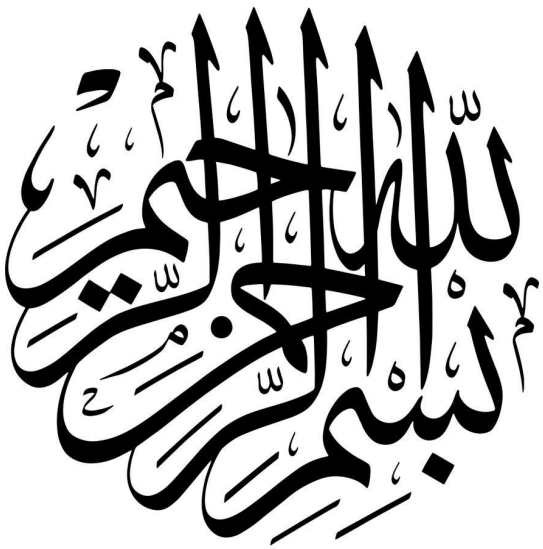

بسم الله الرحمن الرحيم

تەسىرلىك ھېكايىلەر

5

نەشرگە ئۈيغۇشتۇرغۇچى

KARAHANLILAR İSLAM ARAŞTIRMA MERKEZİ
قاراخانىيلار ئىسلام تەتقىقات مەركىزى

Redaksiyon	تەھرىر
Habibullah KURBANİ	**ھەبىبۇللاھ مەتقۇربان**
Çevreyen	تەرجىمە قىلغۇچى
Muhammed BİŞARET	**مۇھەممەد ئەمىن بېشارەت**
Kapak & Sayfa Tasarim	بەت ۋە مۇقاۋا لايىھەلىگۈچى
Ziya KAŞGARİ	**زىيا قەشقەرى**
Yayinci	نەشر قىلغۇچى ئورۇن
Haksever İslam Araştırma Merkezi	**ھەقسۆيەر ئىسلام تەتقىقات مەركىزى**

ISBN: 978-625-00-0277-3

yayın adresi:
Maltepe mah. Davutpaşa cad. Güven iş merkezi c blok no:83/3 iç kapi no:264 zeytinburnu / istanbul

2023 ـ يىلى 1 ـ ئاي

مەزكۇر ئەسەرنىڭ بارلىق ھوقۇقى قاراخانىيلار ئىسلام تەتقىقات مەركىزىگە تەۋە، رۇخسەتسىز بېسىپ تارقىتىشقا يول قويۇلمايدۇ.

ئالاقىلىشىش ئادرېسى: karahanilarbiz@gmail.com

ئۆسمۈرلەر ئۈچۈن

تەسىرلىك ھېكايىلەر

5 ـ قىسىم

تەرجىمە قىلغۇچى

مۇھەممەد ئەمىن بېشارەت

بۇ كىتابنىڭ باسما چىقىلىرى 2018 _ يىلى ۋاپات بولغان ئابدۇسەمەت مەخسۇمنىڭ ئائىلە ـ تاۋابئاتى تەرىپىدىن مەرھۇمنىڭ ھەققىدە سەدىقە قىلىندى. جانابى ئاللاھتىن ئىلىم تارقىتىش ئۈچۈن سېلىنغان بۇ مۇبارەك سەرمايىنى مەرھۇم ئۈچۈن قىيامەت كۈنىگە قەدەر سەدىقە جارىيە قىلىپ بېرىشىنى تىلەيمىز.

مۇندەرىجە

كىرىش سۆز 1
بايۇەچچە قىز 7
تالاق ھوقۇقى 12
تۈيۇقسىز ئۆزگىرىش 16
سەدىقىنىڭ كارامىتى 21
قاتىل ھامان جازاسىنى تارتىدۇ 26
مۇسىبەتتىن كېيىنكى ياخشىلىق 29
يوشۇرۇلغان ھەقىقەت 34
ئەملي ئىش گەپ ـ سۆزدىن تەسىرلىكتۇر 39
بىر ۋاخ تاماق 41
تۆت دىرھەمگە تۆت دۇئا 46
دادىنىڭ نەسىھىتى 50
روھي خاتىرجەملىك 54
زۇلۇم ئىگىسىنى تاپار 59
زۇلۇمدىن ساقلىنىڭلار 64
زىيادەتتىن چىققان قازى 67
ساراڭلار سوتى 71

سوغۇق سۇ 76
سېھىرلەنگەن ئايال 80
سەۋرچان قىز 85
قۇرئان سۆيگۈسى 89
قۇرئانغا يوشۇرۇلغان پۇل 94
قىزنىڭ بەرىكىتى 99
كاۋاپ پىشۇرۇشنى بىلمىگەن ئايال 105
ياۋروپالىق مۇسۇلمان دەۋەتچى 109
مەسچىتكە تۇتاشقان ئارغامچا 113
ھادىينىڭ شەيخ دوستى 118
ھەدىنىڭ قۇربانلىقى 124
ئاچچىقىڭىز كەلگەندە مۇنداق قىلىڭ 128

«تەسىرلىك ھېكايىلەر» ناملىق بۇ يۈرۈشلۈك ئەسەر «قرآني جناتي» (قۇرئانىم جەننىتىم) ناملىق ئەرەبچە كارتون فىلىملەر قانىلىدىكى تەربىيەۋى خاراكتېرگە ئىگە، رېئال ۋە تەسىرلىك ھېكايىلەرنىڭ تەرجىمىسى بولۇپ، مۇھەممەد ئەمىن بېشارەت تەرىپىدىن بالىلارنىڭ تىلى ۋە تەپەككۇرىغا يېقىنلاشتۇرۇپ تەرجىمە قىلىنغان ھەمدە 2019 - ۋە 2020 - يىللىرى نۇر ئېكرانى (NUR TV) تەرىپىدىن ئاۋاز بېرىلىپ تارقىتىلغان، جەمئىي بەش قىسىم بولۇپ، باشتىن - ئاخىر كارتون رەسىملەر قىستۇرۇلغان ھېكايىلەردىن تەركىب تاپقان يۈرۈشلۈك كىتاب قىلىنىپ، ياش-ئۆسمۈرلەرنىڭ ھۇزۇرىغا سۇنۇلدى.

كىرىش سۆز

ھېكايە — مەلۇم بىر زامان ۋە ماكاندا، بىر ياكى بىرقانچە كىشىنىڭ ئەمەلىي ياكى توقۇلما ۋەقەلىكنى بايان قىلغان بىر ياكى بىرقانچە بەتلىك قىسقا يازمىلاردىن ئىبارەت.

ھېكايە — باللار تەربىيەسىدىكى ئەڭ قەدىمىي ئەدەبىي ژانىرلارنىڭ بىرى بولۇپ، ئۇ قەدىمدىن تارتىپ تۇرمۇش ۋە مائارىپتا كەڭ قوللىنىلىپ كەلگەن.

ئۇيغۇرلارمۇ پەرزەنت تەربىيەسىدە ھېكايىنىڭ رولىنى چوڭقۇر تونۇپ يەتكەن مىللەت. شۇڭلاشقا، كىچىكىمىزدە ئاتا - ئانىلىرىمىز، بوۋا - مومىلىرىمىز ئاخشاملىرى قىزىقارلىق، تەسىرلىك ھېكايىلەرنى ئېيتىپ بېرەتتى. ئۇخلاش ئالدىدا بېشىمىزنى سىلاپ ئولتۇرۇپ ئېيتىپ بەرگەن ھېكايىلەر بىزنى ۋەقەلىكنىڭ ئىچىگە سۆرەپ كىرىپ، شېرىن خىيالىلار قاينىمىغا تاشلايتتى. بىز ئەنە شۇنداق تۇيغۇ ئىچىدە تاتلىق ئۇيقۇغا كېتەتتۇق.

ئەمەلىيەتتە، مەزمۇنى ساغلام، تەسىرلىك، ئەمەلىيەتكە ئۇيغۇن ھېكايىلەر:

- باللارنىڭ ئاڭلاش ۋە سۆزلەش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرىدۇ؛ سۆزلۈك ئامبىرىنى بېيىتىدۇ ۋە بۇ ئارقىلىق ئۇلارنىڭ راۋان جۈملە قۇرۇش ئىقتىدارى يېتىلىدۇ. ھېكايىنىڭ باللارنىڭ تىلىنى

تەرەققىي قىلدۇرۇشتا ئىنتايىن كۆپ پايدىسى بار.

- باللارنىڭ چۈشىنىش ۋە تەپەككۇر ئىقتىدارىنى تەرەققىي قىلدۇرىدۇ؛ باشقىلار بىلەن نورمال ئالاقىلىشىش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرىدۇ.
- باللاردا ئىجادچانلىق روھى يېتىلدۈرىدۇ.
- باللارنىڭ ئاكتىپچانلىقىنى قوزغاپ ياخشى ئۆگىنىشكە ئىلھام بېرىدۇ ۋە نەتىجىسىنى يۇقىرى كۆتۈرىدۇ.
- باللارنىڭ ئىجادىي ۋە تەنقىدىي تەپەككۇرىنى يېتىلدۈرۈشكە ياردەم بېرىدۇ. بالىلار بۇ ئارقىلىق سوئال سوراش ۋە مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش چارىسىنى ئويلاپ چىقالايدۇ.
- باللىرىڭىز بىلەن ئولتۇرۇپ ھېكايە ئوقۇش ۋە ئاڭلاش باللىرىڭىزنىڭ قىزىقىشى ۋە قابىلىيىتىنى بايقىشىڭىزغا ياردەم بېرىدۇ؛ ئۇلار بىلەن تېخىمۇ كۆچلۈك ھەم قويۇق ئالاقە ئورنىتىشىڭىزغا تۈرتكە بولىدۇ.
- باللارنىڭ خاراكتېرى ۋە ئېڭىنى ئۆستۈرۈپ، ساغلام ئۆسۈپ يېتىلىشىدە مۇھىم رول ئوينايدۇ.

- بالىلار ھېكايىدىكى ھەرخىل پېرسونا‌ژلارنىڭ تەسىرىگە ئۇچرايدۇ، ئۇلارنى دورايدۇ ۋە ئۆزلىرىگە ئۇلگە قىلىدۇ.
- بالىلارغا گۈزەل ئەخلاق سىڭدۈرىدۇ، ئەھمىيەتلىك ئۇچۇرلارنى يەتكۈزىدۇ.
- بالىلارغا ئەقىل ـ پاراسەت بېغىشلايدۇ، جاسارەت ۋە سەممىيلىك ئاتا قىلىدۇ.
- بالىلارنىڭ ئاتا ـ ئەجدادلىرىنىڭ ئۆرپ ـ ئادەتلىرى، ئەنئەنىلىرى ۋە مەدەنىيىتىگە بولغان تونۇشىنى ئۆستۈرىدۇ.
- بالىلارنىڭ ئەسىتە تۇتۇش قابىلىيىتىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش ۋە زېھنىنى مەركەزلەشتۈرۈشىگە ياردەم بېرىدۇ.
- بالىلارنى تۈرلۈك مەلۇماتلار بىلەن تەمىنلەپ نەزەر دائىرىسىنى كېڭەيتىدۇ. بولۇپمۇ ئوخشىمىغان خەلق ۋە مەدەنىيەتتىن كەلگەن ھېكايىلەر ئۇلارنى دۇنيانى تېخىمۇ كەڭ دائىرىدە چۈشىنىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىدۇ.
- بالىلار قىيىن ئەھۋالغا دۇچ كەلگەندە ھېكايىدىكى ۋەقەلىكلەردىن قولغا كەلتۈرگەن ئەقىل ـ پاراسەت بىلەن چىقىش يولى تاپالايدۇ، ھېكايە ئۇلارغا

ئازاب ۋە خۇشاللىقنىڭ ھاياتنىڭ
ئايرىلماس بىر قىسمى ئىكەنلىكىنى
ئۆگىتىدۇ.

باللارنى بۈگۈنى ۋە كەلگۈسىدە ئېھتىياجلىق بولغان ئېسىل ئىنسانىي قىممەت - قاراشلار بىلەن قوراللاندۇرىدۇ.

- باللارنىڭ روھىي دۇنياسىغا ئەخلاق - پەزىلەت، قىممەت - قاراش، توغرا بولغان غايە - نىشانلارنى سىڭدۈرىدۇ.

ھېكايە — بالىلار ئۇچۇن پەقەت زوقلىنىپ ئوقۇپ قويىدىغان ياكى ھەۋەس بىلەن ئاڭلاپ قويىدىغان بىر كۆڭۈل ئېچىش پائالىيىتىلا ئەمەس، ئەكسىچە ئېچىگە كىرىپ، ئۇنىڭ ئىچىدىكى قەھرىمانلار بىلەن بىرلىكتە ياشايدىغان ھاياتنىڭ بىر پارچىسىدۇر. بالىلار تەبىئىي ھالدا، ياخشى روللاردىكى قەھرىمانلارغا ھېسداشلىق قىلىدۇ؛ ئۆزىنى شۇلارنىڭ ئورنىغا قويىدۇ؛ ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە خاس كۆزىتىش ئۇسۇلى، ياشاش شەكلى ۋە كىشىلىك ئالاھىدىلىكلىرىنى كۆزىتىش ئارقىلىق، شۇلارغا ئوخشاش تەپەككۇر قىلىشقا ۋە شۇلارغا ئوخشاش ھېس قىلىشقا تىرىشىدۇ؛ قەھرىمانلارنىڭ دوستلىرى ئۇلارغىمۇ دوستتەك، دۈشمەنلىرى ئۇلارغىمۇ دۈشمەندەك تۇيغۇ بېرىدۇ؛ ئۇلارنىڭ خۇشاللىقىغمۇ، قايغۇسىغمۇ جور بولىدۇ. ھەتتا بالىلار ئۇلارنىڭ ئورنىدا ئۆزلىرى قارار بېرىشكە تىرىشىدۇ. ئەسلىدە بۇ دېگەنلىرىمىز پەقەت باللاردىلا ئەمەس، چوڭلاردىمۇ كۆرۈلىدىغان ئەھۋالدۇر.

ھېكايە — ئەڭ ئۇنۇملۇك بايان تۈرلىرىدىن بىرىدۇر. ھېكايە ئېيتىش ئارقىلىق ئەڭ قىيىن تېمىلارنىمۇ ئاسانلا چۈشەندۈرگىلى،

باللارنىڭ قەلبىدە ئۇنتۇلماس ئىزلارنى قالدۇرغىلى بولىدۇ. چۈنكى، باللارنىڭ ھەتتا چوڭلارنىڭ تەبىئىتىگمۇ چۈشىنىش ۋە ئىدراك قىلىشتا ئابستراكت، قۇرۇق گەپلەرنى ئاڭلاشتىن بەكرەك، كونكرېت پىكرلەرنى ئاڭلاش مايىللىقى يوشۇرۇنغان بولىدۇ. ھېكايىدە پىكرلەر كونكرېتلاشتۇرۇلىدۇ، چۈشىنىش ئاسانلىشىدۇ. شۇڭلاشقا، ھېكايە ئارقىلىق ئۇقۇملار زېھنىمىزدە تېخىمۇ چوڭقۇر يىلتىز تارتىپ، ئېسىمىزدە ئۇزۇنغىچە ساقلىنىپ قالىدۇ. ھالبۇكى، ئوچۇق ھەقىقەتلەر ۋە ئابستراكت چۈشەنچىلەر ھەم ئىنتىك ئۇنتۇلىدۇ، ھەم ئەقلىمىزنى چارچىتىپ، دىققىتىمىزنى چېچىۋېتىدۇ.

ھېكايە ئارقىلىق چۈشەندۈرۈش دىنىي تەربىيەگە نىسبەتەنمۇ كەلگۈسى ئەۋلاد پارلاق بولغان ئۇسۇللاردىن بىرىدۇر. بىراق، دىققەت قىلىشقا تېگىشلىك مۇھىم نۇقتىلاردىن بىرى، باللار ھېكايىلىرى بىزنىڭ مىللىي خاسلىقىمىزغا يات، دىنىمىز ۋە قىممەت ـ قاراشلىرىمىزغا خىلاپ بولماسلىقى كېرەك.

قولىڭىزدىكى «تەسىرلىك ھېكايىلەر» ناملىق بۇ كىتاب بەش قىسىمدىن تەركىب تاپقان يۈرۈشلۈك ھېكايىلەر توپلىمى بولۇپ، مۇھاجىرەتتىكى روھىيىتى قاغجىراپ، مەنىۋى تەشنالىقى كۈنسېرى كۈچىيىپ كېتىۋاتقان ئۆسمۈرلەرنىڭ ساغلام تەربىيەلىنىشى ئۈچۈن ئالاھىدە ئەھمىيىتى بار دەپ قارىلىپ تەييارلاندى. كىتابتىكى ھېكايىلەر رېئال دۇنيادا يۈز بەرگەن، ساپلىق ۋە چىنلىققا ئىگە ۋەقەلىكلەر بولۇپ، باللارنى ساغلام ئىسلام ئەقىدىسى بىلەن، ئالىيجانابلىق ۋە گۈزەل ئەخلاقلىق قىلىپ يېتىلدۈرۈشتە مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

ھېكايىلەردە ئىلگىرىكى سالىھ كىشىلەر، مەشھۇر سۇلتانلار،

ئۆلىمالار، قازى ـ قۇزاتلار، ساخاۋەتچى، ئاقكۆڭۈل، ئالىيجاناب كىشىلەرنىڭ ھاياتىدىكى ئەڭ تەسىرلىك ئىش ـ ئىزلىرى قىزىقارلىق كارتون رەسىملەر بىلەن ماسلاشتۇرۇپ بېرىلگەن بولۇپ، بالىلارنىڭ ھەتتا چوڭلارنىڭمۇ ئالاھىدە دىققىتىنى تارتىدۇ، بالىلارنىڭ يۈمران قەلبىدە ئۆچمەس ئىزلارنى قالدۇرىدۇ.

ئاللاھتىن ئۇيغۇر پەرزەنتلىرى ئۈچۈن تەقدىم قىلىنغان بۇ ئاددىي خىزمىتىمىزنى ھەممەيلەنگە مەنپەئەتلىك قىلىپ بېرىشنى ۋە ئۇيغۇر ئەۋلادلىرىنىڭ ئىمانلىق، گۈزەل ئەخلاقلىق، قابىلىيەتلىك، ياراملىق يېتىشىپ چىقىشىنى تىلەيمىز. شۇنداقلا پەرزەنتلىرىمىزنىڭ ساغلام تەربىيەلىنىشى ئۈچۈن تەييارلانغان بۇ ئەسەرنىڭ ھەربىر ئائىلىگە كىرىشى ھەم ئوقۇرمەنلەرنىڭ پايدىلىنىشىنى چىن دىلىمىزدىن ئۈمىد قىلىمىز.

مۇھەممەد ئەمىن بېشارەت

بايۇەچچە قىز

نامرات ئائىلىدە ئۆسۈپ يېتىلگەن ئەكرەم ئىسمىلىك، ئەخلاقلىق بىر يىگىت بار ئىدى. ئاتا ـ ئانىسى ۋاپات بولغاندىن كېيىن، ئۇنىڭغا تاغىسى باشپاناھ بولۇپ، ياخشى مەكتەپلەردە ئوقۇتتى. ئۇ كومپيۇتېر ئىنژېنېرلىقى كەسپىنى لايىقەتلىك پۈتتۈردى. ئۆز ئالدىغا ئىلغار سىستېمىلارنى يېزىش، ھەر خىل يۇمشاق دېتاللارنى ياساش، كومپيۇتېر رېمونتچىلىقى دېگەندەك ئىشلارنى بىمالال قىلالايدىغان بولدى.

لېكىن، ئۆز شەھىرىدە ئۇنىڭ قەدرىگە يېتىپ، ئىقتىسادىي جەھەتتىن قوللاپ، ئىقتىدارىنى جارى قىلدۇرۇشىغا ياردەملىشىدىغان بىرەر ئادەم چىقمىدى.

بىر كۈنى ئەكرەمنىڭ كونا دوستى ئۇنىڭغا ئۇنىۋېرسىتېتتىكى مەلۇم بىر قىز ساۋاقدىشى بىلەن ئۆيلىنىش توغرىسىدا مەسلىھەت بەردى. قىز سەل چاكىنىراق بولسىمۇ، ئەكرەم ئاستا ـ ئاستا يېتەكلىۋېلىش مەقسىتىدە ئۇنىڭ بىلەن تۇي قىلىشنى كۆڭلىگە پۈكتى.

شۇنداق قىلىپ ئۇلار مۇناسىپ بىر ۋاقىتنى تاللاپ، يۈز

كۆرۈشتى. ئەكرەم قىزغا ئۇنىڭ بىلەن توي قىلغۇسى بارلىقىنى ئېيتتى. قىز تولىمۇ ھاكاۋۇر بولۇپ، يىگىتنىڭ ئۇستىباشلىرىغا بىر قۇر قاراپ چىققاندىن كېيىن، مەنسىتمىگەن ئاھاڭدا:

ـ سىز بىلەن توي قىلسام، مېنى قانداق باقسىز؟ بىز قانداق تۇرمۇش كەچۈرىمىز؟ ئەڭ ياخشىسى سىز ئۆزىڭىزگە ئوخشاش نامرات بىرەر قىزنى تېپىۋېلىڭ! ـ دېدى.

قىزنىڭ بۇ سۆزلىرى ئەكرەمگە گويا چاقماق چاقىقاندەك تۇيۇلدى. ئۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «كىمكى ئاللاھ رازىلىقى ئۈچۈن كەمتەر بولىدىكەن، ئاللاھ ئۇنىڭ مەرتىۋىسىنى كۆتۈرىدۇ؛ ئۇ ئۆزىنى كىچىك كۆرسىمۇ، ئىنسانلارنىڭ كۆزىگە چوڭ كۆرۈنىدۇ؛ كىمكى تەكەببۇرلۇق قىلىدىكەن، ئاللاھ ئۇنىڭ مەرتىۋىسىنى چۈشۈرىدۇ؛ گەرچە ئۇ ئۆزىنى چوڭ تۇتسىمۇ، ئىنسانلارنىڭ نەزىرىدە كىچىك كۆرۈنىدۇ» دېگەن ھەدىسىنى ئەسلەپ ئۆزىنى ئاران تەستە تۇتۇۋالدى.

بىر كۈنى ئەكرەم ياۋروپادىكى تاغىسىغا ئۆزىنىڭ كومپيۇتېر ساھەسىدىكى لايىھە ۋە پروگراممىلىرىنى ئەۋەتىپ بەردى. تاغىسى بۇلارنى كۆرۈپ ئەكرەم بىلەن ھەمكارلىشىپ تىجارەت قىلىدىغانلىقىنى بىلدۈردى. ئەكرەممۇ بۇ ساھەدە پۈتۈن تىرىشچانلىقىنى ئىشقا سېلىپ، مۇۋەپپەقىيەت قازىنىپ، كەلگۈسىدە ياراملىق ئادەم

بولۇشقا بەل باغلىدى...

ئاردىدىن توپتوغرا بەش يىل ئۆتتى.

بىر كۈنى مەزكۇر بايۋەچچە قىز شەھەردىكى چوڭ بىر سودا سارايدا بازار ئايلىنىۋېتىپ ئەكرەم بىلەن ئۇچرىشىپ قالدى. ئۇ ئۆزىنىڭ بايلىقىنى كۆز - كۆز قىلىش بىلەن بىرگە، ئەكرەمنىڭ ئەھۋالىنى بىلىپ بېقىش مەقسىتىدە:

- ھەي، ئەھۋالىڭىز قانداق؟ - دېدى مەسخىرە قىلغان قىياپەتتە. يىگىت قىزغا مىيىقىدا كۈلۈپ قويۇپ جاۋاب بەرمىدى. قىز يەنە توختىماي:

- مەن ناھايىتى قابىلىيەتلىك بىر يىگىت بىلەن توي قىلغان ئىدىم. بىلەمسىز؟ ئۇنىڭ ئايلىق مائاشى 3000 دوللار. سىزچۇ؟ سىز ئايدا قانچە پۇل تاپالايسىز؟ - دېدى تولىمۇ تەكەببۇرانە قىياپەتتە.

ئەكرەم بۇ قىزنىڭ تېخى ئۆزگەرمىگەنلىكىنى بىلىپ يەتتى. ئۇلار شۇنداق تۇرغانىدا قىزنىڭ يولدىشى كېلىپ، ئەكرەمنى كۆرۈپ ھۆرمەت بىلەن:

- خوجايىن، سىزمۇ بۇ يەردە ئىكەنسىز - دە!

- دېدى. ئۇ شۇنداق دېگىنىچە ئايالىغا قاراپ:

- بۇ يىگىتنىڭ كىملىكىنى بىلەمسەن؟ بۇ بىزنىڭ شىركەتنىڭ

خوجايىنى، ـ دەپ ئەكرەمنى ئېغىزى ـ ئېغىزغا تەگمەي ماختاپ، تونۇشتۇرۇشقا باشلىدى.

قىز نېمە دېيىشنى بىلەلمەي، گاڭگىراپ قېتىپلا قالدى. شۇ تاپتا ئۇنىڭ بىر نەرسىلەرنى دەپ ئۆزىنى چۈشەندۈرگۈسى بولسىمۇ، بوغۇزىغا بىر نەرسە كەپلىشىپ قالغاندەك ئاغزىغا گەپ كەلمەيۋاتاتتى. يىگىت ئېسىل كىينىگەن ھىجابلىق ئايالى ۋە ئوماق ئوغلىنى كۆرسىتىپ تۇرۇپ:

ـ بۇ تاغامنىڭ قىزى، مېنىڭ ئايالىم بولىدۇ. بۇ بولسا ئوغلۇم. ئايالىمنىڭ ياردىمى ۋە دۇئاسى بىلەن بۇگۈنگە ئۇلاشتۇق. ئۇلۇغ ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿بىلمەيدىغان نەرسەڭگە ئەگەشمە (يەنى بىلمىگەن نەرسىلىرىڭ ھەققىدە ئالدىراپ باھا بەرمە!). (ئىنسان قىيامەت كۈنى) قۇلاق، كۆز، دىل (يەنى سەزگۈ ئەزالىرىنىڭ) قىلمىشلىرى ئۈستىدە ھەقىقەتەن سوئال قىلىنىدۇ. سەن زېمىندا مەغرۇرانە يۈرمىگىن، (ھاكاۋۇرلۇقتىن ئايىغىڭ بىلەن) يەرنى تېشىۋېتەلمەيسەن، (ھەرقانچە گىدەيگىنىڭ بىلەنمۇ ئېگىزلىكتە) تاغلارغا تەڭلىشەلمەيسەن. يۇقىرىقى ئىشلارنىڭ ھەممىسى قەبىھ بولۇپ، ئاللاھنىڭ دەرگاھىدا ياماندۇر﴾[1].

يەنە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنۇ مۇنداق دېگەن: «قەلبىدە

1) ئىسرائىل سۈرىسى، 36ـ38 ـ ئايەتلەر.

زەررىچە كىبىر بار كىشى جەننەتكە كىرەلمەيدۇ»[2].

2) مۇسنەد ئەھمەد، 3947.

تالاق هوقۇقى

ئەر ـ ئايال ئىككىيلەن ئۆزئارا جېدەللىشىپ قالدى. ئايالنىڭ ئېغىزىدىن تۈيۈقسىز چىقىپ كەتكەن بىر ئېغىز گەپ بىلەن بىردەمدىلا ئۇلارنىڭ تۇرمۇشى ئاستىن ـ ئۈستۈن بولۇپ كەتتى. ئىككىسىنىڭ جېدەل ـ ماجرالىرى تازا ئەۋجگە چىققاندا، ئايال ئاچچىقىغا چىدىمايلا يولدىشىدىن سۆز تەلەپ قىلدى...

بۇنى ئاڭلىغان ئەر دەرغەزەپ بولۇپ، يانچۇقىدىن بىر ۋاراق قەغەزنى چىقىرىپ، ئۈستىگە مۇنۇ قۇرلارنى يېزىشقا باشلىدى:

«مەن پالاننىڭ ئوغلى پالان بولىمەن. ئەقىل ـ هوشۇم ناهايىتى جايىدا. شۇنى ئېنىق ئېيتىمەنكى، مەن ئايالىمنى ياخشى كۆرىمەن، ئۇنىڭدىن ئايرىلىشنى قەتئىي خالىمايمەن، قانداق ئىش بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، ئايالىمنى هەرگىز قويۇپ بەرمەيمەن. ئۇنى هېچقانداق ئايالغا تەڭ قىلمايمەن. ئۇ

ئەبەدىلئەبەد مېنىڭ ئايالىم بولىدۇ».

ئەر خەتنى كونۇبرتقا سېلىپ، ئايالىغا تۇتقۇزۇپ قويۇپلا، سىرتقا چىقىپ كەتتى. بىرھازادىن كېيىن ئايال خاتالىقنى ھېس قىلىپ، ئاچچىقى يانىدى. يولدىشىدىن ئالدىراپ سۆز تەلەپ قىلغانلىقىغا قاتتىق پۇشايمان قىلدى. ئايال گويا پاتقاققا پېتىپ قالغاندەك بىچارە ھالدا نېمە قىلىشنى، نەگە بېرىشنى، نېمە دېيىشنى بىلەلمەيۋاتاتتى. ھەش - پەش دېگۈچە بۇنچىۋالا تېز يولدىشىدىن خېتىنى ئېلىپ، ئايرىلىپ قالغانلىقىنى ئويلىغىنىدا، كۆڭلى تېخىمۇ غەش بولاتتى.

ئايال ئىچى پۇشۇپ نېمە قىلىشنى بىلەلمەي تۇرغان پەيتتە يولدىشى ئۆيگە كىردى ۋە بىر ئېغىزمۇ گەپ قىلماي، ياتاق ئۆيگە كىرىپ كەتتى. ئايال يولدىشىنىڭ كەينىدىن كېلىپ ئىشكنى چەكتى... ئەر غەزەپ بىلەن:

ـ نېمە ئىشىڭ بار؟ ـ دەپ ۋارقىرىدى. ئايال:

ـ ئۆتۈنۈپ قالاي، ئىشكنى ئاچقان بولسىڭىز. بىرئاز پاراڭلاشقان بولساق، ـ دېدى پەس ئاۋازدا. ئەر ئويلىنىپ قالدى... بىردەمدىن كېيىن ئىشكنى ئاچتى. ئايال ناھايىتى غەمكىن ئىدى.

ـ بىرەر ئۆلىمادىن سوراپ باققان بولسىڭىز. مەن ئۇ گەپلەرنى قەستەن دېمىگەن ئىدىم. ئەمدى دېگەنلىرىمگە پۇشايمان

قىلىۋاتىمەن. ئاچچىقىڭىزنى كەلتۈرۈپ قويىدۇم، ــ دېدى ئايال ناھايىتى قايغۇرغان ھالدا.

ئايال كونۇبرتنى ئېچىپ، خەتنى ئوقۇپ باقمىغاچقا، كۆڭلىدە يولدىشىم مېنى تالاق قىلىۋەتتى، دەپ ئويلايتتى.

ــ سىز راستتىنلا پۇشايمان قىلدىڭىزمۇ؟ ــ دېدى ئەر ئايالىنىڭ قايغۇلۇق چىرايىغا قاراپ.

ــ ھەئە، ئاللاھ گۇۋاھ بولسۇنكى، مەن ھەقىقەتەن پۇشايمان قىلدىم، ــ دېدى ئايال بېشىنى تۆۋەن سېلىپ تۇرۇپ.

ئەر ئايالىغا ئاۋۋال كونۇبرتنى ئېچىپ، يازغان خەتلەرنى ئوقۇپ بېقىپ، ئاندىن قارار چىقىرىشنى ئېيتتى. ئايال خەتنى ئوقۇپ، كۆزلىرىگە ئىشەنمەيلا قالدى. شۇ تاپتا ئايالنىڭ خۇشاللىقى ئېچىگە سىغمايۋاتاتتى... ئايال خۇشاللىقتىن يىغلاپ تۇرۇپ، ئېرىنىڭ قولىنى سۆيۈپلا كەتتى ۋە مۇنداق دېدى:

ــ ئاللاھ بىلەن قەسەمكى، مەن كەچۈرگۈسىز گەپلەرنى قىلىپ، غەزىپىڭىزنى قوزغاپ قويغان ئىدىم. سىز مېنى تالاق قىلىشنىڭ ئورنىغا ناھايىتى چىرايلىق سۆزلەرنى قىپسىز. بۇ نېمىدېگەن ئۇلۇغ دىن ھە! دىنىمىز تالاق ھوقۇقىنى ئەر كىشىگە بېرىپ ناھايىتى ياخشى قىپتىكەن ئەمەسمۇ؟! ناۋادا بۇ ھوقۇق

ماڭا ببرىلگەن بولسا، مەن سىزنى شۇ چاغدىلا ئۇچ تالاق قىلىۋېتىپ، كېيىن پۇشايمانىنى ئالغىلى قاچا تاپالمايلا قالاركەنمەن.

ئەر تەبەسسۇم قىلىپ تۇرۇپ مۇنداق دېدى:

ـ ئېسىڭىزدە بولسۇنكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «چىرايلىق سۆز سەدىقە بەرگەن بىلەن باراۋەردۇر» دېگەن[3]. يەنە ئاللاھ تائالا مۇنداق دېگەن: ﴿بەندىلىرىمگە ئېيتقىنكى، ئۇلار ياخشى سۆزلەرنى قىلسۇن. شۇبھىسىزكى، شەيتان ئۇلارنىڭ ئارىسىدا پىتنە قوزغايدۇ، شەيتان ئىنسانغا ھەقىقەتەن ئاشكارا دۈشمەندۇر﴾[4]؛ ﴿ئۇلار بىلەن چىرايلىقچە تىرىكچىلىك قىلىڭلار، ئەگەر ئۇلارنى ياقتۇرمىساڭلار (سەۋر قىلىڭلار). چۈنكى سىلەر ياقتۇرمايدىغان نۇرسىتا ئاللاھ كۆپ خەيرىيەتلەرنى پەيدا قىلىشى مۇمكىن﴾[5].

3) سەھىھ ئىبنى خۇزەيمە، 1494.
4) ئىسرا سۈرىسى، 53 ـ ئايەت.
5) نىسا سۈرىسى، 19 ـ ئايەت.

تۈيۇقسىز ئۆزگىرىش

پاتىمە ناھايىتى ئەخلاقلىق ۋە دىيانەتلىك بىر قىز ئىدى. ئۇنىۋېرسىتېتتا ئوقۇش جەريانىدا ئىسلامغا ئۇيغۇن كىيىنمەيدىغان بىر ساۋاقدىشىغا ئىزچىل چىرايلىق نەسىھەت قىلىپ تۇردى. ساۋاقدىشى ئۇنىڭ تەسىرىدە بارا - بارا ياخشىلىنىپ، نامازنى ئۆز

ۋاقتىدا، تاشلىماي ئوقۇيدىغان بولدى. ئۇنىڭ ئۇستىگە قۇرئان، ھەدىس ۋە دۇئالاردىن نۇرغۇن نەرسىلەرنى يادلۇالدى. ئۇ ھەمشە ئائىلىسىدە پاتىمەنىڭ ياخشى گېپىنى قىلاتتى. نەتىجىدە، ئۇنىڭ ئىنىۋېنېر ئاكىسى جەمىل پاتىمەگە غايىبانە قىزىقىپ قالدى. بىر كۈنى جەمىل پاتىمەنى كۆرۈش ئۈچۈن ئۇنىۋېرسىتېتقا كەلدى. پاتىمە يىگىتنىڭ قاراشلىرىدىن ئۆزىگە دىققەت قىلۋاتقانلىقىنى ھېس قىلدى.

بىر كۈنى پاتىمە كۈتۈپخانىدا كىتاب ئوقۇپ ئولتۇراتتى. ھېلىقى يىگىت تۇيۇقسىز ئاسماندىن چۈشكەندەكلا پەيدا بولۇپ،

پاتىمەگە تۇيۇقسىز قويدى.

ـ سىزگە بىر سىرنى دەپ بېرەي، ئامانەت بولسۇڭ، ھېچكىمگە دېمەڭ، ـ دېدى پاتىمە جەملگە ئىشەنچ بىلەن. جەمىل ئامانەتنى ساقلايدىغانلىقىغا ۋەدە بەردى.

ـ مەن شېكەر كېسىلىگە گىرىپتار بولۇپ قالدىم، ـ دېدى پاتىمە، ـ شۇڭا، بۇ ئەھۋالنى سىزگە ئالدىن دەپ قويۇشنى مۇۋاپىق كۆردۈم. ئويلىنىپ بېقىڭ. مېنىڭ شۇنداق ئەيبىم بار. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «مەرھەمەتلىك كىشىلەرگە ئاللاھ مەرھەمەت قىلىدۇ، يەر يۈزىدىكىلەرگە رەھىم ـ شەپقەت قىلىڭلار، ئاسماندىكى زات سىلەرگە رەھىم ـ شەپقەت قىلىدۇ»[6] دېگەن ھەدىسىنىمۇ ئېسىڭىزدىن چىقارماڭ.

بۇ گەپلەر جەملىنىڭ بېشىغا چاقماق چاققاندەك تۇيۇلدى. ئەتىسى يىگىت پاتىمە بىلەن ئۇچرىشىپلا مۇنداق دېدى:

ـ مەن ساپسىغلام بىر يىگىت. سىغلام قىز بىلەن تۇيۇ قىلىشنى، سىغلام پەرزەنت كۆرۈشنى خالايمەن. سىز شىپاسى يوق كېسەلگە گىرىپتار بولۇپسىز. شۇڭا، مەن سىز بىلەن تۇيۇ قىلالمىغۇدەكمەن.

جەمىل شۇنداق دېگىنىچە ئۆرۈلۈپلا كېتىپ قالدى. پاتىمە

6) تىرمىزي، 1923.

جەمئىيەتنىڭ بۈنچىۋالا تېز ئۆزگىرىپ قالغانلىقىدىن تولىمۇ قايغۇردى ۋە كۈندىن - كۈنگە سالامەتلىكى ناچارلىشىپ، ئورۇن تۇتۇپ يېتىپ قالدى. ئاردىدىن ئۇزۇن ئۆتمەيلا جەمئىل ئاماننىڭ خىيانىتى قىلىپ، ئۇنىڭ سىرلىرىنى يېيىۋەتتى.

ئۇلۇغ ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿شۇبھىسىزكى، ئاللاھ سىلەرنى ئامانەتلەرنى ئۆز ئىگىسىگە قايتۇرۇشقا، كىشىلەر ئارىسىدا ھۆكۈم قىلغاندا ئادىل ھۆكۈم قىلىشقا بۇيرۇيدۇ. ئاللاھ سىلەرگە ھۆكۈم قىلغان ئىش نېمىدېگەن ياخشى! ئاللاھ ھەقىقەتەن سۆزۈڭلارنى ئاڭلاپ تۇرغۇچىدۇر ۋە ھەممىنى كۆرۈپ تۇرغۇچىدۇر﴾[7].

جەمئىيەتنىڭ سىڭلىسى ئاكىسىنىڭ پاتمەنىڭ سىرىنى ساقلىمىغانلىقىنى ئاڭلاپ، قاتتىق ئاچچىقى كەلدى ۋە ئۇنىڭغا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنۇ ھەدىسىنى ئەسلىتىپ قويدى: «تۆت تۈرلۈك ئىش بار: قانداق ئادەمدە مۇشۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسى تېپىلسا، ھەقىقىي مۇناپىق بولىدۇ. ناۋادا ئۇلاردىن بىرى تېپىلىپ قالسا، تاكى ئۇنى تاشلىمىغۇچە مۇناپىقلىقتىن بىر ئالامەت بولغان بولىدۇ: ئامانەتكە قويۇلسىلا خىيانەت قىلىش، سۆزلىسىلا يالغان سۆزلەش، ۋەدە قىلسىلا خلاپلىق قىلىش، جېدەللەشسىلا ئېغىزىنى بۇزۇش»[8].

پاتمەنىڭ دادىسى قىزىنىڭ پەرىشان ھالىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭ ئازابىنى يەڭگىللىتىش ئۈچۈن، ئۆمرە ھەجگە ئېلىپ بارىدى. پاتمە ئۆمرە قىلىش جەريانىدا ياشانغان بىر مومانىڭ ناھايىتى ئۇسساپ، قېينىلىپ كەتكەنلىكىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭغا سۇ

7) نىسا سۈرىسى، 58 - ئايەت.

8) سەھىھۇلبۇخارىي، 34.

ئەكىلىپ بېرىپ، باشقا ئىشلىرىنىمۇ قىلىپ بەردى. مومای ئۇنىڭغا كۆپ رەھمەت ئېيتتى ۋە ئۇنىڭ بىلەن خېلى ئۇزۇنغىچە پاراڭلاشتى. پاراڭلىشىش جەريانىدا ئىككىيلەن ئۆزئارا تونۇشۇپمۇ قالدى.

مومانىڭ ئېيتىشىچە، ئۇنىڭ ناھايىتى ئەخلاقلىق بىر ئوغلى بار ئىكەن. پاتمە يۇرتىغا قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، ئۇنىڭ ئوغلى قىزغا تۇيۇ تەكلىپى قويدى. ئۇ پاتمەنىڭ شېكەر كېسىلى ئىكەنلىكىنى بىلگەندىن كېيىن، ئۇنىڭغا تېخىمۇ ھېسداشلىق قىلدى. ئۇزۇن ئۆتمەي ئۇلار تۇيۇ قىلىپ، ئوماق بىر ئوغۇل پەرزەنتلىك بولدى.

كۈنلەرنىڭ بىرىدە پاتمە ئۇنىۋېرسىتېتتىكى ساۋاقدىشى بىلەن ئۇچرىشىپ قالدى. ئۇنىڭ پاتمەنى كېسەل دەپ تاشلىۋەتكەن ئاكىسى جەمىل باشقا بىر قىز بىلەن تۇيۇ قىلغان بولۇپ، ئۇنىڭدىن تۇغۇلغان بالىسىنىڭ مېيىپ ئىكەنلىكىنى، يېگىتنىڭ ئېغىر كېسەلگە گىرىپتار بولغانلىقىنى، ئايالىنىڭ بالىسى بىلەن كېسەل يولدىشىنى تاشلاپ، ئاتا - ئانىسىنىڭ ئۆيىگە كېتىۋالغانلىقىنى ئاڭلىدى.

نېمىلا بولمىسۇن، پاتمە ئۇنىڭ ئۈچۈن قايغۇردى. قىز پاتمەدىن ئاكىسىنى ئەپۇ قىلىشىنى ۋە شېپا تېپىشى ئۈچۈن دۇئا قىلىپ

قويۇشىنى ئۆتۈندى. پاتمە ناھايىتى ئاق كۆڭۈل قىز ئىدى. يىگىتنىڭ شىپالىقى ئۇچۇن دۇئا قىلدى. ئۇزۇن ئۆتمەي جەمىلنىڭ كېسىلى سەللىمازا ساقايدى.

ئۇلۇغ ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿سىلەرگە (يەنى جىنىڭلارغا ياكى مىلىڭلارغا) ھەرقانداق مۇسىبەت يەتسە، ئۇ ئۆزۈڭلارنىڭ گۇناھىڭلار تۇپەيلىدىن يېتىدۇ. ئاللاھ نۇرغۇن گۇناھىڭلارنى ئەپۇ قىلىدۇ. (ئەپۇ قىلمايدىغان بولسا، بالا ـ مۇسىبەتتىن ھېچ قۇتۇلالماس ئىدىڭلار). سىلەر مەيلى زېمىندا بولسۇن، مەيلى ئاسماندا بولسۇن، ئاللاھنىڭ ئازابىدىن قېچىپ قۇتۇلالمايسىلەر، سىلەرگە ئاللاھتىن باشقا دوست ياكى مەدەتكار يوقتۇر﴾[9].

9) شۇرا سۈرىسى، 30 ـ ئايەت.

سەدىقىنىڭ كارامىتى

يولدىشى ۋاپات بولۇپ، ئۇچ بالا بىلەن تۇل قالغان ئائىشە ئىسمىلىك بىر ئايال بار ئىدى. باللارنىڭ چوڭى ئون ياشتا بولۇپ، يولدىشىدىن ئۇلارغا تىلغا ئالغۇدەك بىرەر نەرسە قالمىغان ئىدى.

ئائىشە يولدىشىنىڭ ھېسابات-تىنى تەكشۈرۈش جەريانىدا، ئۇنىڭ مەلۇم بىر سودىگەردىن 10 مىڭ جۇنەي ئېلىشى بارلىقىنى بىلدى. ئائىشە ئادۋوكات ئىزدەپ، ئۇنىڭغا قەرز ھۆججىتىنى بەردى. ئادۋوكات مەھكىمىگە بېرىپ، سودىگەر ئۇستىدىن ئەرز قىلدى. سودىگەر مەھكىمىگە چاقىرتىلدى. قازى چالا ـ پۇلا يېزىلغان بۇ ھۆججەتنىڭ سودىگەرنى سوتقا تارتىش ئۈچۈن يېتەرلىك ئىسپات بولالمايدىغانلىقىنى بىلسىمۇ، ئۇچ بالا بىلەن قالغان بۇ تۇل ئايالغا ياردەم قىلغۇسى كەلدى. سوت باشلىنىپ، قازى سودىگەرگە مۇنداق دېدى:

ـ بۇ ئايال ئۇچ بالا بىلەن يولدىشىدىن ئايرىلىپ قاپتۇ. سىزمۇ ھامان بىر كۈنى ئۆلۈپ كېتىسىز ۋە ئاللاھ ئالدىدا سوئال سوراقتا تارتىلىسىز. ئاللاھ بۇ ئايالنىڭ يولدىشىنىڭ سىزدە 10

مىڭ جۇنەي پۇلى بارلىقىنى بىلىدۇ. ئاللاھ سىلەرنىڭ ئەھۋالىڭلارنى بىلىپ تۇرىدۇ، ئۇنىڭغا ھېچ نەرسە مەخپىي قالمايدۇ. قىيامەت كۈنى سىزنى قۇتقۇزۇپ قالمىغان بىردىنبىر نەرسە ئۇستىڭىزدىكى قەرزنى ئادا قىلۇېتىشتۇر. سىز بۇ ئايالنىڭ دەۋاسىغا قانداق قارايسىز؟

سودىگەر بىرئاز ئويلىنىۋالغاندىن كېيىن:

ـ ماڭا بىر كۈن مۆھلەت بېرىڭ، مەن پۇتۇن ئىلىش ـ بېرىشلىرىمنى قايتىدىن كۆزدىن كەچۈرۈپ چىقاي، ـ دېدى. قازى سودىگەرنىڭ گەپ ـ سۆز ۋە چىراي ـ ئىپادىلىرىگە قاراپ ئۇنىڭ دىيانەتلىك كىشى ئىكەنلىكىنى پەملىدى ـ دە:

ـ بولىدۇ، ئەتە كۆرۈشەيلى. لېكىن مەھكىمىدە ئەمەس، ئۆيۈمگە كېلىڭ، ـ دېدى.

ئەتىسى سودىگەر قازىنىڭ ئۆيىگە كەلدى. ئۆيدە ئايال ۋە ئۇنىڭ ئۇچ يېتىم بالىسى ئولتۇراتتى. سودىگەر 10 مىڭ جۇنەيگە يەنە 5000 جۇنەي قوشۇپ بەردى ۋە قازىغا قاراپ:

ـ بەلكى بۇ ئايالنىڭ يولدىشى 5000 جۇنەينى يېزىپ قويۇشنى ئۇنتۇپ قالغان بولسا كېرەك. بۇنىمۇ بېرەي، ـ دېدى.

ئائىشە كۆزلىرىگە لىققىدە ياش ئالدى ۋە خۇشاللىقتىن سودىگەرگە تەشەككۈر بىلدۈرۈپ، ھەققىدە خەيرلىك دۇئالارنى

قىلدى. ئاندىن باللىرىنى ئېلىپ، ئۆيىگە خۇشال - خۇرام ھالدا قايتتى.

ئۇچ كۈندىن كېيىن ئائىشە ئۆيىدىن يەنە بىر پارچە ھۆججەت تاپتى. ئۇنىڭدا سودىگەرنىڭ زىممىسىدىكى قەرزنى ئاللىقاچان تۆلەپ بولغانلىقى يېزىلغان ئىدى. ئائىشە ھۆججەتنى كۆتۈرۈپ يەنە قازىنىڭ ھۇزۇرىغا باردى. قازى سودىگەرنى چاقىرىپ كېلىشكە ئادەم ئەۋەتتى. سودىگەر قازىنىڭ ھۇزۇرىغا كەلگەندە، ھەممەيلەن ئۇنىڭ چىرايىدىن خۇشاللىق ئالامىتىنى كۆردى. قازى تەبەسسۇم قىلىپ سورىدى:

- ئەي تەقۋادار كىشى! سىز قەرزنى ئاللىقاچان قايتۇرۇپ بوپتىكەنسىز، شۇنداقتىمۇ يەنە زىيادىسى بىلەن قايتۇرۇپسىز. نېمىشقا شۇنداق قىلغانلىقىڭىزنى چۈشەندۈرۈپ قويامسىز؟

سودىگەر مۇنداق دېدى:

- ئاللاھ بىلەن قەسەم قىلىمەنكى، مەن ئۇ كۈنى بەرگەن 15 مىڭ جۇنەينى خەتەرلىك بىر كېسەلگە گىرىپتار بولغان قىزىمنى ئوپېراتسىيە قىلدۇرۇش ئۈچۈن تەييارلىغان ئىدىم. سىزگە «ماڭا

بىر كۈن مۆھلەت بېرىڭ!» دېگەن كۈنى مەن قىزمىنى ئوپېراتسىيە قىلدۇرىدىغان كۈن ئىدى. مەن شۇ چاغدا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «پۇل ـ مالىرىڭلارنى زاكات بىلەن پاكلاڭلار، كېسەللىرىڭلارنى سەدىقە بىلەن داۋالاڭلار، بالايىئاپەتلەرگە دۇئا بىلەن تاقابىل تۇرۇڭلار»[10] دېگەن ھەدىسىنى ئېسىمگە ئالدىم ـ دە، ئاللاھقا: «ئەي ئاللاھىم! ئۆزۈڭ بىلىسەن. ئۇ تۇل ئايال يېتىم بالىلىرى بىلەن پۇل ـ مالغا ھەقىقەتەن ئېھتىياجلىق ئىكەن. قىزمىنىڭ كېسىلىگە ئۆزۈڭ شىپالىق ئاتا قىلغىن، سەن ھەممىگە قادىرسەن!» دەپ دۇئا قىلدىم. ئەتىسى قىزمىنى قايتا تەكشۈرتتۇق. قىزىق ئىش، قىزىم سەللىمازا ساقىيىپ كەتكەن بولۇپ، ئۇنى ئوپېراتسىيە قىلىشنىڭ ھاجىتى قالمىغان ئىدى. بۇنىڭدىن دوختۇرلارمۇ ھەيران قېلىشتى.

مەن ئاللاھقا كۆپ ھەمدۇسانا ئوقۇدۇم. كېچىسى قىيامدا تۇردۇم، كۈندۈزى روزا تۇتتۇم. ناۋادا بۇنىڭدىن كېيىنمۇ ئۇلارنىڭ ماڭا قانداق ئېھتىياجى بولسا، مەن ئورۇندىشىقا تەييار.

ئۇلۇغ ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿ئاللاھ يولىدا پۇل ـ مېلىنى سەرپ قىلغانلارنىڭ (سەرپ قىلغان نەرسىسى يەرگە تېرىلىپ) يەتتە باشاق چىقارغان، ھەر باشىقىدا 100 تال دان تۇتقان بىر دانغا ئوخشايدۇ. ئاللاھ خالىغان بەندىسىگە ھەسسىلەپ ساۋاب بېرىدۇ.

10) بەيھەقي: «سۇنەن كۇبرا»، 6593.

ئاللاھنىڭ مەرھەمتى (چەكلىك ئەمەس) كەڭدۇر، ئاللاھ (مال سەرپ قىلغۇچنىڭ نىيىتىنى) بىلگۈچىدۇر. پۇل ـ مېلىنى ئاللاھ يولىدا سەرپ قىلىدىغان، ئارقىسىدىن ئۇنىڭغا مىننەت قىلمايدىغان ۋە (خەير ـ ساخاۋىتىگە ئېرىشكەنلەرنى) رەنجىتمەيدىغان كىشىلەر پەرۋەردىگارىنىڭ دەرگاھىدا ساۋاب تاپىدۇ، ئۇلارغا قىيامەت كۈنى قورقۇنچ ۋە غەم ـ قايغۇ بولمايدۇ﴾[11].

11) بەقەرە سۈرىسى، 261 ـ ئايەت.

قاتىل ھامان جازاسىنى تارتىدۇ

ئىراقلىق بىر قاساپ بار ئىدى. ئۇ قوي ـ كاللىلارنى بوداپ، ئۆزى بوغۇزلاپ، پارچە ساتاتتى. كۈنلەر شۇ تەرىقىدە داۋاملاشماقتا ئىدى. كۈنلەرنىڭ بىرىدە ئۇ ماشىنىسى بىلەن كېتىۋاتقانىدا، يول بويىدا يېتىپ قالغان بىر ئايالنى كۆردى. قاساپ ماشىنىدىن چۈشۈپ، ئۇنىڭ يېنىغا كەلدى. ئايال پىچاقلانغان ئىدى. دەل شۇ چاغدا بىرقانچە كىشى يېتىپ كەلدى ۋە قاساپتىن گۇمانلىنىپ، ئۇنى ساقچىغا مەلۇم قىلدى. ئارقىدىنلا ساقچىلار كېلىپ ئۇنى تۇتتى. قاساپ ئاللاھنىڭ نامى بىلەن قەسەم قىلىپ تۇرۇپ ئۆزىنىڭ گۇناھسىزلىقىنى، پەقەت ئۇ ئايالغا ياردەملىشىش ئۈچۈنلا ماشىنىسىدىن چۈشكەنلىكىنى ئېيتتى. لېكىن، ساقچىلار ئۇنىڭ گېپىگە ئىشەنمەي، تۈرمىگە قاماپ قويدى ۋە گۇمانلىق دەپ قاراپ، ئىككى ئايغىچە سوراق قىلىپ تۇتۇپ تۇردى. ئارقىدىنلا سوت كوللېگىيەسى تەرىپىدىن ناھەق ئۆلۈم جازاسىغا ھۆكۈم قىلىنىدى. ئۇ دارغا ئېسىلىش ئالدىدا مۇنداق يالۋۇردى:

ـ ئۆلۈم ئالدىدا دەيدىغان مۇھىم بىر گېپىم بار. سۆزۈمگە قۇلاق سېلىڭلار: مەن قاساپچىلىق قىلىشتىن بۇرۇن، فۇرات

دەرياسىدا كېمىچىلىك قىلاتتىم. كىشىلەرنى دەريادىن ئۆتكۈزۈپ قويۇپ، ئاز - تولا تاپاۋەت قىلىپ تۇرمۇشۇمنى قامدايتتىم. بىر كۈنى كىشىنى مەپتۇن قىلغۇدەك ساھىبجامال بىر ئايال كېمەمگە ئولتۇردى. مەن ئۇنىڭ پېيىغا چۈشۈپ، ئارقىسىدىن ئۆيىگىچە باردىم ۋە ئۇنىڭغا توي تەكلىپى قويدۇم. بىراق، ئۇ ئايال مېنى رەت قىلدى. ئاردىدىن بىر يىل ئۆتكەندىن كېيىن، يەنە ھېلىقى ئايال بىر بالا بىلەن كېمەمگە

ئولتۇردى. ئەسلىدە ئۇ توي قىلىپ باللىق بولغان ئىكەن. مەن نىيىتىمنى بۇزۇپ، ئۇ ئايالغا باسقۇنچىلىق قىلماقچى بولدۇم، لېكىن ئايال قەتئىي قارشىلىق قىلىپ تۇرۇۋالدى. قايتا - قايتا ئۇرۇنۇپ باققان بولساممۇ، ئايال زادىلا بويۇن ئەگمىدى. شۇنىڭ بىلەن بالىنىڭ بېشىنى سۇغا چۆكۈرۈپ تۇرۇپ ئايالغا تەھدىت سالدىم.

ئايال گېپىمگە كىرىش ئۈياقتا تۇرسۇن، تېخىمۇ ئەزۇەيلەپ، قارشىلىششقا باشلىدى. مەن بالىنىڭ بېشىنى سۇغا تېخىمۇ بەكرەك چۆكۈردۈم. ئايال يەنىلا گېپىمگە كىرمىدى. ئاخىر بالا تۇنجۇقۇپ ئۆلدى. شۇ ھامان ئۇنى سۇغا تاشلۇەتتىم. بۇ ئىش پاش بولۇپ

قالماسلىقى ئۈچۈن، بالىنىڭ ئانىسىنىمۇ ئۆلتۈرۈشكە مەجبۇر بولدۇم. شۇنىڭ بىلەن ئۇنىمۇ ئۆلتۈرۈپ، دەريادا تاشلۇۋەتتىم. شۇ ئىشتىن كېيىنلا كېمىنى سېتىۋېتىپ، قاسساپچىلىق قىلدىم.

يول بويىدىكى پىچاقلانغان ئايالغا كەلسەك، ئۇنى مەن ئۆلتۈرمىدىم. سىلەر ئۇنىڭ ھەقىقىي قاتىلىنى تېپىشىڭلار كېرەك. بۇ مېنىڭ ئۆز ۋاقتىدا ئۆتكۈزگەن جىنايىتىمنىڭ جازاسى ئوخشايدۇ. مەن بۇگۈن شۇنىڭغا ئىشەنمەكى، قاتىل ھېچقاچان جازاسىز قالمايدىكەن، مەلۇم ۋاقىت يوشۇرۇلۇپ قالسىمۇ، ھامان جازاسىنى تارتىدىكەن.

ئۇلۇغ ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿قىيامەت كۈنى بىز (ئەمەللەر تارتىلىدىغان) ئادالەت تارازىسىنى ئورنىتىمىز، ھېچكىمگە قىلچە ئۇۋال قىلىنمايدۇ (يەنى ياخشى ئادەمنىڭ ياخشىلىقى كېمەيتىلمەيدۇ، يامانىنىڭ يامانلىقىنى ئاشۇرۇۋېتىلمەيدۇ). ئۇنىڭ قېچا چاغلىق ئەمەلى بولسىمۇ، ئۇنى ھازىر قىلىمىز. (بەندىلەرنىڭ ئەمەللىرىدىن) ھېساب ئېلىشقا بىز يېتەرلىكمىز﴾[12].

12) ئەنبىيا سۈرىسى، 47 ـ ئايەت.

مۇسىبەتتىن كېيىنكى ياخشىلىق

ئەزىمەت ئىسىملىك ناھايىتى تەقۋادار بىر يىگىت بولۇپ، كىچىك بالىلارغا بەكمۇ ئامراق ئىدى. شۇنىڭ ئۈچۈن بولسا كېرەك، تۇيۇقسىز بالىلىق بولۇش ئۇنىڭ بىردىنبىر ئارزۇسى ئىدى.

ئۇ بىر قېتىم بىلەن ئۆيلەنمەكچى بولۇپ، ئۆيىگە ئەلچى ئەۋەتتى. قىز تەرەپ ماقۇل بولغاندىن كېيىن، ئەزىمەت بەكمۇ خۇرسەن بولدى. تۇيۇقسىزلا جۆندەش ئۈچۈن ئىش ئىزدەپ يۈرۈپ، ئاخىر مەلۇم بىر شىركەتنىڭ تۆۋەن مائاشلىق بوغالتىرى بولدى. قىز ئەزىمەتكە مەلۇم بىر ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتىنىڭ بوغالتىرغا ئېھتىياجلىق ئىكەنلىكىنى ۋە يۇقىرى مائاش بېرىدىغانلىقىنى ئېيتتى.

ئەزىمەت خۇشال بولۇپ، دەرھال شۇ شىركەتكە قاراپ يولغا چىقتى. يولنى كېسىپ ئۆتۈۋاتقاندا، ئۇچقاندەك كېلىۋاتقان بىر ماشىنا ئۇنى سوقۇۋەتتى. ماشىننىڭ بىر قىز ھەيدىگەن ئىدى. ئەزىمەت ھوشىغا كەلگەندە، ئۆزىنى دوختۇرخانا كارىۋىتىدا كۆردى.

ئۇنىڭ ئوڭ پۇتى سۇنۇپ كەتكەن بولۇپ، جىپسلاپ تېڭىپ قويۇلغان ئىدى. ئەزىمەت شۇ ھامان: «بىز ئاللاھقا مەنسۇپتۇرمىز، ئاللاھ تەرەپكە قايتقۇچىلارمىز» دەپ ئۆز - ئۆزىنگە تەسەللى بەردى.

ئۇزۇن ئۆتمەي ئەزىمەتنىڭ يېنىغا چىرايلىق بىر قىز بىر دەستە گۈل كۆتۈرگىنىچە كىرىپ كەلدى ۋە ئەزىمەتكە:

- مېنى كەچۈرۈڭ! سىزنىڭ بۇ ھالغا چۈشۈپ قېلىشىڭىزغا مەن سەۋەبچى بولدۇم. سىز يولدىن كېسىپ ئۆتۈۋاتقاندا، ماشىنىنى تورمۇزلاپ ئۈلگۈرەلمىدىم، - دېدى خىجىل بولغان ھالدا.

ئەزىمەت تۇيۇقسىز بولغان قىزنى ئۇيلاپ، ئۇنىڭغا تېلېفون قىلدى. قىز دەرھال دوختۇرخانىغا كەلدى ۋە ئەزىمەتنىڭ ھالىنى كۆرۈپ بىر ئېغىزمۇ گەپ قىلماي، كەينىگە ئۆرۈلگىنىچە چىقىپ كەتتى...

بىرقانچە كۈن ئۆتكەندىن كېيىن، ئۇنىڭدىن ئەزىمەتنىڭ تېلېفونىغا قىسقا ئۇچۇر كەلدى:

«كەچۈرۈڭ، مەن سىز بىلەن تۇرمۇش قۇرالمىغۇدەكمەن. ماڭا بىرى تۇيۇقسىز قويۇپ كەلدى. ئاتا - ئانام مېنى شۇنىڭ بىلەن تۇيۇقسىز قىلىشقا قىستىدى».

ئەزىمەت بۇ خەتلەرنى ئوقۇۋاتقاندا، ئۇنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىپ تۇرۇۋاتقان شوپۇر قىز ئەزىمەتكە قاراپ، ئېچىنىپ كۆزلىرىگە ياش ئالدى. ئىككى ھەپتىدىن كېيىن، دوختۇرلار ئەزىمەتنىڭ چاقلىق ئورۇندۇقتا مېڭىشىغا رۇخسەت قىلدى. شوپۇر قىز ئەزىمەتتىن ئايرىلماي، ئۇنىڭ ھالىدىن ئوبدان خەۋەر ئالدى. ئەزىمەت قىز بىلەن ئۆيگە كەلگەندە، ئوغلىنىڭ غەمكىن چىرايىنى كۆرگەن ياشانغان ئانا مۇنداق دۇئا قىلدى:

«ئى پەرۋەردىگارىم! ئوغلۇمغا رەھمەت قىلغىن. ئۇ خىزمىتىدىن ئايرىلىپ قالدى، لايىقىمۇ تاشلاپ كەتتى، ئوغلۇمنىڭ بىر پۇتى باسماس بولۇپ قالدى».

ئەزىمەت ئانىسىغا تەسەللى بېرىپ:

ـ ئانا! قايغۇرماڭ، بەلكى بۇنىڭدىمۇ بىر ھېكمەت بارىدۇ، ـ دېدى.

شوپۇر قىز ئەزىمەتنى ھەر كۈنى دېگۈدەك يوقلاپ تۇراتتى. بۇ جەريانىدا ئەزىمەتنىڭ ئۇنىڭغا كۆڭلى چۈشۈپ قالدى. ئاردىدىن ئالتە ئاي ئۆتكەندىن كېيىن ئەزىمەت يول يۈرەلمىگۈدەك بولدى. دوستلىرىنىڭ بىرى ئۇنىڭغا بۇرۇن تۇي قىلىشقا پۈتۈشكەن قىزنىڭ ئۇنىڭغا ۋاپا قىلماي، ئاللىقاچان قوشنىسىنىڭ ئوغلى بىلەن تۇي قىلىپ بولغانلىقىنى ئېيتتى.

ئەزىمەت بىر كۈنى گېزىت ئوقۇۋېتىپ، ئالتە ئاي ئىلگىرى ئۆزى ئىزدەپ بارماقچى بولغان ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتىنىڭ قەرزگە بوغۇلۇپ ۋەيران بولغانلىقىنى بىلدى. ئەزىمەت ئۆزىگە كەلگەن بۇ مۇسىبەتتە ياخشىلىق بارلىقىنى بىلىپ، ئاللاھقا شۈكۈر ئېيتتى.

بىر كۈنى ئەزىمەت شوپۇر قېرىغا تۇيۇقسىز قويماقچى بولدى - يۇ، رەت قىلىنىشىدىن ئەنسىرەپ ئېغىز ئاچالمىدى. دەل شۇنداق كۈنلەرنىڭ بىرىدە ئەزىمەت قېرىنىڭ:

- مېنىڭ ئايالىڭىز بولۇپ، خىزمىتىڭىزدە بولۇشۇمغا قوشۇلامسىز؟

- دېگەن گېپىنى ئاڭلاپ ناھايىتى خۇشال بولدى ۋە قۇلاقلىرىغا ئىشىنەلمەيلا قالدى. قېرى سۆزىنى داۋاملاشتۇرۇپ مۇنداق دېدى:

- خالىسىڭىز بۇنىڭدىن كېيىن دادامنىڭ شىركىتىدە مۇدىر بولۇپ ئىشلەيسىز. پۈتۈن ئىشلىرىڭىز ئىشخانا ئىچىدە بولىدۇ. سىزدىن كۆپ ھەرىكەت قىلىش تەلەپ قىلنمايدۇ.

يىگىت قېرىغا جاۋاب بەرمەيلا شۈكۈر سەجدىسى قىلدى ۋە بۇ ھېكمەتلىك ھادىسىدىن ھەيران بولۇپ، مۇنداق پىچىرلىدى:

ئەي ئاللاھىم! سەن نېمىدېگەن مېھرىبان ھە! ئەگەر شۇ ھادىسە يۈز بەرمىگەن بولسا، مەن ھېلىقى ۋاپاسىز، شەخسىيەتچى

قىز بىلەن تۇيۇقسىز بولغانلىقىڭ ئۈستىگە، خىزمىتىمدىنمۇ ئايرىلىپ قالدىكەنمەن. مانا ئەمدى ناھايىتى ياخشى خىزمەت ھەم ساھىبجامال بىر قىز ئالدىمدا تۇرۇپتۇ. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام نېمىدېگەن توغرا ئېيتقان ھە: «بىر بەندىگە مۇسىبەت يېتكەندە: ‹بىز ھەقىقەتەن ئاللاھقا مەنسۇپ، ئاللاھنىڭ دەرگاھىغا قايتقۇچىلارمىز. ئى ئاللاھ! ماڭا كەلگەن بۇ مۇسىبەتنى ساۋابقا ئايلاندۇرغىن، ماڭا بۇرۇنقىدىنمۇ ياخشىراق نېمەت ئاتا قىلغىن!› دېسە، ئاللاھ ئۇنىڭغا ساۋاب ئاتا قىلىدۇ ۋە بۇرۇنقىدىنمۇ ياخشىراق نېمەت بېرىدۇ».

ئۇلۇغ ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿ئېيتقىنكى، پادىشاھلىقنىڭ ئىگىسى بولغان ئى ئاللاھ! خالىغان ئادەمگە پادىشاھلىقنى بېرىسەن، خالىغان ئادەمدىن پادىشاھلىقنى تارتىپ ئالسەن، خالىغان ئادەمنى ئەزىز قىلسەن، خالىغان ئادەمنى خار قىلسەن. ھەممە ياخشىلىقنىڭ خەزىنىسى يالغۇز سېنىڭ قولۇڭدىدۇر. سەن ھەقىقەتەنمۇ ھەممىگە قادىرسەن. كېچىنى كۈندۈزگە كىرگۈزسەن، كۈندۈزنى كېچىگە كىرگۈزسەن، (شۇنىڭ بىلەن كېچە كۈندۈزنىڭ ئۇزۇن ـ قىسقا بولۇشى پەسىللەر بويىچە نۆۋەتلىشىپ تۇرىدۇ). جانلىقنى جانسىزدىن، جانسىزنى جانلىقتىن چىقىرسەن، ئۆزۈڭ خالىغان كىشىگە ھېسابسىز رىزىق بېرىسەن﴾[13].

13) ئال ئىمران سۈرىسى، 26—27 ـ ئايەتلەر.

يوشۇرۇلغان ھەقىقەت

مەلۇم بىر ئەر ئايالىدىن ئاجرىشىپ، باشقا بىر ئايالغا ئۆيلىنىش نىيىتىگە كەلدى. چۈنكى، ئۇنىڭ ئايالى ئۇچ ئايدىن بېرى يولدىشىنىڭ رۇخسىتىسىز سىرتلاردا قاتناپ يۈرۈۋاتقان ئىدى. ئەر ئاللىقانداق يامان گۇمانلارنى قىلىپ، كۆڭلى غەش بولاتتى. ئۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «گۇمانخورلۇقتىن ساقلىنىڭلار، چۈنكى گۇمانخورلۇق ئەڭ يالغان سۆزدۇر» دېگەن ھەدىسىنى ئۇنتۇپ قالغان ئىدى.

ئەر ئاجرىشىش قارارىنى بىلدۈرمەكچى بولغان كۈندە ئايال يولدىشىغا ناھايىتى مەززىلىك چۈشلۈك تاماق تەييارلىدى ھەمدە يولدىشىغا چوڭقۇر مېھىر ۋە ئىللىق تەبەسسۇم بىلەن قارىدى. ئەر ئاجرىشىش قارارىنى كېچىكتۈرۈپ، ئەتىسى ئەتىگەندە دېمەكچى بولدى. بىراق، ئەتىسى ئەتىگەندە ئەر ئويغانغاندا ئايال ئاللىقاچان ئۆيلەرنى تازىلاپ بولۇپ، بالىلارنىڭ تاپشۇرۇقلىرىغا ياردەملىشىۋاتاتتى.

ئەر شۇنداق بولۇشىغا قارىماي، ئايالىغا ئۆزىنىڭ ئاجرىشىشنى قارار قىلغانلىقىنى ۋە باشقا بىر ئايالغا ئۆيلىنىش مەقسىتى بارلىقىنى ھەمدە ئۇنىڭ بالىلارنى ياخشى بېقىپ كېتەلەيدىغانلىقىنى ئېيتتى. ئايال بىر ئېغىزمۇ گەپ قىلمىدى، ئەمما كۆزلىرىدىن لۆمۈلدەپ ياش ئېقىشقا باشلىدى.

ئەر ئايالىنىڭ ھالىنى كۆرۈپ ئىچى ئاغرىپ، ئاجرىشىش نىيىتىدىن يانىدى ۋە ھۇجرىسىغا كىرىپ كەتتى. كەچلىك تاماق ۋاقتىدا ئايال تاماق تەييارلاپ ئوغلىنى دادىسىنى چاقىرىشقا بۇيرۇدى، لېكىن دادا رەت قىلدى. ئەتىسى ئەتىگەندە ئەر ئىشقا بارماقچى بولۇپ ھۇجرىسىدىن چىققاندا، ئايالىنىڭ يەردە ياتقانلىقىنى كۆردى. ئايال كېچىچە يىغلاپ چىققان بولۇپ، كۆزلىرى قىزىرىپ، ئىششىپ كەتكەن ئىدى.

ئايال ئاران تەستە ئورنىدىن تۇرۇپ ناشتىلىق تەييارلىدى، ئەمما ئەر ھېچ نەرسە يېمەيلا ئۆيدىن چىقىپ كەتتى. ئەر كەچتە ئىشتىن قايتىپ كەلگەندە ھۇجرىسىدا بىر پارچە خەتنى كۆردى.

خەتتە مۇنۇلار يېزىلغان ئىدى: «قەدىرلىك سىردىشىم! سىزنىڭ مەندىن ئايرىلىپ، باشقا بىر ئايال بىلەن تۇي قىلىش ھوقۇقىڭىز بار. بىراق، سىز ماڭا بالىلارنىڭ ئىمتىھانى تۈگەپ بولغۇچە بىر ھەپتە مۆھلەت بېرىڭ!».

ئەر ئايالنىڭ پىكرىگە قوشۇلدى. بۇ بىر ھەپتە جەريانىدا ئايال دائىم يولدىشى ئۈچۈن دۇئا قىلدى. نەتىجىدە، ئەر ئايالنىڭ نەقەدەر ياخشى ئايال ئىكەنلىكىنى بىلىپ يەتتى.

بىرنىچى كۈنى ئەتىگەنىدە ئەر ئويغىنىپ بولغۇچە ئايال ئۆيلەرنى پاك - پاكىز سۈپۈرۈپ، رەتلەپ بولدى.

- سىز كېچىدىمۇ ئىش قىلامسىز؟ ھەر كۈنى ئويغانسام، ئۆي رەتلىك، پاكىز، ھەر ئىش ئۆز يولىدا تۇرغانلىقىنى كۆرىمەن. سىز قايسى ۋاقىتتا ئۇخلايسىز؟

- دېدى ئەر ئايالىغا ھەيران بولۇپ.

- مەن پەقەت بەش سائەتلا ئۇخلايمەن. بۇلارنىڭ ھەممىسى سىلەرنىڭ خۇشاللىقىڭلار ۋە

بەختسىزلار ئۇچۇن، ـ دېدى ئايال مىيقىدا كۈلۈپ قويۇپ.

ئەرنىڭ قەلبى يۇمشىدى. ئۇ ئايالىنىڭ شۇنچىۋالا ۋاپادارلىقىنى كۆرۈپ، ھۇجرىسىغا كىرىپ توي خاتىرە سۈرىتىنى ئىزدىدى. ئويلىمىغان يەردىن ئۇ ئالبومنىڭ ئىچىگە يوشۇرۇپ قويۇلغان بىر تېببىي تەكشۈرۈش نەتىجىسىنى كۆرۈپ قالدى.

ئەر بۇ نەتىجىگە قاراپ ئايالىنىڭ ئەمچەك راكى بولۇپ قالغانلىقىنى بىلدى ـ دە، ھازىرغا قەدەر ئۇنىڭغا كۆڭۈل بۆلمەي، تاشلاپ قويغانلىقىدىن قاتتىق ئۆكۈندى. ئەسلىدە ئۇ ئۇچ ئايدىن بېرى دوختۇرنىڭ يېنىغا بېرىپ داۋالىنىۋاتقان بولۇپ، يولدىشىنىڭ ۋە پەرزەنتلىرىنىڭ ئارامنى بۇزۇپ قويماسلىق ئۈچۈن، ئۇلارغا ئەھۋالنى ئېيتمىغان ئىكەن.

ئەر ھەقىقىي ئەھۋالنى ئۇققاندىن كېيىن، ئۆزىنىڭ راستتىنلا خاتالاشقانلىقىنى ۋە ئايالىنى لايىقىدا قەدىرلىيەلمىگەنلىكىنى ھېس قىلىپ، ئۇنى رەنجىتىپ قويغانلىقىغا بەكمۇ پۇشايمان قىلدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئايالىدىن كەچۈرۈم سورىدى ۋە مەڭگۈ ئايرىلماي، بىرگە ياشاشقا ۋەدە بەردى. بۇنى ئاڭلىغان ئايال خۇشاللىقتىن كۆزلىرىگە ياش ئالدى ۋە دەرھال شۈكۈر سەجدىسى قىلدى.

ئۇلۇغ ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿ئى مۆمىنلەر! نۇرغۇن گۇمانلاردىن ساقلىنىڭلار (يەنى ئائىلەڭدىكىلەرگە ۋە كىشىلەرگە

گۇمانخورلۇق قىلماڭلار)، بەزى گۇمانلار ھەقىقەتەن گۇناھتۇر، مۆمىنلەرنىڭ ئەيبىنى ئىزدىمەڭلار. بىر - بىرىڭلارنىڭ غەيۋىتىنى قىلماڭلار، سىلەرنىڭ بىرىڭلار ئۆلگەن قېرىندىشىڭلارنىڭ گۆشىنى يېيىشىنى ياقتۇرامدۇ؟ ئۇنى ياقتۇرمايسىلەر، ئاللاھتىن قورقۇڭلار، ئاللاھ تەۋبە قىلغۇچىلارنىڭ تەۋبىسىنى بەكمۇ قوبۇل قىلغۇچىدۇر، ئۇلارغا ناھايىتى مېھرىباندۇر. ئى ئىنسانلار! سىلەرنى بىز ھەقىقەتەن بىر ئەر ۋە بىر ئايالدىن (ئادەم بىلەن ھەۋۋادىن ئىبارەت بىر ئاتا ۋە بىر ئانىدىن) ياراتتۇق. ئۆزئارا تونۇشۇشۇڭلار ئۈچۈن سىلەرنى نۇرغۇن مىللەت ۋە ئۇرۇق قىلدۇق. ھەقىقەتەن ئەڭ تەقۋادار بولغانلىرىڭلار ئاللاھنىڭ دەرگاھىدا ئەڭ ھۆرمەتلىك ھېسابلىنىسىلەر، (يەنى كىشىلەرنىڭ بىر - بىرىدىن ئارتۇق بولۇشى نەسەب بىلەن ئەمەس، تەقۋادارلىق بىلەن بولىدۇ)، ئاللاھ ھەقىقەتەن ھەممىنى بىلگۈچىدۇر، ھەممىدىن خەۋەردارىدۇر﴾[14].

14) ھۇجۇرات سۈرىسى، 12—13 - ئايەت.

ئەمەلىي ئىش گەپ ـ سۆزدىن تەسىرلىكتۇر

مەشھۇر مۇھەددىس ئابدۇغېنىي مەقدىسىي پەلەستىن تۇرمىلىرىنىڭ بىرىگە قامالغان ئىدى. ئۇ ناھايىتى ئىبادەتگۇي كىشى بولۇپ، كېچىلىرى قىيامدا تۇراتتى، ئاللاھقا كۆپ يالۋۇرۇپ يىغلايتتى، دۇئا قىلاتتى. ئۇنىڭ يەھۇدىي ۋە ناسارالاردىن بولۇپ بىرقانچە كامبىراشلىرى بار ئىدى.

ئۇ بىر كۈنى كېچىسى ئادىتى بويىچە تاڭ ئاتقۇچە ئىبادەت قىلىپ، پۈتۈن بىر كېچە يىغلاپ، دۇئا قىلىپ چىقتى. ئەتىسى ئەتىگەندە كامبىراشلارنىڭ ھەممىسى گۈندىپاينىڭ يېنىغا كېلىپ:

ـ بىزنى قويۇۋېتىڭ، بىز ھەممىمىز مۇسۇلمان بولدۇق، بۇ ئالىمنىڭ دىنىغا كىردۇق، ـ دېيىشتى. گۈندىپاي ھەيران بولۇپ:

ـ نېمىشقا شۇنداق قىلدىڭلار؟ ئۇ سىلەرنى ئىسلامغا دەۋەت قىلدىمۇ؟ ـ دەپ سورىدى.

ـ ياق، ئۇ بىزنى ئىسلامغا دەۋەت قىلمىدى، پەقەت بىزگە قىيامەتنى ئەسلەتتى، بۇ دىنىڭ نەقەدەر ئۇلۇغلۇقىنى ئەمەلىيىتىدە كۆرسەتتى، ـ دېيىشتى ئۇلار تولىمۇ مەمنۇنىيەت بىلەن.

ئۇلۇغ ئالىلاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿قىيامەت كۈنى بىلەن قەسەمكى، ئۆزىنى مالامەت قىلغۇچى نەپس بىلەن قەسەمكى، (سىلەر چوقۇم تىرىلدۈرۈلىسىلەر، سىلەردىن چوقۇم ھېساب ئېلىنىدۇ) ئىنسان (يەنى كاپىر) بىزنى ئۆزىنىڭ (چىرىپ، تارقىلىپ كەتكەن) سۆڭەكلىرىنى جەملىيەلمەيدۇ دەپ گۇمان قىلامدۇ؟ ئۇنداق ئەمەس (يەنى ئۇنىڭ سۆڭەكلىرىنى جەملەيمىز)، ئۇنىڭ (ئەڭ ئىنچىكە، ئەڭ نازۇك) بارماقلىرىنى ئەسلىگە كەلتۈرەلەيمىز، بەلكى ئىنسان كەلگۈسى ھاياتىدا گۇناھتا ئەزۈەيلىمەكچى بولىدۇ، ئۇ (مەسخىرە قىلىش يۈزىسىدىن): قىيامەت قاچان بولىدۇ؟ دەپ سورايدۇ. كۆزلەر تورلاشقان، ئاينىڭ نۇرى ئۆچكەن، كۈن بىلەن ئاي بىرلەشتۈرۈلگەن چاغدا، ئىنسان بۇ كۈندە: قاچىدىغان جاي قەيەردە؟ دەيدۇ. ياق، (ئاللاھنىڭ ئازابىدىن) قاچىدىغان پاناھگاھ يوقتۇر. بۇ كۈندە قارارگاھ پەرۋەردىگارىڭنىڭ تەرىپىدۇر، بۇ كۈندە ئىنسانغا (چوڭ بولسۇن، كىچىك بولسۇن، ياخشىلىق بولسۇن، يامانلىق بولسۇن) ئىلگىرى - ئاخىرى قىلغان پۈتۈن ئەمەللىرى ئۇقتۇرۇلىدۇ﴾[15].

15) قىيامەت سۈرىسى، 1–13 - ئايەتلەر.

بىر ۋاخ تاماق

ھەمزە ئەخلاقلىق، پەزىلەتلىك يىگىت ئىدى. ئۇ نامرات ئائىلىدە ئۆسۈپ يېتىلگەن بولسىمۇ، نامراتلىق ئۇنىڭ تېبابەت فاكۇلتېتىدا ئوقۇشىدىن توسۇپ قالالمىدى. ئۇ ھەر يىلى تەتىل مەزگىلىدە يېزىلارغا بېرىپ، ئۆيمۇئۆي، كوچىمۇكوچا ئارىلاپ يۇرۇپ، كېسىم ـ كېچەك سېتىپ، ئوقۇش چىقىملىرىنى قامدايتتى.

بىر كۈنى مەلۇم بىر يېزا بازىرىدا ئۇنىڭ قورسىقى قاتتىق ئېچىپ كەتتى. ئۇ تېخى دەسلەپ قىلمىغان بولۇپ، يانچۇقىدا يېمەكلىك سېتىۋالغۇدەك پۇل يوق ئىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇدۇل كەلگەن بىر ئۆيدىن يىگۈدەك بىر نەرسە سورىماقچى بولۇپ، ئاران تەستە ئىشىكنى چەكتى. ئۆيدىن ياش بىر قىز چىقتى. ھەمزە يېمەكلىك سوراشتىن خىجىل بولۇپ:

ـ ماڭا بىر ئىستاكان سۇ بېرەمسىز، بەك ئۇسساپ كەتتىم، ـ دېدى. ئەقىللىق قىز ئۇنىڭ قورسىقىنىڭمۇ ئاچلىقىنى ھېس قىلىپ، ئۆيگە كىرىپ، بىر ئىستاكان سۈت ۋە يېمەكلىك ئېلىپ چىقتى. ھەمزە قورسىقىنى تويغۇزغاندىن كېيىن قىزغا:

ـ سىزگە قانداق جاۋاب قايتۇرسام بولار؟ ـ دېدى.

ـ ئانىمىز بىزگە «ياخشىلىق بەدەلسىز قىلىنىدۇ» دەپ ئۆگەتكەن ئىدى. شۇڭا، بۇنىڭغا بېشىڭىزنى قاتۇرماڭ. ھېچ ئىش قىلىپ بەرمىسىڭىزمۇ بولىدۇ، ـ دېدى قىز.

ھەمزە قىزغا رەھمىتىنى بىلدۈرۈپ، قايتىپ كەتتى ۋە ئۇنىڭ بۇ ياخشىلىقىدىن قاتتىق تەسىرلەندى. ئابدۇللاھ ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن نەقىل قىلغان مۇنۇ ھەدىسنى ئېسىگە ئالدى:

«ئاللاھنىڭ نەزىرىدە ئەڭ سۆيۈملۈك كىشى باشقىلارغا ئەڭ كۆپ پايدىسى يەتكەن كىشىدۇر. مۇسۇلمانىنىڭ قەلبىگە خۇشاللىق بېغىشلاش، بېشىغا كەلگەن بىرەر كۈلپەتنى كۆتۈرۈۋېتىش، قەرزىنى ئادا قىلىش، قورسىقى ئاچقانلارنىڭ قورسىقىنى تويغۇزۇپ قويۇش قاتارلىقلار ئاللاھقا نىسبەتەن ئەڭ ياخشى ئەمەلدۇر».

ئايلار، يىللار ئۆتتى...

ھەمزە تىرىشىپ ئۆگىنىش ئارقىلىق شەھەردىكى مەشھۇر دوختۇرلاردىن بولۇپ قالدى. ھەمزىگە ياخشىلىق قىلغان ھېلىقى قىز توي قىلىپ ئۇزۇن ئۆتمەي ئېغىر كېسەلگە گىرىپتار بولدى. ئائىلىسىدىكىلەر قىزنى شەھەر ئىچىدىكى مەشھۇر

دوختۇرخانىغا ئېلىپ كەلدى. دوختۇرلار ئۇنىڭ كېسىلىگە ئېنىق دىياگنوز قويالماي، ھەمزىنى چاقىردى. ھەمزە سېستىرا قىزدىن بىمارنىڭ يېزىسىنىڭ ئىسمىنى ئۇققاندىن كېيىن، ئۆز ۋاقتىدا ئۆزىگە ياخشىلىق قىلغان ھېلىقى قىزنىڭ يېزىسى ئېسىگە كېلىپ، بىردىنلا كۆزلىرى چاقناپ كەتتى ۋە دەرھال بىنانىڭ ئاستىنقى قەۋىتىدىكى قىز ياتقان ياتاققا كىردى. دوختۇر ھەمزە ئاپئاق خالات كىيىۋالغان بولۇپ، قىزنى بىر كۆرۈپلا تونۇۋالدى. ئۇ نەچچە يىل ئىلگىرى ئۆزىگە ياخشىلىق قىلغان ھېلىقى قىز ئىدى. دوختۇر ھەمزە پۈتۈن كۈچىنى ئىشقا سېلىپ قىزنى قۇتقۇزۇپ قېلىشقا بەل باغلىدى ۋە دەرھال تەكشۈرۈپ، داۋالاشقا تۇتۇش قىلدى.

ھەمزىنىڭ تىرىشىپ داۋالىشى نەتىجىسىدە قىزنىڭ كېسىلى سەللىمازا ساقىيىپ كەتتى. قىز دوختۇرخانىدىن چىقىش ئالدىدا ھەمزە ئۇنىڭ داۋالىنىش ھېساباتىنى ئىشخانىسىغا ئەكەلدۈرۈپ، ئاخىرىغا بىر قۇر خەت يېزىپلا قىزنىڭ ياتقىغا ئەۋەتتى. قىزنىڭ داۋالىنىش چىقىملىرى ھەقىقەتەن كۆپ بولۇپ، قىز ئۇنى بىر ئۆمۈر تۆلەپمۇ تۆلەپ بولالمايتتى. قىز تەرەددۇت بىلەن ھېسابات قەغىزىنى ئېچىپ قارىدى ـ دە، ئاستى تەرەپكە يېزىپ قويۇلغان مۇنۇ خەت ئۇنىڭ دىققىتىنى تارتتى:

«پۈتۈن داۋالاش چىقىملىرى بىر ۋاخ تاماق بىلەن تۆلىنىپ بولغان».

قىز بۇنى چۈشىنەلمەي، گاڭگىراپ تۇرغان پەيتتە ھەمزە قىزنىڭ ياتقىغا كىردى ۋە تەبەسسۇم قىلىپ مۇنداق دېدى:

ـ مېنى تونۇدىڭىزمۇ؟ مەن دوختۇر ھەمزە بولىمەن. ئۆز ۋاقتىدا سىزنىڭ يېزىڭىزغا نەرسە ـ كېرەك ساتقىلى بېرىپ، قورسىقىم ئېچىپ كەتكەندە، سىز ماڭا سۈت ۋە يېمەكلىك بېرىپ، قورسىقىمنى تويغۇزۇپ قويغان ئىدىڭىز.

بۇنى ئاڭلىغان قىزنىڭ كۆزلىرىدىن تارامлاپ ياشلار تۆكۈلدى ۋە قولىنى كۆتۈرۈپ ئاللاھقا دۇئا قىلدى: «ساڭا يۈز مىڭلارچە شۈكرىلەر بولسۇن، ئەي ئۇلۇغ پەرۋەردىگارىم! مەن ئەڭ قىينىچىلىقتا قالغان ئېغىر كۈندە بۇ دوختۇرنى يېنىمغا ئەۋەتىپسەن. ياخشىلىق ھەرگىز يەردە قالمايدىكەن».

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿سىلەر ئاللاھنىڭ ئەھدىسىنى ئەرزىمەس نەرسىگە سېتىۋەتمەڭلار. ئەگەر بىلسەڭلار، ئاللاھنىڭ دەرگاھىدىكى ساۋاب سىلەر ئۈچۈن (پانىي دۇنيانىڭ نەرسىلىرىدىن) ئارتۇقتۇر. (ئى ئىنسانلار!) سىلەرنىڭ ئىلكىڭلاردىكى نەرسىلەر تۈگەيدۇ، ئاللاھنىڭ دەرگاھىدىكى نەرسىلەر تۈگىمەستۇر. سەۋر

قىلغۇچىلارغا ئەلۋەتتە ئۇلارنىڭ قىلغان ئەمەلىدىنمۇ ياخشىراق ساۋاب بېرىمىز. ئەر ـ ئايال مۆمىنلەردىن كىمكى سالىھ ئەمەل قىلىدىكەن، بىز ئۇنى ئەلۋەتتە (دۇنيادا قانائەتچانلىق، ھالال رىزىق ۋە ياخشى ئەمەللەرگە مۇۋەپپەق قىلىپ) ئوبدان ياشىتىمىز. ئۇلارغا ئەلۋەتتە قىلغان ئەمەلىدىنمۇ ياخشىراق ساۋاب بېرىمىز﴾[16].

16) نەھل سۈرىسى، 95—97 ـ ئايەتلەر.

تۆت دىرھەمگە تۆت دۇئا

دائىم مەسىتلا يۇرىدىغان بىر ئادەم بار ئىدى. بىر كۈنى دوست-يارەنلىرىنى چاقىردى ۋە خىزمەتكارىغا تۆت دىرھەمنى تۇتقۇزۇپ، مېۋە - چېۋە ئېلىپ كېلىشكە بۇيرۇدى.

خىزمەتكار يولدا كېتىۋېتىپ مەشھۇر زاھىد مەنسۇر ئىبنى ئەممارنىڭ: «كىمكى مەندەك غېرىپقا تۆت دىرھەم بەرسە، مەن ئۇنىڭغا تۆت قېتىم دۇئا قىلىمەن» دەۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ قالدى. بۇ سۆزنى ئاڭلىغان خىزمەتكار خوجايىنى بەرگەن تۆت دىرھەمنى ئۇنىڭغا بەردى. مەنسۇر ئىبنى ئەممار:

- ساڭا قانداق دۇئا قىلىپ قويۇشۇمنى خالايسەن؟ - دەپ سورىۋىدى، خىزمەتكار مۇنداق دېدى:

- بىرىنچىدىن، قۇللۇقتىن ئازاد بولۇشنى خالايمەن؛ ئىككىنچىدىن، بۇ تۆت دىرھەمنىڭ ئورنىغا يەنە تۆت دىرھەم بولۇشنى خالايمەن؛ ئۈچىنچىدىن، خوجايىنىمنىڭ ھىدايەت تېپىشىنى ۋە تەۋبە قىلىشىنى تىلەيمەن؛ تۆتىنچىدىن، ئاللاھتىن مېنىڭ، خوجايىنىمنىڭ ۋە سېنىڭ ھەممە پۇتۇن قەۋمىمزنىڭ

گۈناھلىرىنىڭ مەغپىرىتىنى تىلەيمەن.

خىزمەتكار مەنسۇر ئىبنى ئەممارنىڭ دۇئاسىنى ئالغاندىن كېيىن، خوجايىنىنىڭ يېنىغا قايتتى. خوجايىن دەرغەزەپ بولۇپ:

ـ نېمانداق كېچىكتىڭ كېلىسەن؟ مېۋە ـ چۈلىلەر قېنى؟ ـ دېدى. خىزمەتكار خوجايىنىغا مەنسۇر ئىبنى ئەممار بىلەن بولغان ھېكايىسىنى بىر ـ بىرلەپ سۆزلەپ بەردى. خوجايىن ئاران دېگەندە ئۆزىنى بېسىۋېلىپ مۇنداق دېدى:

ـ قېنى دەپ باقە، بىرىنچى تىلىكىڭ نېمە بولدى؟

ـ قۇللۇقتىن ئازاد بولۇشۇمنى تىلىدىم.

ـ سېنى ئازاد قىلىۋەتتىم. سەن بۇنىڭدىن كېيىن ئاللاھ رازىلىقى ئۈچۈن ئازاد بولدۇڭ. ئىككىنچى تىلىكىڭچۇ؟

ـ سىز بەرگەن تۆت دىرھەمنىڭ ئورنىغا يەنە تۆت دىرھەم بولۇشىنى تىلىدىم.

ـ مەن ساڭا تۆت دىرھەمنىڭ ئورنىغا تۆت مىڭ دىرھەم بېرەي. ئۈچىنچى تىلىكىڭچۇ؟

ـ ئاللاھتىن ساڭا ھىدايەت بېرىشىنى ۋە تەۋبە قىلىشىڭنى تىلىدىم.

خوجايىن شۇ ھامان كۆزلىرىگە لىق ياش ئالدى ۋە

قولىدىكى رومكىنى چېقىپ تاشلاپ مۇنداق دېدى:

ـ مەن تەۋبە قىلدىم. ئەمدى بۇ گۈناھنى ئىككىنچى قىلمايمەن. قېنى دېگىنە، ئوغلۇم! تۆتىنچى تىلىكىڭ نېمە ئىدى؟

ـ دېدى خوجايىن يىغلامسىراپ.

ـ مېنىڭ، سىزنىڭ ۋە پۈتۈن قەۋمىمىزنىڭ گۈناھلىرىنىڭ مەغپىرەت بولۇشىنى سورىغانتىم.

ـ بۇ ئىش مېنىڭ قولۇمدىن كەلمەيدۇ. بۇ ئاللاھنىڭ ئىلكىدىكى ئىشتۇر، ـ دېدى خوجايىن.

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿پەرۋەردىگارىڭلار ئېيتىدۇ: ماڭا دۇئا قىلىڭلار، مەن (دۇئايىڭلارنى) قوبۇل قىلىمەن (تىلىگىنىڭلارنى بېرىمەن). شۇبھىسىزكى، مېنىڭ ئىبادىتىمدىن چوڭچىلىق قىلىپ باش تارتىدىغانلار خار ھالدا جەھەننەمگە كىرىدۇ﴾[17].

خوجايىن شۇ كېچىسى بىر چۈش كۆردى. چۈشىدە غايىبتىن بىر ئاۋاز ئاڭلاندى: «سەن قولۇڭدىن كېلىدىغانىنى قىلدىڭ. ئەمدى بىزمۇ ئۆزىمىز قىلىشقا تېگىشلىكىنى قىلىمىز. ئاللاھ سېنىڭ، خىزمەتكارىڭنىڭ ۋە پۈتۈن قەۋمىڭنىڭ ھەممىدە مەنسۇر ئىبنى ئەممارنىڭ گۈناھلىرىنى مەغپىرەت قىلدى...».

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿(ئى پەيغەمبەر! مېنىڭ تىلىمدىن) ئېيتقىنكى، (گۈناھلارنى قىلۇبرىپ) ئۆزلىرىگە جىنايەت قىلغان بەندىلىرىم! ئاللاھنىڭ رەھمىتىدىن ئۈمىدسىزلەنمەڭلار. ئاللاھ ھەقىقەتەن (خالىغان ئادەمنىڭ) جىمى گۈناھلىرىنى مەغپىرەت قىلىدۇ. شۇبھىسىزكى، ئاللاھ ناھايىتى مەغپىرەت

17) غافىر سۈرىسى، 60 ـ ئايەت.

قىلغۇچىدۇر، ناھايىتى مېھرىبانىدۇر. سىلەرگە ئازاب كېلىپ، ياردەمگە ئېرىشەلمەي قېلىشتىن بۇرۇن پەرۋەردىگارىڭلار تەرەپكە قايتىڭلار ۋە ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلىڭلار﴾[18].

ئاللاھ تائالا يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿مېنىڭ بەندىلىرىم سەندىن مەن توغرۇلۇق سورىسا (ئۇلارغا ئېيتقىنكى)، مەن ھەقىقەتەن ئۇلارغا يېقىنمەن (يەنى ئۇلارنىڭ ئەھۋالىنى، سۆزلىرىنى بىلىپ تۇرىمەن). ماڭا دۇئا قىلسا، مەن دۇئا قىلغۇچىنىڭ دۇئاسىنى ئىجابەت قىلىمەن، ئۇلار توغرا يول تېپىش ئۈچۈن مېنىڭ دەۋىتىمنى قوبۇل قىلسۇن ۋە ماڭا ئىمان ئېيتسۇن (يەنى ھەمىشە ئىمان بىلەن بولسۇن)﴾[19].

18) زۇمەر سۈرىسى، 54 ـ ئايەت.
19) بەقەرە سۈرىسى، 186 ـ ئايەت.

دادىنىڭ نەسىھىتى

سابىت ئىسىملىك سالمە بىر كىشى بار بولۇپ، ئىككى بالىسى بار ئىدى. ئايالى مەلۇم بىر كېسەللىك تۈپەيلى ئۆلۈپ كەتكەندىن كېيىن، باللارنىڭ پۈتۈن جاپاسى ئۇنىڭغا قالدى. شۇنداقتىمۇ ئۇ ئىككى ئوغلىنى ناھايىتى ياخشى تەربىيەلەپ قاتارغا قوشتى. باللارنى ئۆيلۈك ـ ئوچاقلىق قىلىدىغان چاغدا دادىسى ئۇلارغا ناھايىتى ياخشى ئىككى قىزنى كۆرسەتكەن بولسىمۇ، ئوغۇللار تۇيۇ قىلىدىغان قىزنى ئۆزىمىز تاللايمىز دەپ تۇرۇۋالدى.

سابىت ئوغۇللىرىنىڭ پىكرىگە ھۆرمەت قىلىپ، ياخشى تەۋسىيەلەرنى قىلىش بىلەن بىرگە تالاش ھوقۇقىنى ئۆزلىرىگە بەردى. باللار ئۆزلىرى لايىق تاللىشىپ ئۆيلەندى، بىراق يېڭى كېلىنلەر سابىتقا قەتئىي ياقمىدى. شۇنداقتىمۇ، ئوغۇللىرى ۋە كېلىنلىرى ئۇچۇن ئىزچىل خەيرلىك دۇئا قىلىپ تۇردى.

ئۇلارنىڭ تويى بولۇپ بىر ئاي ئۆتكەندىن كېيىن، سابىتنىڭ كۆڭلى بەك يېرىم بولۇپ، ئاغرىپ يېتىپ قالدى. چۇنكى چوڭ ئوغلى ئايالىنىڭ كۆڭلىنى ئېلىش ئۈچۇن گۈناھتىن قورقمايدىغان ھەتتا نامازمۇ ئوقۇمايدىغان بولۇۋالغان ئىدى. كىچىك ئوغلى بولسا ھەر كۇنى دېگۈدەك ئايالى بىلەن سىرتلارنى ئايلىنىپ، تۇن نىسپىدە قايتىپ كېلەتتى. كېسەلچان دادىسى بىلەن كارى بولمايتتى. سابىتنىڭ كېسىلى كۇندىن ـ كۇنگە ئېغىرلىشىپ،

ئاخىر چاقلىق ئورۇندۇقتا ئولتۇرۇپ قالدى.

ئائىلە شوپۇرى سابىتنى ھەر كۈنى مەسچىتكە ئاپىراتتى. بىر كۈنى دادا مەسچىتكە چىقىپ كەتكەندە، چوڭ ئوغۇلنىڭ ئايالى يولدىشىغا بېسىم قىلىپ مۇنداق دېدى:

ـ دادىگىز ھەر كۈنى بىزدىن سوراپمۇ قويماي، شوپۇرنى ئېلىپ مەسچىتكە كېتىدۇ، تولا يىغلاپ بىزنى بىئارام قىلىدۇ. مېنىڭ تۇغۇتۇم يېقىنلاپ قالدى. ئائىلە خىزمەتچىسىگە ھەم شوپۇرغا جىددىي ئېھتىياجىمىز بار. بۇ مەسىلىنى قانداق قىلىمىز؟

چوڭ ئوغۇل ئۇكىسى بىلەن مەسلىھەتلىشىپ، بىر ھەپتىدىن كېيىن دادىسىنى ياشانغانلار ساناتورىيەسىگە ئاپىرىۋېتىشنى قارار قىلىشتى. بۇ ھەقتە دادىسىغا بىر ئېغىزمۇ تىنمىدى. بىراق، زېرەك سابىت باللارنىڭ مۇئامىلىسى ۋە گەپ ـ سۆزلىرىدىن ئەھۋالنى پەملەپ قالدى. بۇ ئىش ئۇنىڭغا بەكمۇ ھار كەلگەن ئىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ كېچىلىرى ناماز ئوقۇپ، كېسىلى ئۇچۇن شىپالىق تىلەپ ئاللاھقا دۇئا قىلدى.

ئاللاھ ئۇنىڭ دۇئاسىنى ئىجابەت قىلدى. بىر ھەپتە ئۆتەر ـ ئۆتمەيلا كېسىلى ياخشىلىنىشقا باشلاپ، ماڭالايدىغان بولدى. بىراق، ساقىيىپ قالغانلىقىنى ھېچكىمگە تىنمىدى. ئۇ ئۆزىگە ئائىت بارلىق شەخسىي مال ـ مۈلۈكلىرىگە مۇناسىۋەتلىك ۋاراقچىلارنى جەملەپ، بىر يەرگە يوشۇرۇپ قويدى. ئەتىسى ئەتىگەندە ئىككى ئوغۇل دادىسىنى دوختۇرخانىغا ئاپىرىدىغانلىقىنى ئېيتىپ، ماشىنىنىڭ يېنىغا ئېلىپ كەلدى ۋە بىر ـ بىرىگە مەنىلىك قارىشىپ مۇنداق دېيىشتى:

ـ دادا! چەتئەلدىن بىر مەشھۇر دوختۇر كەپتۇ. بىزگە سىزنىڭ ساقلىقىڭىز ئىنتايىن مۇھىم. سىز بىزگە كىچىك ۋاقتىمىزدا ئاتا ـ ئانىغا ياخشىلىق قىلىشنىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى ئۆگەتكەن ئىدىڭىز ھەمدە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «دادا جەننەتنىڭ ئەڭ ياخشى دەرۋازىسىدۇر (يەنى جەننەتكە كىرىشكە سەۋەب بولىدىغان ئەڭ مۇھىم كىشىدۇر). بۇ دەرۋازىنى يوقىتىپ قويۇش ياكى ساقلاپ قېلىش ئۆزۈڭلارنىڭ قولىدا» دېگەن ھەدىسىنى يادلاتقان ئىدىڭىز. شۇڭا، بىزمۇ ساڭا ياخشىلىق قىلايلى دەپ ئويلىدۇق.

شۇنداق قىلىپ، ئۇلار ئۇزۇن ماڭمايلا ياشانغانلار ساناتوريىسىنىڭ ئالدىغا كېلىپ توختىدى ۋە دادىسىنى ئىدارىگە تاپشۇرۇپ بېرىپ، خۇشال ـ خۇرام ھالدا ئۆيىگە قايتىشتى. بۇ چاغدا سابىت ئالدىن تەييارلىقى بويىچە بانكىغا بېرىپ، ھەممە پۇللىرىنى ئېلىۋالغاندىن كېيىن، ئىككى ئوغلى ئولتۇرۇۋاتقان ئۆيىنى سېتىۋېتىپ، پايتەختتىكى قېرىندىشىنىڭ ئۆيىگە كەتتى.

بىرقانچە كۈن ئۆتكەندە ئۆيىنى سېتىۋالغان ئادەم كېلىپ، ئۆيىنى بىكارلاپ بېرىشنى ئېيتقاندا، ئۇلار قارشىلىق بىلدۈرۈپ سوقۇشۇپ قالدى. شۇنىڭ بىلەن ئۆي ئىگىسى ساقچىغا مەلۇم قىلدى ۋە ساقچىلار كېلىپ، ئۇلارنى تۇتۇپ ئېلىپ ماڭدى. ئۇلارنىڭ ئاچكۆز ئايالىرى بولسا ئاتا ـ ئانىسىنىڭ ئۆيىگە كېتىۋالدى ۋە «مال ـ بىساتنىڭلار بولمسا، بىز ھەرگىز يېنىڭلارغا قايتىپ كەلمەيمىز» دېيىشتى.

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿ئۇلار ئۆزلىرىگە قىلىنغان نەسىھەتنى ئۇنتۇغان چاغدا، ئۇلارغا (سىناش ئۈچۈن) پاراۋانلىقنىڭ

ھەممە ئىشىكلىرىنى ئېچىۋەتتۇق، ئۇلار تاكى ئۆزلىرىگە بېرىلگەن نېمەتلەردىن خۇشال - خۇرام تۇرغاندا (ئۇلارنى ئۇشتۇمتۇت جازالىدۇق)، ئۇلار ھەسرەتتە قالدى. زۇلۇم قىلغان قەۋمنىڭ يىلتىزى قۇرۇتۇلدى (يەنى ئۇلار پۈتۈنلەي ھالاك قىلىندى). جىمى ھەمدۇسانا (پەيغەمبەرلىرىگە ياردەم بېرىپ، كۇففارلارنى ھالاك قىلغانلىقى ئۈچۈن) ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى ئاللاھقا خاستۇر﴾[20].

20) سۈرە تەۋبە، 45 ـ ئايەت.

روھىي خاتىرجەملىك

ئىلگىرى خىرىستىيان دىنىغا ئېتىقاد قىلىدىغان دوختۇر ۋەدى پەتھى مۇنداق دەيدۇ:

مەن ئىسكەندەرىيە شەھىرىنىڭ رەئىس دوختۇرخانىسى تېرە كېسەللىكلەر بۆلۈمىنىڭ كۆيۈك بۆلۈمىدە ئىشلەيتتىم. شۇ كۈنلەردە مەن مىسىردا ئەڭ چاقنىغان يۇلتۇزلاردىن بىرى ئىدىم. يەنە تېخى قوشۇمچە قىبتىي تىلى ئوقۇتقۇچىلىقى قىلاتتىم. ئىسكەندەرىيەدىكى «ئەزرا مەرىيەم چېركاۋى»دا ئۇستازلىق ۋەزىپەمۇ بار ئىدى.

دوختۇرخانىدا ئىشلەۋاتقان كۈنلەرنىڭ بىرىدە شەھەردىكى مەلۇم بىر چوڭ ئاشخانىغا ئوت كېتىپتۇ. يارىلانغانلار جىددىي قۇتقۇزۇش ماشىنىسى ئارقىلىق دوختۇرخانىمىزغا ئېلىپ كېلىندى. ماڭا تەقسىم بولغان كېسەل دەل ئاشۇ ئاشخانىنىڭ ئاشپىزى بولۇپ، يارىلانغانلار ئىچىدە شۇنىڭ يارىسى ھەممىدىن ئېغىر ئىدى. ئۇنىڭ پۈتۈن ئەزالىرى ئېغىر دەرىجىدە كۆيگەن بولۇپ، ساق يېرى قالمىغان

ئىدى. بېشىمىزدىن ئۆتكەن تەجرىبىلەرگە ئاساسلانغاندا، ئۇ يىگىرمە تۆت سائەتكە قالماي ئۆلۈپ كېتىشى تۇرغانلا گەپ ئىدى. لېكىن، مەن ئادىتىم بويىچە ئۇنىڭغا دەسلەپكى تېببىي داۋالاش تەدبىرلىرىنى قوللاندىم، ئاغرىق توختىتىش دورىلىرىنى بەردىم. بەدىنىدىكى كۆيگەن يەرلەرنى بىر قۇر تازىلاپ چىقتىم.

ئاشپەز ئەھۋالى بىرئاز ياخشىلانغاندا، مېنى ئۇزۇنغىچە ئويغا سالغۇغۇدەك بىر گەپنى قىلدى:

– دوختۇر! مېنى داۋالايمەن دەپ ئاۋارە بولماڭ، ماڭا بېرىدىغان دورىلارنى باشقا ھەمراھلىرىمغا بېرىڭ. مەن ئاللاھقا ئىشىنىدىغان مۇسۇلمان ئادەم. بۇرۇن جەڭگىمۇ قاتنىشىپ باققان، جەڭدە ياردارلارنىڭ ئەھۋالىغا قارىشىپمۇ بەرگەن. كۆيۈكنىڭ ئەھۋالىدىن ئاز – تولا خەۋەردارمەن. ئۆزىڭىزنى ئاۋارە قىلماڭ. مەن بەرىبىر بىرقانچە سائەت ئىچىدە ئۆلۈپ كېتىمەن. شۇڭا، مېنى داۋالايمەن دەپ ئاۋارە بولماي، باشقا ياردار ھەمراھلىرىمنى داۋالاڭ. ناۋادا ئاغرىق ئازابىغا چىدىيالماي قالسام، ئاغرىق توختىتىش ئوكۇلى ئۇرۇپ قويسىڭىزلا بولىدى. مەن ئۆلۈمدىن قورقمايمەن. قۇرئان تىلاۋەت قىلغان ھالدا ئۆلۈپ كېتىش مېنىڭ ئەڭ چوڭ ئارزۇيۇم...

ئاشپەز ئۇستام شۇنداق دېگىنىچە ئالدىرىماي، تەرتىل بىلەن مۇڭلۇق قىرائەت قىلىشقا باشلىدى...

﴿مۆمىنلەرنىڭ ئىمانىغا ئىمان قوشۇلۇشى ئۈچۈن، ئاللاھ ئۇلارنىڭ دىللىرىغا تەمكىنلىك چۈشۈردى. ئاسمانلارنىڭ ۋە زېمىننىڭ (پەرىشتىلەردىن، جىنلاردىن، ھايۋانلاردىن ۋە تەبىئەت ھادىسىلىرىدىن بولغان) قوشۇنلىرى ئاللاھنىڭدۇر، ئاللاھ (خەلقىنىڭ ئەھۋالىنى) بىلىپ تۇرغۇچىدۇر، ھېكمەت بىلەن ئىش قىلغۇچىدۇر﴾[21].

شۇنىڭدىن كېيىن مەن «ئادەمنىڭ قەلبىدىكى ئۆلۈم ۋەھىمىسىنى يوق قىلىپ، روھىي خاتىرجەملىك ۋە تەمكىنلىك ئېلىپ كەلگەن بۇ قۇرئان زادى قانداق كىتاب بولغىيدى؟» دېگەن سوئال ھەققىدە تولا ئويلىنىدىغان بولۇپ قالدىم.

ئەتىسى ئەتىگەندە سېستىرا قىزدىن ئاشپەزنىڭ ئەھۋالىنى سورىدىم. سېستىرا قىز ماڭا ئاشپەزنىڭ سۇ ۋە ئاغرىق توختىتىش ئوكۇلىدىن باشقا نەرسە تەلەپ قىلمىغانلىقىنى ھەمدە مۇڭلۇق ھالدا قۇرئان ئوقۇپ تۇرۇپ جان ئۈزگەنلىكىنى ئېيتتى.

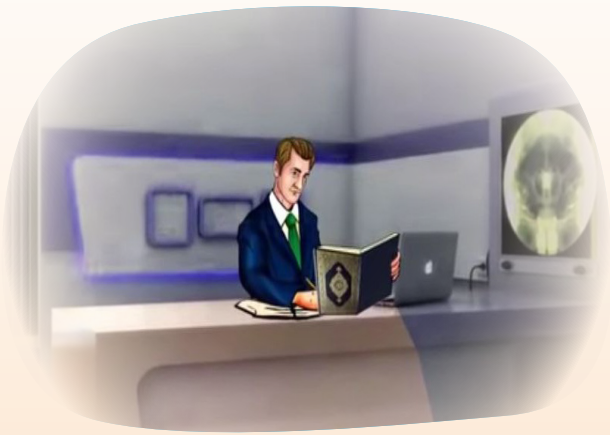

بۇ گەپنى ئاڭلاپ ئاشپەزنى قەتئىي خىيالىمدىن چىقىرالمىدىم ۋە ئۆز - ئۆزۈمدىن

21) فەتھى سۈرىسى، 4 - ئايەت.

سوراشقا باشلىدىم:

ـ ئۇ نېمىشقا ئۆلۈمدىن قورقمايدۇ؟ بۇنىڭ سەۋەبى ئۇنىڭ مۇسۇلمان بولغانلىقىمىدۇ ياكى ئاشۇ قۇرئاندا بىرەر خاسىيەتلىك سىر بارمىدۇ؟! ئۇنىڭدىكى خاتىرجەملىك، تەمكىنلىك ۋە كەلگۈسىگە بولغان ئىشەنچ نەدىن كەلگەنىدۇ؟! بارچە ئادەم ئۆلۈمدىن قورقسا، ئۇ ئۆلۈمنى ئاللاھ بىلەن ئۇچرىشىشنىڭ ئەڭ ياخشى پۇرسىتى دەپ بىلىپ ئۆلۈمدىن قورقمايدىكەن ئەمەسمۇ؟! ئاشپەز ئېتىقاد قىلغان دىن زادى قانداق دىنىدۇ؟ ئۇنىڭ قولىدىكى ھېلىقى كىتابچۇ؟! ئۇنى ئوقۇغانسېرى شۇنچە خاتىرجەم بولۇپ قالىدىكەن ئەمەسمۇ؟!...

مەن شۇنداق خىياللار بىلەن قۇرئان كەرىم ھەققىدە ئىزدىنىشكە باشلىدىم. قۇرئاننى ئوقۇغانسېرى ئۇنىڭ ئادەتتىكى بىر كىتاب بولماستىن، ئاللاھ نازىل قىلغان ئىنتايىن سىرلىق بىر كىتاب ئىكەنلىكىنى بىلىپ يەتتىم.

مەن ئۇزۇن ئۆتمەي، ھېلىقى ئاشپەز سەۋەبلىك مۇسۇلمان بولدۇم. قۇرئان كەرىمنىڭ تەپسىرىنى ئۆگىنىپ، ئىمانىمنى تېخىمۇ مۇستەھكەملەپ بىرقانچە يىللاردىن كېيىن، ئاشپەزنىڭ ماڭا دېگەنلىرىنى چۈشەندىم؛ ئاشپەزنى ھەر قېتىم ئەسلىگىنىمدە، ئۇنىڭغا دۇئا قىلىدىغان بولدۇم:

ـ ئى ئاللاھ! ئۇنىڭغا رەھمەت قىلغىن! گۇناھلىرنى مەغپىرەت قىلغىن! ئۇنى ئەپۇ قىلغىن! قەبرىسىنى جەننەتنىڭ باغچىلىرىدىن بىر باغچىغا ئايلاندۇرۇپ بەرگىن! ياخشىلىقلىرىنى تارازا ـ مىزانىدا ئېغىر قىلىپ بەرگىن!

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿ئەنە شۇ ئاللاھ سىلەرنىڭ پەرۋەردىگارىڭلاردۇر، ئاللاھتىن بۆلەك ھېچ مەبۇد (بەرھەق) يوقتۇر، ئۇ ھەممە نەرسىنى ياراتقۇچىدۇر، ئۇنىڭغا ئىبادەت قىلىڭلار، ئۇ ھەر نەرسىگە ھامىيدۇر. كۆزلەر ئاللاھنى كۆرمەيدۇ، ئاللاھ كۆزلەرنى كۆرۈپ تۇرىدۇ، ئاللاھ (بەندىلىرىگە) مېھرىبانىدۇر، ھەممىدىن خەۋەردارىدۇر. (ئى پەيغەمبەر! ئېيتقىنكى)، سىلەرگە پەرۋەردىگارىڭلار تەرىپىدىن (ھىدايەتنى ئازغۇنلۇقتىن ئايرىپ كۆرسىتىدىغان) دەلىللەر كەلدى. كىمكى ھەقنى كۆرۈپ ئىمان ئېيتسا ئۆزىگە پايدا، كىمكى ئۇنىڭدىن كۆز يۇمسا (يەنى باش تارتسا) ئۆزىگە زىيان. مەن سىلەرگە (ئەمەلىڭلارنى كۆزىتىپ تۇرىدىغان) كۆزەتچى ئەمەسمەن (پەقەت سىلەرنى ئاگاھلاندۇرغۇچى پەيغەمبەرمەن)﴾[22].

22) سۈرە ئەنئام، 104ـ102 ئايەتلەر.

زۇلۇم ئىگىسىنى تاپار

قاھىرە شەھىردە سەمىي ئىسىملىك بىر ئاقكۆڭۈل دوختۇر يىگىت بار ئىدى. بىر كۈنى بىر دەستە گۈل ئېلىپ، دوختۇرخانىغا ئۇستازىنى يوقلاپ باردى. ئۇستازىنى يوقلىغاچ، باشقا كېسەللەرگىمۇ تاتلىق ـ تۇرۇم تارقىتىپ ھەممەيلەننى خۇش قىلىش ئۈچۈن باشقا ياتاقلارغا كىردى. شۇ جەريانىدا ئۇ بىر بوۋاينىڭ ئاغرىق ئازابىدىن ئېچىنىشلىق ۋايجانلاۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ قالدى. يىگىت ئۇنىڭغا يېراقتىن سىنچىلاپ قارىدى. بوۋاينىڭ كۆزلىرىدىن تارامىلاپ ياش ئېقىۋاتاتتى.

سىستىرا قىز يىگىتكە چۈشەندۈرۈپ بوۋاينىڭ بىر يىلدىن بېرى داۋالىنىۋاتقانلىقىنى، ئاغرىق ئازابىدىن كېچىلىرى ئۇخلىيالمايدىغانلىقىنى ھەتتا ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋالماقچى بولغانلىقىنى ئېيتتى ۋە يىگىتنىڭ بوۋايغا دىققەت قىلىۋاتقانلىقىدىن ھەيران بولۇپ:

ـ ئۇنى تونۇمسىز؟ ـ دەپ سورىدى. يىگىت قىزغا چۈشەندۈرۈپ مۇنداق دېدى:

ـ ھەئە، تونۇيمەن. بۇ ئادەم دادامغا ناھايىتى ئېغىر زۇلۇم سالغان. دادام مۇشۇ ئادەم سەۋەبلىك ئۆز يۇرتىدىن باش ئېلىپ چىقىپ كېتىپ، دەرد ـ ئەلەم چېكىپ ئۆلۈپ كەتكەن ئىدى. بۇ ئادەم يالغان گەسەم قىلىپ دادامنىڭ ئۆزىگە ئۆيمىزنى

سىبتىپ بەرگەنلىكىنى دەۋا قىلغان ۋە يالغان گۇۋاھچىلارنى تەييارلاپ، ئۆيىمىزنى تارتىۋالغان ئىدى. دادام ئۇنىڭغا شۇنچە كۆپ يالۋۇرۇپ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «كاپىر بولسىمۇ مەزلۇمنىڭ دۇئاسىدىن ساقلىنىڭلار، چۈنكى ئۇنىڭ دۇئاسى بىلەن ئاللاھ ئارىسىدا ھېچقانداق پەردە بولمايدۇ» دېگەن ھەدىسىنى ئەسلەتكەن بولسىمۇ، بۇ ئادەم دادامنى مەسخىرە قىلىپ، قاتتىق ھاقارەت قىلغان ئىدى. دادام شۇ ئىشتىن ئۇزۇن ئۆتمەي ھەسرەت ئىچىدە ئۆلۈپ كەتتى. بۇ ئادەم يەنە ھوقۇق ـ مەنسىپى ۋە پۇل ـ مېلىغا ئىشىنىپ دادامغا ئوخشىغان نۇرغۇن كىشىلەرگە زۇلۇم قىلاتتى. دادام ناھايىتى تەقۋادار كىشى بولۇپ، ئاللاھقا كۆپتىن ـ كۆپ دۇئا قىلاتتى. ئەينى چاغدا بىز ئۆيىمىزدىن ئايرىلىپ قېلىپ، بوۋىمىزنىڭ يېزىدىكى ئۆيىگە بېرىپ ئولتۇرۇشقا مەجبۇر بولغان ئىدۇق. بىز ھەر دائىم: «بىزگە ئاللاھ كۇپايە، ئاللاھ بىزنىڭ ئەڭ ياخشى ھامىيمىزدۇر» دەيتتۇق. مانا بۇ ئاللاھنىڭ زالىملارغا دۇنيادا بەرگەن جازاسىدۇر.

يىگىت سىبىترا قىزغا شۇنداق دېگىنىچە بوۋاينىڭ يېنىغا كەلدى. بوۋاي شېكەر كېسىلى، قان قېتىشىش كېسىلى، جىگەر كېسىلى، بۆرەك كاردىن چىقىش، قان بۇزۇلۇش قاتارلىق نۇرغۇن كېسەلگە گىرىپتار بولغان ئىدى. ئۇ يىگىتنى كۆرۈپلا مۇنداق دېدى:

ـ كەل ئوغلۇم! مەن ساڭا ۋە داداڭغا ئېغىر زۇلۇم سېلىپ، داداڭنىڭ ئۆلۈمگە سەۋەبچى بولغان ئىدىم. يەنە كۆڭلۈمگە ياقمىغان ھەرقانداق كىشىگە قىلچە ئازار بەرمەيتتىم. كېيىن قاتتىق پۇشايمان قىلدىم. ئىككى يىلدىن بېرى مەن كىشىلەردىن ناھەق

ئېلىۋالغان پۇل - مالىلارنى قايتۇرۇپ بەرمەكچى بولدۇم، ئەمما ھەممەيلەن رەت قىلدى ۋە مېنى ئادەم يوق يەرگە تاشلاپ قويۇشتى. بەختىمگە يارىشا ناتونۇش بىر كىشى مېنى دوختۇرخانىغا ئەكېلىپ قويدى. مەن بىر يىلدىن بېرى مۇشۇنداق ئازاب چېكىۋاتىمەن. ئۆلۈمنى ھەرقانچە ئارزۇ قىلغان بولساممۇ، ماڭا ئۆلۈم كەلمىدى. ئۆز ۋاقتىدا مەن نۇرغۇن كىشىلەرنى قاقتىم - سوقتى ئىدىم. مانا ئەمدى ئۆزۈم شۇنىڭ دەردىنى تارتىۋاتىمەن. باللىرىممۇ مېنى تاشلىۋەتتى. ئەمدىلىكتە ئاشۇ كىشىلەرنىڭ ئۇۋالىغا قالدىم. بىردەممۇ راھەت ئالالمايمەن، ئاغرىق ئازابى مېنى قىينايلا تۇرىدۇ. بۇرۇن قىلغان - ئەتكەن ئەسكىلىك ۋە زۇلۇملىرىمنى ئەسلەپ تەۋبە قىلىشىم ئۈچۈن بولسا كېرەك، ھەر ھالدا ئەقىل - ھوشۇم جايىدا. بىراق، جىسمىم ۋە روھىم بەكلا ئازابلىنىپ كېتىۋاتىدۇ. ئاخىرەت ئازابىنىڭ دۇنيا ئازابىدىن نەچچە ھەسسە قاتتىق ئىكەنلىكىنى بىلمەن. شۇڭا، مەن تەۋبە قىلدىم...

بوۋاينىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلىغان يىگىت تەسىرلىنىپ، كۆزلىرىگە ياش ئالدى ۋە ئۇنىڭغا ئىچ ئاغرىتىپ مۇنداق دېدى:

- ئۇنداقتا، سىز ئاللاھقا چىن دىلىڭىزدىن تەۋبە قىلىڭ، گۇناھلىرىڭىزغا پۇشايمان قىلىڭ. ئىككىمىز سىزنىڭ ئۇۋالچىلىقىڭىزغا ئۇچرىغان ھەممەيلەننىڭ يېنىغا بىر - بىرلەپ بېرىپ، ئۇلاردىن ئەپۇ سورايلى، رازىلىق ئالايلى. ئىشىنىمەنكى، ئۇلارمۇ سىزنىڭ بۇ ھالىڭىزنى كۆرسە، ئىچى ئاغرىپ سىزنى كەچۈرىدۇ.

بوۋاي بۇنىڭدىن ناھايىتى خۇشال بولدى ۋە ئاللاھقا سەمىمي تەۋبە قىلىپ، ئىستىغپار ئېيتتى، بۇرۇن قىلغان پۈتۈن

گۈناھلىرىغا پۇشايمان قىلدى. ئاندىن دوختۇر يىگىت بىلەن بىرگە ئۆزى زۇلۇم قىلغان ئادەملەرنىڭ قېشىغا بىر - بىرلەپ بېرىپ، ھەممىسىدىن ئەپۇ سورىدى ۋە ئۇلارنى رازى قىلدى.

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿زالىملارنىڭ قىلمىشلىرىدىن ئاللاھنى بىخەۋەر دەپ ئويلاپ قالمىغىن، ئاللاھ ئۇلارنى جازالاشنى (شۇ كۈننىڭ دەھشىتىدىن) كۆزلەر چەكچىيىپ قالىدىغان كۈنگىچە (يەنى قىيامەت كۈنىگىچە) كېچىكتۈرىدۇ. (بۇ كۈندە) ئۇلار باشلىرىنى كۆتۈرۈپ، ئالغا قاراپ چاپىدۇ، كۆزلىرى ئېچىلىپ قالىدۇ، (تېڭىرقىغانلىقتىن) دىللىرى (ئەقىل - ئىدراكتىن) خالى بولۇپ قالىدۇ. (ئى پەيغەمبەر!) كىشىلەرنى (يەنى كۇففارلارنى) ئازاب كېلىدىغان كۈن (يەنى قىيامەت كۈنى) دىن ئاگاھلاندۇرغىن، (بۇ كۈندە) زالىملار: پەرۋەردىگارىمىز! بىزگە قىسقىغىنا ۋاقىت مۆھلەت بەرگىن (يەنى دۇنياغا قايتۇرغىن)، دەۋىتىڭنى قوبۇل قىلايلى، پەيغەمبەرلەرگە ئەگىشەيلى، دەيدۇ. (ئۇلارغا) سىلەر ئىلگىرى: بىز ھەرگىز يوقالمايمىز، دەپ قەسەم ئىچمىگەنمىدىڭلار؟ (دېيىلىدۇ). ئۆزلىرىگە زۇلۇم قىلغانلارنى (ھالاك قىلغىنىمىزدىن كېيىن) سىلەر ئۇلارنىڭ جايلىرىدا تۇرىدۇكەن (ئۇلارنىڭ جايلىرىدىن ئىبرەت ئالساڭلارچۇ)، ئۇلارنى قانداق جازالىغانلىقىمىز سىلەرگە ئېنىق مەلۇم بولدى. سىلەرگە نۇرغۇن مىساللارنى كەلتۈردۇق (يەنى پەيغەمبەرلەرگە چىنپۈتمىگەنلەرنىڭ ئەھۋالىنى بايان قىلدۇق). ئۇلار ھەقىقەتەن (پەيغەمبەرلەرگە ۋە مۆمىنلەرگە) مىكىر ئىشلەتتى. ئۇلارنىڭ مىكىرى تاغنى ئۆرۈۋەتكۈدەك (چوڭ) بولسىمۇ، ئاللاھ ئۇلارنىڭ مىكرىنى بەربات قىلىدۇ. ئاللاھنى پەيغەمبەرلىرىگە قىلغان ۋەدىسىگە خىلاپلىق قىلىدۇ دەپ ئويلىمىغىن. ئاللاھ ھەقىقەتەن

غالىبتۇر، (دوستلىرى ئۇچۇن دۇشمەنلىرىدىن) ئىنتىقام ئالغۇچىدۇر﴾[23].

23) ئىبراھىم سۈرىسى، 47 ـ ئايەت.

زۇلۇمدىن ساقلىنىڭلار

ئائىلىسى ۋە قولۇم - قوشنىلارغا ياخشىلىق قىلىشقا ئامراق، ياخشىلىقسۆيەر بىر يىگىت بار بولۇپ، يۈرت - مەھەللىدىكى ھەممەيلەنگە قولىدىن كېلىشىچە ياخشىلىق قىلىپ تۇراتتى. ئۇ يەنە توغرا يولدىن چەتنەپ كەتكەن ياشلاردىنمۇ نەسىھەتنى ئايمايتتى.

بىر كۈنى ئىنسىدىن مەھەللىدىكى بىرقانچە ياشنىڭ زەھەرلىك چېكىملىككە كۆنۈۋالغانلىقىنى ئاڭلاپ قالدى. ئەھۋال ناھايىتى خەتەرلىك بولۇپ، ۋاقتىدا تەدبىر قوللىنىلمىسا، ئۇلارنىڭ ساغلاملىقى خەتەرگە ئۇچرايتتى ھەمدە قانۇنىي جاۋابكارلىققا تارتىلىپ، جازالىنىشى تۇرغانلا گەپ ئىدى. ئۇ مەزكۇر ياشلارنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇلارغا زەھەرلىك چېكىملىكنىڭ زىيىنى ھەققىدە نەسىھەت قىلدى. ئۇلار يەنە بۇ ئىشنى داۋاملاشتۇرۇۋېرىدىغان بولسا، ئاللاھنىڭ ئازابىغا دۇچار بولىدىغانلىقىنى، جەننەت يولىدىن بارغانسېرى يىراقلىشىپ، دوزاخ يولىغا كىرىپ قالىدىغانلىقىنى ئەسكەرتتى. يىگىت نۇرغۇن قېتىم نەسىھەت قىلىش ئارقىلىق ئۇلارنى زەھەرلىك چېكىملىكتىن توسۇپ قالدى. ئاخىر ئۇلار بۇ ئىشتىن قول ئۈزۈپ، كۆپىنچىسى ئاللاھقا سەمىمىي تەۋبە قىلدى. ئۇلار يەنە بەش ۋاخ نامىز ئوقۇيدىغان بولدى ۋە جامائەت نامىزى ئۈچۈن مەسچىتكە چىقىشقا ئادەتلەندى.

شەھەردىكى زەھەرلىك چېكىملىك سودىگىرى ئېشىغا توپا سالغان بۇ يىگىتنىڭ قىلغانلىرىنى بىلىپ قېلىپ، ئۇنىڭغا ئازراق دەرس بېرىپ قويماقچى بولدى ـ دە، كەينىگە پايلاقچى سېلىپ قويدى. پايلاقچى بىرقانچە قېتىملىق كۆزىتىش جەريانىدا ئۇنىڭ داۋاملىق پۇل، قەغەز، ئەتىر، قۇرئان قاتارلىق نەرسىلەر سېلىنغان كىچىككىنە بىر سومكىنى كۆتۈرۈپ يۈرىدىغانلىقىنى بىلدى.

يىگىت بىر كۈنى ئادىتى بويىچە مەسچىتكە كېلىپ، سومكىسىنى يېنىغا قويدى. نامازباشلىغان ھامان ھېلىقى پايلاقچى ئۇنىڭ سومكىسىغا بىر خالتا خروئىن سېلىپ قويدى. ئۇ ئاللىقاچان بىر دوستىغا ساقچى چاقىرىشنى ھاۋالە قىلىپ قويغان ئىدى.

يىگىت مەسچىتتىن چىقىشىغلا ساقچىلار كېلىپ، ئۇنىڭ سومكىسىدىن ھېلىقى خروئىننى چىقاردى. يىگىت خروئىن سودىگىرىنىڭ ئۆزىنى قەستلىگەنلىكىنى بىلىپ، «ئاللاھ بىزگە يېتەر، سېنى ئاللاھقا تاپشۇردۇم» دېدى.

ساقچىلار يىگىتنى قاماپ قويدى ـ يۇ، يىگىتنىڭ زەھەرلىك چېكىملىك ساتىدىغانلىقىغا ھېچكىم ئىشەنمىدى. زەھەرلىك چېكىملىك سودىگىرى بۇنى ئاز دېگەندەك، كوچا ـ كويلاردا ئۇنىڭ ئۈستىدىن ئۆسەك سۆز تارقىتىشقا باشلىدى.

زۇلۇمغا ئۇچرىغان كىشى بىلەن ئاللاھ ئارىسىدا ھېچقانداق پەردە يوق ئىدى. ئۇزۇن ئۆتمەي زەھەرلىك چېكىملىك سودىگىرى بىر قاتناش ھادىسىسىگە يولۇقۇپ، بىر قولىدىن ئايرىلدى ھەتتا پالەچ بولۇپ، چاقلىق ئورۇندۇققا چۈشۈپ قالدى. ئۇنىڭ ئەھۋالى

كۆندىن ـ كۆنگە ناچارلىشىپ كېتىۋاتاتتى. ئۇنىڭ كاساپىتىدىن باللىرىنىڭ كۆرمىگەن كۈنى قالمىدى. ئۇ ئاخىر خاتالىقىنى تونۇپ، باللىرىنى ئېلىپ ساقچىخانىغا كەلدى ۋە ئۇنىڭ گۇناھسىزلىقىنى، ھېلىقى خىروئىن پارچىسىنى پايلاقچىسى ئارقىلىق ئۇنىڭ سومكىسىغا ئۆزىنىڭ سېلىپ قويغانلىقىنى بىلدۈردى ھەمدە ئۇنىڭدىن كەچۈرۈم سورىدى.

شۇنىڭ بىلەن يىگىت تۇرمىدىن چىقتى... ساقچىلار ئۇنىڭ ئورنىغا خىروئىن سودىگىرىنى تۇرمىگە تاشلىدى. ئۇ شۇنچە مېيىپ تۇرۇپ، تۇرمىدە ئېغىر جاپا تارتىدىغان بولدى. ئەمەلىيەتتە ئۇ ئۆزىنىڭ زىيانكەشلىكىگە ئۇچرىغان نۇرغۇن بىچارىلەرنىڭ ئۈۋالىغا قالغان ئىدى. يىگىت ئاللاھقا كۆپتىن ـ كۆپ ھەمدۇسانا ئېيتتى ۋە زىيارەت قىلىپ كەلگەنلەرگە مۇنداق نەسىھەت قىلدى:

«زۇلۇمدىن ساقلىنىڭلار. زۇلۇم قىيامەت كۈنى زۇلمەتكە ئايلىنىدۇ. كاپىر بولغان تەقدىردىمۇ، مەزلۇملارنىڭ دۇئاسىدىن ساقلىنىڭلار. ئۇنىڭ بىلەن ئاللاھ ئارىسىدا ھېچقانداق پەردە يوقتۇر».

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿پەرۋەردىگارىڭلار ئېيتىدۇ: ماڭا دۇئا قىلىڭلار، مەن (دۇئايىڭلارنى) قوبۇل قىلىمەن (تىلىگىنىڭلارنى بېرىمەن)، شۇبھىسىزكى، مېنىڭ ئىبادىتىمدىن چوڭچىلىق قىلىپ باش تارتىدىغانلار خار ھالدا جەھەننەمگە كىرىدۇ﴾[24].

24) غافىر سۈرىسى، 60 ـ ئايەت.

زىياپەتتىن چىققان قازى

شەيخ ئەلى تەنتاۋى «ھاجەتمەنلەرگە تاقالمايدىغان ئىشلىك» ناملىق كىتابىدا مۇنداق دەيدۇ:

جەمەتىمىزدىن دوكتور تاھىر تەنتاۋى بىر كۈنى بىزنى ئۆيىدە ئۆتكۈزۈلىدىغان چوڭ بىر زىياپەتكە چاقىرىۋالدى. زىياپەتكە جەمەتىمىزدىكى ھەممەيلەن تولۇق كەلگەن ئىدى. داستىخان ناھايىتى مول بولۇپ، تۈرلۈك نازۇنېمەتلەر، مېۋە - چىۋىلەر ۋە تاتلىق - تۈرۈملارغا تولغان ئىدى.

دەسلەپتە مەن بۇ يىغىلىشتا تۇغقانلار بىلەن جەم بولىدىكەنمەن دەپ كۆڭلۈم خېلى ئېچىلىپ قالغان ئىدى. بىراق، ئۇلار بىلەن يېرىم سائەت ئولتۇرغاندىن كېيىن، گويا بىر مەنىۋى كۈچ مېنى «سورۇندىن ئايرىلىپ، سىرتقا چىق!» دېگەندەك بولدى - دە، ئولتۇرۇشتىن ئىچىم سىقىلىپ كەتتى. ئۆزۈمدىكى بۇ ئۆزگىرىشنىڭ سەۋەبىنى قەتئىي بىلەلمىدىم. شۇنىڭ بىلەن مەن ئۇلاردىن رۇخسەت سوراپ سىرتقا چىقماقچى بولدۇم. ئۇلار بۇنىڭدىن ھەيران قالدى. ئەمەلىيەتتە مەنمۇ ئۆز - ئۆزۈمدىن

ھەيران قېلىۋاتاتتىم. ئۇلار ماڭا تاپا ـ تەنە قىلىشتى. مەنمۇ ئۇلارنى بىسەرەمجان قىلىپ قويغانلىقىم ئۈچۈن، ئەپسۇس سىزىپ سىرتقا چىقتىم.

تىرامۋايمۇ يېتىپ كەلدى. ئۆيۈم تىرامۋاي بېكىتىنىڭ ئالدىدىلا ئىدى. تىرامۋايغا چىقماقچى بولغىنىمدا، يەنە بىر غايىبانە كۈچ مېنى «تىرامۋايغا چىقماي، پىيادە ماڭ!» دېگەندەك تۇيغۇدا بولدۇم. شۇنىڭ بىلەن پىيادە ماڭدىم.

كېچە قاپقاراڭغۇ، يوللار ناھايىتى جىمجىت ئىدى...

كېتىۋېتىپ يول بويىدا بىر بالىنى كۆتۈرۈۋالغان، يەنە بىر بالىنى قولىدىن چىڭ سىقىمدىۋالغان بىر ئايالنى كۆردۈم. ئۇ ئاللاھقا پىچىرلاپ دۇئا قىلىۋاتاتتى... يېقىنراق كېلىپ:

ـ سىڭلىم! سىزگە نېمە بولدى؟ ـ دەپ سورىدىم. ئۇ دەماللىقتا مەندىن بىرەر يامانلىق كېلىپ قالامدىكىن دېگەندەك ئۆزىنى قاچۇردى. ئاندىن ئۈستباشلىرىمغا بىر قۇر قاراپ چىققاندىن كېيىن، مېنىڭ ياشتا چوڭ بىرى ئىكەنلىكىمنى بىلىپ، خاتىرجەم بولۇپ ئەھۋالىنى ئېيتتى.

ئەسلىدە ئايالنىڭ يولدىشى دۆلەت مەمۇرى ئىكەن. ئايالنى ئۇرۇپ، ئىككى بالىسى بىلەن ئۆيدىن قوغلاپ چىقارغان بولۇپ،

ئۇنىڭ بۇ كېچىدە پاناھلانغۇدەك يېرىمۇ يوق ئىكەن. پەقەت مەلۇم بىر ئۆيىنىڭ ئادرېسىنلا بىلىدىكەن ـ يۇ، قانداق بېرىشنى بىلمەيدىكەن.

شۇ چاغدا مېنىڭ مۇنۇ ھەدىس ئېسىمگە كەلدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن:

«كىمكى بىر مۇسۇلماننىڭ بېشىغا كەلگەن كۈلپەتنى كۆتۈرۈۋەتسە، ئاللاھ ئۇنىڭ بېشىدىن قىيامەت كۈنىنىڭ كۈلپەتلىرىنى كۆتۈرۈۋېتىدۇ. كىمكى بىر مۇسۇلماننىڭ ئەيبىنى ياپىدىكەن، قىيامەت كۈنى ئاللاھ ئۇنىڭ ئەيبلىرىنى ياپىدۇ».

مەن ئۇ ئايالنى بارماقچى بولغان ئۆيگە يەتكۈزۈپ قويىدىغانلىقىمنى، ئەتە مەھكىمگە بىللە بېرىپ، ئۇنىڭ يولدىشى ئۈستىدىن شىكايەت قىلىشقا ياردەملىشىدىغانلىقىمنى ئېيتتىم. ئايال ھېسداشلىقىمدىن تەسىرلىنىپ، كۆزلىرىگە ياش ئالدى ـ دە، مۇنداق دېدى:

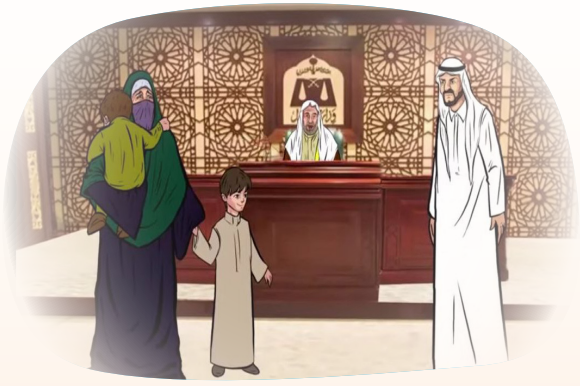

ـ مەن بىر بىچارە ئايال تۇرسام، قانداقمۇ قازىنىڭ يېنىغا بېرىپ دەۋايىمنى ئاڭلىتالايمەن؟ ئىككى ئېغىز گەپنى ئوڭشاپ قىلالمايدىغان مەندەك بىر ئاجىزە قانداقمۇ مەرتىۋىلىك قازىنىڭ ئالدىغا بارالسۇن؟!

شۇ كۈنلەردە مەن شەھەرنىڭ قازىسى ئىدىم. ئۇنىڭغا مۇنداق دېدىم:

ـ ئاللاھ دۇئايىڭىزنى ئىجابەت قىپتۇ. سىز ئۇۋالچىلىققا

ئۇچراپسىز. ئاللاھ بىلەن مەزلۇم ئارىسىدا ھېچقانداق پەردە بولمايدۇ. مانا، قازى ئالدىڭىزدا تۇرۇپتۇ. ئاللاھ سىزنىڭ ھاجىتىڭىزنى راۋا قىلىش ئۈچۈن مېنى مۇشۇ كېچىدە تۇغقانلىرىم بىلەن جەم بولغان سورۇندىن چىقىرىپتۇ. بۇ مېنىڭ كىملىك كارتوچكام. بۇنى ئېلىپ، ئەتە مەھكىمگە كېلىڭ.

ئەتىسى ئەتىگەندە ئايال ئىككى بالىسىنى ئېلىپ مەھكىمگە كەلدى. مەن ئۇنىڭ يولدىشىنى چاقىرتتىم. يولدىشى خاتالىقلىرىغا پۇشايمان قىلىپ، بۇنىڭدىن كېيىن ئايالىغا زۇلۇم قىلماسلىق ھەققىدە ۋەدىلەرنى بەرگەندىن كېيىن، ئايال- بالىلىرىنى ئېلىپ قايتتى.

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿ئاللاھ رەھمىتىدىن كىشىلەرگە ئاچقان نەرسىنى ھەرگىز توسۇپ قالغۇچى بولمايدۇ، ئاللاھ رەھمىتىدىن توسقان نەرسىنى ئاللاھ توسقاندىن كېيىن ھېچ قويۇپ بەرگۈچى بولمايدۇ، ئاللاھ غالىبتۇر، ھېكمەت بىلەن ئىش قىلغۇچىدۇر. ئى ئىنسانلار! ئاللاھنىڭ سىلەرگە بەرگەن نېمەتنى ياد ئېتىڭلار، ئاللاھتىن باشقا سىلەرگە ئاسماندىن ۋە زېمىندىن رىزىق بېرىپ تۇرىدىغان ياراتقۇچى بارمۇ؟ ئاللاھتىن باشقا ھېچ مەبۇد (بەرھەق) يوقتۇر، (ئاللاھنىڭ ئىبادىتىدىن) قانداقمۇ باش تارتىسىلەر؟﴾[25].

25) فاتىر سۈرىسى، 3 ـ ئايەت.

ساراڭلار سوتى

يولدىشىدىن تۇل قالغان، قىرىق ياشلار چامىسىدىكى شەھىدە ئىسىملىك بىر ئايال بار بولۇپ، تېخىچە باللىق بولمىغان ئىدى. بىر كۈنى پەيغەمبىرىمىز ئەلەيھىسسالامنىڭ: «ئالىلاھ رازىلىقى ئۈچۈن يېتىمنىڭ بېشىنى سىلىغان كىشىگە قولى سىلاپ ئۆتكەن ھەربىر تۈكنىڭ باراۋىرىگە ساۋاب يېزىلىدۇ» دېگەن ھەدىسىنى ئەسلەپ مەھەللىدىكى بىر يېتىم قىزنى بېقىۋالدى. شەھىدە ئۇنى ناھايىتى ياخشى تەربىيەلەپ، چىرايلىققىنە چوڭ قىلدى.

قىز ئالىي مەكتەپنىڭ قانۇن فاكۇلتېتىنى پۈتتۈرگەندىن كېيىن، پايتەختتىكى مەلۇم بىر مەكتەپتە بىر يىل پىراكتىكا قىلغىلى باردىغانلىقىنى ئېيتىپ، بېقىۋالغان ئانىسى شەھىدەدىن رۇخسەت سورىدى. شەھىدە ئۇنىڭ تەلىپىگە قوشۇلۇپ، دۇئا ـ تىلەكلەر بىلەن يولغا سېلىپ قويدى.

شەھىدە يالغۇز تۇرۇۋاتقان بۇ ئۆينىڭ ئاستىدا باققال دۇكىنى بار ئىدى. شەھىدە ئۇنىڭدىن قاچان نەرسە ـ كېرەك سېتىۋالسا،

ئۆيگىچە ئاچچىقىپ بېرىدىغان بىر كىشى بار ئىدى. بىر قېتىم شەھىدە ئېھتىياجلىق نەرسىلەرنى بۇيرۇتقاندىن كېيىن، ھېلىقى كىشى ھايال ئۆتمەيلا بۇيرۇتمىلارنى ئېلىپ كىردى. شەھىدە ھۆرمەت يۈزىسىدىن:

ـ بىرەر ئىستاكان قەھۋە دەملەي، ئىچەمسىز؟ ـ دېدى.

ئۇ كىشىنىڭ شەھىدەنىڭ بويىدىكى ئالتۇن زىبۇزىننەتلەرگە كۆزى چۈشۈپ، قورسىقىغا جىن كىردى ـ دە، بۇنى تېپىلماس پۇرسەت بىلىپ:

ـ بولىدۇ، ئىچەي، ـ دېدى.

شەھىدە قەھۋە دەملەۋاتقان پۇرسەتتىن پايدىلىنىپ، ئۇنى بوغۇپ ئۆلتۈرۈۋەتتى ۋە بويىدىكى ئالتۇن زىبۇزىننەتلەرنى، ئىشكاپتىكى نەق پۇللارنى ئېلىپ بەدەر تىكىۋەتتى.

ئەتىسى قوشنىلار ئايالنىڭ ئۆيگە كىرىپ، ئۇنىڭ ئۆلۈك ھالدا ياتقانلىقىنى كۆردى. ساقچىلارغا مەلۇم قىلغاندىن كېيىن، ئۇلار تەكشۈرۈش ئارقىلىق قاتىلنى ئېنىقلاپ چىقتى.

قاتىل ئادۋوكاتلاردىن بىرىگە پارا بېرىپ، يالغان تېببىي ئىسپات ئېلىپ، سوتتا ئۆزىنى ساراڭ قىلىپ كۆرسەتتى. قاتىل بىرقانچە قېتىم سوتقا تارتىلغاندىن كېيىن، «ساراڭ» دەپ ھۆكۈم چىقىرىلىپ، «ۋېلىسىپىتتا خوت يوق، ساراڭغا سوت...»

دېگەنـدەك قويـۇپ بېرىلـدى.

قاتـىل بـىر يىلدىـن كۆپـرەك ۋاقـىت ئەنـە شـۇنداق ئەركـىن ـ ئازادە يۈرۈۋەردى. بۇ جەريانـدا شـەھـدە بېقىۋالغان قىز پىراكتىكسـىنى تاماملاپ، رەسـمىي ئادۇوكاتقا ئايلانـدى ھەمـدە ئۆزىنـى بېقىۋالغـان بـۇ ئالىيجانـاب ئايالنـىڭ دېلوسـىنى قايتـا تەكشـۈرۈپ بېرىشـنى تەلـەپ قىلـىپ سـوتقا ئـەرز قىلـدى. قىزنـىڭ دەلـىل ـ پاكىتلـىرى ناھايىتـى كۈچلـۈك ئـىدى. ئـۇ مۇنـداق دېـدى:

ـ نـاۋادا قاتـىل سـاراڭ بولسـا، نېمىشـقا جەمئىيەتكـە قويـۇپ بېرىلـدۇ؟ يەنـە قايتـا جنايـەت ئۆتكۈزۈش ئېھتىماللىقى بولغـان بۇنـداق بـىرى نېمىشـقا سـاراڭلار دوختۇرخانسـىغا ئاپىرىپتىلمەيـدۇ؟ ئەگـەر ئـۇ ئەقـىل ـ ھوشـى جايـدا بـىرى بولسـا، بۇنـداق كىشـى جازاغـا تارتىلىشـى كېـرەك ئەمەسـمۇ؟

جنايەتچـى جازالىنىشـتىن قورقـۇپ سـاراڭلىق دەۋاسـىدىن ۋاز كەچمـەي، سـاراڭلار دوختۇرخانسـىغا بېرىشـنى تاللـدى. شـۇنداق قىلـىپ ئـۇ سـاراڭلار دوختۇرخانسـىغا يۆتكىۋېتىلـدى. ياتاقتىكـى سـاراڭلار ئۇنىڭدىـن:

ـ بۇ يەرگە نېمىشقا كېلىپ قالدىڭ؟ ـ دەپ سورىدى.

جنايەتچى ئۇلارنى مەسخىرە قىلىپ كۆزگە ئىلمىغان ھالدا:

ـ مـەن بـىر قېرى مومانىنى ئۆلتۈرگـەن ئىدىم. جازالانماسلىق

ئۇچۇن سارالاڭ بولۇۋالدىم، ـ دېدى.

بۇ گەپنى ئاڭلىغان سارالاڭلار ئۇنىڭ گېپىدىن تولىمۇ ھەيران قالدى ۋە ئۇلاردىن بىرقانچەيلەن:

ـ سەن قاتىل ئىكەنسەن، ئادەم ئۆلتۈرۈپسەن، سېنى جازالاش كېرەك. ـ دېيىشتى ـ دە، ئارغامچا تەييارلاپ، ئۇنى بوغۇپ ئۆلتۈرۈپ قويدى. قاتىلنى ھېچكىم قوتقۇزۇۋالالمىدى.

ئەتىسى ئەتىگەندە ياتاقتىكىلەرگە تاماق تارقىتىشقا مەسئۇل گۇندىپاي كىرىپ، ئۇنىڭ ئۆلۈك ھالدا ياتقانلىقىنى كۆردى ۋە ئۇنى كىمنىڭ ئۆلتۈرگەنلىكىنى سورىدى. ياتاقتىكى سارالاڭلار ھەممىسى بىردەك:

ـ بىز ئۆلتۈردۇق. ئۇ قاتىل ئىكەن. بۇنداقلارغا بىزنىڭ ئارىمىزدا ئورۇن يوق، شۇڭا ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتتۇق، ـ دېدى.

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿ئېيتقىنكى، پادىشاھلىقنىڭ ئىگىسى بولغان ئى ئاللاھ! خالىغان ئادەمگە پادىشاھلىقنى بېرىسەن، خالىغان ئادەمدىن پادىشاھلىقنى تارتىپ ئالىسەن؛ خالىغان ئادەمنى ئەزىز قىلىسەن، خالىغان ئادەمنى خار قىلىسەن؛ ھەممە ياخشىلىق (نىڭ خەزىنىسى يالغۇز) سېنىڭ قولۇڭدىدۇر. سەن ھەقىقەتەن ھەممىگە قادىرسەن. كېچىنى كۈندۈزگە كىرگۈزىسەن،

كۈندۈزنى كېچىگە كىرگۈزسەن (شۇنىڭ بىلەن كېچە - كۈندۈزنىڭ ئۇزۇن - قىسقا بولۇشى پەسىللەر بويىچە نۆۋەتلىشىپ تۇرىدۇ)؛ جانلىقنى (يەنى تىرىك بولغان ئىنسانىنى ۋە ھايۋانىنى) جانسىزدىن (يەنى جانسىز بولغان ئابىمەنىيدىن) چىقىرىسەن، جانسىزنى (يەنى جانسىز بولغان ئابىمەنىينى) جانلىقتىن (يەنى جانلىق بولغان ئىنساندىن ۋە ھايۋاندىن) چىقىرىسەن؛ ئۆزۈڭ خالىغان كىشىگە ھېسابسىز رىزىق بېرىسەن﴾[26].

26) ئال ئىمران سۈرىسى، 26—27 - ئايەتلەر.

سوغۇق سۇ

بىر ئايال باللىرىغا ھېيتلىق كىيىم ـ كېچەك سېتىۋېلىش ئۈچۈن بىر ھەشەمەتلىك سودا سارايغا كىردى. دۇكان ئارىلاش جەريانىدا ئوغلىنىڭ قولىنى مەھكەم تۇتۇپ، دۇكاندىكى بىر بالىلار كىيىمگە مەيۇسلىنىپ قاراۋاتقان، تۇرقىدىن نامراتلىقى چىقىپلا تۇرىدىغان ئوتتۇز ياشلار چامسىدىكى بىر يىگىتنى كۆردى ۋە يىگىتكە:

ـ ئوغلىڭىزغا خالىغان پاسوندىكى ئۆزى ياقتۇرغان كىيىمنى تالالاڭ. ئوغلىڭىز خۇشال بولسىلا، ھېساباتتىن خاتىرجەم بولۇڭ، ـ دېدى.

يىگىت ناھايىتى خجىل بولۇپ، ئاغزىغا گەپ كەلمىدى ـ يۇ، ئوغلى «ئېلىپ بېرىڭ» دەپ يالۋۇرغان، ئەمما ئېلىپ بېرەلمىگەن كىيىمگە تىكىلىپ قاراپلا قالدى. ئايال ئۇنىڭ كۆڭلىدىكىنى چۈشىنىپ، ئالماشتۇرۇپ كىيىشى ئۈچۈن، ئىككى يۈرۈش كىيىم ئېلىپ ئوغۇلغا ھەدىيە قىلدى. ئوغۇل خۇشاللىقدىن قىن ـ قىنىغا پاتمايلا قالدى. ئايال ئوغۇلنىڭ خۇشاللىقىنى كۆرۈپ، تولمۇ

خۇشال بولدى. يىگىت ئايالغا رەھمىتىنى بىلدۈرگەندىن كېيىن، سودا سارايدىن ئايرىلىپ، ناھايىتى خۇشال ھالدا ئۆيىگە قاراپ يول ئالدى.

ئايال كىيىملەرنىڭ پۇلىنى تۆلەش ئۈچۈن ھېساباتچى قىزنىڭ يېنىغا كەلدى. بىراق، ئۇ قولىغا تۇتقۇزۇلغان بىر پارچە خەتتىن تولىمۇ ھەيران قالدى:

«بىزدە ئىنسانپەرۋەرلىككە ھەق ئېلىنمايدۇ. ياخشىلىقنىڭ مۇكاپاتى ياخشىلىقتۇر».

ئەسلىدە ئۇلارنى يىراقتىن كۆزىتىپ تۇرغان دۇكان خوجايىنى كىيىملەرنىڭ پۇلىنى ئاللىقاچان كۆتۈرۈۋەتكەن ئىدى.

يىگىت ياخشىلىقتىن تەسىرلەنگەن ھالدا ئۆيىگە قايتقاندىن كېيىن، باشقىلارغا خۇشاللىق بېغىشلىيالايدىغان بىرەر ياخشى ئىش قىلىشنى ئويلىدى. ھەر كۈنى توڭلاتقۇغا سۇ سېلىپ سوۋۇتقاندىن كېيىن، چىكقىچۈش ۋاقتىدا تىرامۋاي بېكەتلىرىگە بېرىپ كىشىلەرگە ھەقسىز سۇ تارقاتتى. تىرامۋاي ئىچىدە ۋاگونمۇۋاگون كېزىپ يۈرۈپ ئۇسسۇزلارنىڭ تەشنالىقىنى قاندۇردى.

بىر كۈنى يەنە ئادىتى بويىچە تىرامۋايدا سۇ تارقىتىۋاتقاندا،

قارىماققا كاتتا سودىگەر ياكى ئەمەلدار سۈپەت بىر كىشى ئۇنىڭدىن سوراپ قالدى:

ـ سىز نېمىشقا بۇنداق ھەقسىز سۇ تارقىتىسىز؟

ـ مەن ئادەتتىكى بىر ئىشچى. باشقا ئىش قىلىپ كىشىلەرگە ياخشىلىق قىلىشنى ئويلىغان بولساممۇ، مائاشىم بەك تۆۋەن بولغاچقا، سۇ تارقىتىشتىن باشقا ئىش قىلالمىدىم. ھەر كۈنى كەچتە توڭلاتقۇغا ئەللىك قۇتا سۇ سېلىپ قويىمەن. ئاندىن ھەر كۈنى ئىشقا ماڭغاچ، ئۇسسۇزلارغا تارقىتىپ بېرىمەن. مۇشۇ ئىش ئارقىلىق بولسىمۇ ساۋابقا ئېرىشەي دەيمەن.

ئۇنىڭدىن تەسىرلەنگەن كىشى يىگىتكە ئىسىم كارتوچكىسىنى بېرىپ مۇنداق دېدى:

ـ ئەتە شىركىتىمگە كېلىڭ، مەن سىزدەك ئىشەنچلىك، ياخشى كىشىلەرگە بەكمۇ ئېھتىياجلىق. يا سىزنى بوغالتىرىم قىلىۋالارمەن. مائاشىڭىزنىمۇ يۇقىرى قىلىپ بېرىمەن. ياخشىلىق ئەسلا

يەردە قالمايدۇ.

يىگىت بۇ تاسادىپىي ئامەتكە خۇشال بولۇپ، ئاللاھقا چەكسىز ھەمدۇسانالار ئوقۇپ ئۆيىگە قايتتى.

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿ئېيتقىنكى، پادىشاھلىقنىڭ ئىگىسى بولغان ئى ئاللاھ! خالىغان ئادەمگە پادىشاھلىقنى بېرىسەن، خالىغان ئادەمدىن پادىشاھلىقنى تارتىپ ئالىسەن، خالىغان ئادەمنى ئەزىز قىلىسەن، خالىغان ئادەمنى خار قىلىسەن. ھەممە ياخشىلىق (نىڭ خەزىنىسى يالغۇز) سېنىڭ قولۇڭدىدۇر. سەن ھەقىقەتەن ھەممىگە قادىرسەن. كېچىنى كۈندۈزگە كىرگۈزىسەن، كۈندۈزنى كېچىگە كىرگۈزىسەن (شۇنىڭ بىلەن كېچە - كۈندۈزنىڭ ئۇزۇن - قىسقا بولۇشى پەسىللەر بويىچە نۆۋەتلىشىپ تۇرىدۇ). جانلىقنى (يەنى تىرىك بولغان ئىنسانىنى ۋە ھايۋاننى) جانسىزدىن (يەنى جانسىز بولغان ئابىمەنىيدىن) چىقىرىسەن، جانسىزنى (يەنى جانسىز بولغان ئابىمەنىينى) جانلىقتىن (يەنى جانلىق بولغان ئىنساندىن ۋە ھايۋاندىن) چىقىرىسەن، ئۆزۈڭ خالىغان كىشىگە ھېسابسىز رىزىق بېرىسەن﴾[27].

27) ئال ئىمران سۈرىسى، 26-27 ئايەتلەر.

سېھىرلەنگەن ئايال

ناھايىتى ئەخلاقلىق، دىيانەتلىك، سەرۋە ئىسىملىك بىر قىز ئادىل ئىسىملىك دىيانەتلىك بىر يىگىت بىلەن تويى قىلدى. ئۇلارنىڭ تۇرمۇشى تولىمۇ بەختلىك ئىدى. ئاللاھ ئۇلارغا ئىككى پەرزەنت ئاتا قىلدى. بالىلار ئۇلارنىڭ خۇشاللىقى ئىدى.

ئۇلار تويى قىلىپ 10 يىل ئۆتكەندە، ئادىلدا تۇيۇقسىز ئۆزگىرىشلەر كۆرۈلۈشكە باشلىدى. ئۇنىڭ مىجەزى تولىمۇ چۈسلىشىپ كەتكەن بولۇپ، ئەرزىمەس ئىشلار ئۇنىڭغا ئاچچىقلىناتتى. ئوسال مىجەزى سەۋەبلىك كۆپىنچە ۋاقىتلاردا ئايالىدا ھېچقانداق خاتالىق بولمىسىمۇ، ئۇنى تىللاپ، ھاقارەتلەپ، زۇلۇم قىلاتتى.

سەرۋە يولدىشىدا يۈز بەرگەن بۇ ئۆزگىرىشلەردىن تولىمۇ ھەيران قالدى. ئەسلىدە ئۇ ناھايىتى باغرى يۇمشاق، ياخشى نىيەتلىك كىشى ئىدى. سەرۋە زادى نېمىنى خاتا قىلغانلىقى ھەققىدە كۆپ ئويلاندى. يولدىشىم مەندىن تەلەپ قىلغان بىرەر مۇھىم ئىشنى قىلمىغان ۋاقتىم بارمىدۇ؟ زادى قانداق خاتالىق ئۆتكەزگەندىمەن؟ دېگەنلەر ھەققىدە باش قاتۇردى.

ئۇ كېچە - كۈندۈز مۈشۈ ھەقتە ئويلاندى، ئەمما شۇنچە ئويلاپمۇ يولدىشىنى ئۇنچۇالا ئەسەبىيلەشتۈرۈۋەتكۈدەك بىرەر سەۋەب تاپالمىدى. شۇنداقتىمۇ قولىدىن كېلىشىچە ئۇنىڭغا ئىللىق مۇئامىلە قىلدى. بەزىدە چاقچاق قىلىپ، ئەركىلەپ، يېقىنلىق قىلدى. لېكىن، ئادىل سەرۋەگە داۋاملىق قوپاللىق قىلاتتى. كۈن ئۆتكەنسېرى سەرۋە ئۇنىڭ بىلەن بىللە ئولتۇرۇشنى خالىمايدىغان بولۇپ قالدى.

بىر كۈنى سەرۋە بولغان ئىشلارنى بىر دوستىغا سۆزلەپ بەردى. ئۇ قۇرئان كەرىمنى ياد بىلىدىغان قارىي ھەم دىنىي مەلۇماتىمۇ خېلى مول ئايال ئىدى. ئۇ سەرۋەنى سەۋر قىلىشقا، قۇرئان ئوقۇشقا، ئاللاھنى كۆپ ئەسلەشكە، بولۇپمۇ بەقەرە سۈرىسىنى كۆپرەك ئوقۇشقا تەۋسىيە قىلدى.

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿بىز مۆمىنلەرگە (يەنى ئۇلارنىڭ دىللىرىغا) شىپا ۋە رەھمەت بولىدىغان قۇرئان ئايەتلىرىنى نازىل قىلىمىز، قۇرئان كاپىرلارغا زىيانداىن باشقىنى زىيادە قىلمايدۇ (يەنى ئۇلار قۇرئاننى تەستىق قىلمىغانلىقتىن، ئۇلارنىڭ كۇفرى تېخىمۇ ئاشىدۇ﴾[28].

سەرۋە ئاللاھتىن باشقا يارەمچى يوقلۇقىنى چوڭقۇر تونۇپ يەتتى، دوستىنىڭ تەۋسىيەسى بويىچە ئاللاھقا كۆپ ئىستىغفار ئېيتتى، كېچىلىرى نەپلە نامار ئوقۇدى،

28) ئىسرا سۈرىسى، 82 - ئايەت.

باللىرىنى ياخشى تەربىيەلەشكە ئەھمىيەت بېرىپ، ئۇلارغا قۇرئان ئۆگەتتى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ تەرجىمھالىنى ئوقۇپ بەردى.

بىر كۈنى ئەتىگەندە ئادىل داستىخان ئۈستىدە بىر مەسىلە ھەققىدە پارىڭلىشىۋېتىپ، ئاچچىقلانغىنىچە سەرۋەنىڭ يۈزىگە بىر تەستەك سالدى ۋە ئۆيىنى تاشلاپ چىقىپ كەتتى. بۇ چاغدا سەرۋە پۈتۈن ۋۇجۇدى بىلەن يىغلاپ تۇرۇپ بەقەرە سۇرىسىنى ئوقۇغاندىن كېيىن، ئاتا ـ ئانىسىنىڭ ئۆيىگە كەتتى. ئۇلارنىڭ قىزىغا تولىمۇ ئىچى ئاغرىدى.

سەرۋە ئاتا ـ ئانىسىنىڭ ئۆيىدە تۇرغان كۈنلەردىمۇ ھەر كۈنى قۇرئان ئوقۇشتىن توختاپ قالمىدى. قۇرئاننى يىغلاپ تۇرۇپ ئوقۇيتتى. قۇرئان ئۇنىڭ قەلبىگە ھۇزۇر بېغىشلايتتى.

بىر كۈنى ئۇ قۇرئان ئوقۇۋاتقان چاغدا يوچۇن بىر ئاۋاز ئۇنىڭ تىلاۋىتىنى بۆلۈپ قويدى. بۇ يوچۇن ئاۋازدىن چۆچۈگەن سەرۋەنىڭ ئاتا ـ ئانىسى ئاشخانىغا كىردى. ئاشخانىدا ھېچكىم يوق

ئىدى. ئۇلار ھەممە ئۆيگە بىر قۇر قاراپ چىققان بولسىمۇ، ھېچكىم كۆرۈنمەيتتى. ئاندىن ھويلىغا چىقىپ قاراپ باقتى ۋە ھويلىغا ياتقۇزۇلغان خىشلاردىن بىرىنىڭ قويۇپ قالغانلىقىنى كۆردى. ئۇلار ئاۋازنىڭ شۇ يەردىن چىققانلىقىنى پەرەز قىلىپ، خىشنى قومۇرۇپ قاراپ باقتى... خىشنىڭ ئاستىدا ئىما ـ چىما خەتلەر يېزىلغان بىر قەغەز تۇراتتى. ئەسلىدە ئۇ سېھىر ئىدى.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «ئۆيۈڭلارنى قەبرىستانلىققا ئايلاندۇرۇۋالماڭلار. ئۆيۈڭلاردا بەقەرە سۈرىسىنى ئوقۇڭلار. بەقەرە سۈرىسى ئوقۇلغان ئۆيدىن شەيتان قاچىدۇ»[29].

ئۇلار مەزكۇر قەغەزنى ئېلىپ، مەھەللىدىكى پەزىلەتلىك بىر شەيخنىڭ يېنىغا باردى. شەيخ ئۇنىڭ سېھىر ئىكەنلىكىنى ئېيتتى ۋە ئۇلارغا سېھىردىن قۇتۇلۇشنىڭ يولىنى كۆرسەتتى. ھەمدە قەغەزنى كۆيدۈرۈۋېتىشكە بۇيرۇدى. ئۇلار دەرھال قەغەزنى كۆيدۈرۈپ تاشلىدى.

ئاردىدىن ئۇزۇن ئۆتمەي ئادىل تۇيۇقسىز ئۇلارنىڭ ئۆيگە خۇشال كەيپىيات بىلەن كىرىپ كەلدى.

29) سۈنەن ئەبى داۋۇد، 2042.

بۇ ئەھۋال ئۆيدىكىلەرنىڭ ھەممىنى خۇشال قىلىۋەتتى.

شۇنىڭدىن باشلاپ ئۇلارنىڭ ئائىلىسىگە خۇشال ـ خۇراملىق ۋە بەخت ـ سائادەت قايتىپ كەلدى.

قېرىندىشىم! دۇئانىڭ ۋە قۇرئان تىلاۋەت قىلىشنىڭ خاسىيىتى نېمىدېگەن گۈزەل ھە!

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿پەرۋەردىگارىڭلار ئېيتىدۇ: ماڭا دۇئا قىلىڭلار، مەن (دۇئايىڭلارنى) قوبۇل قىلىمەن (تىلىگىنىڭلارنى بېرىمەن)، شۇبھىسىزكى، مېنىڭ ئىبادىتىمدىن چوڭچىلىق قىلىپ باش تارتىدىغانلار خار ھالدا جەھەننەمگە كىرىدۇ﴾[30].

30) غافىر سۈرىسى، 60 ـ ئايەت.

سەۋرچان قىز

ئالىيە ناھايىتى تەقۋادار، دىيانەتلىك، ياخشى قىز ئىدى. بىر يىلدىن كېيىن ئالىي مەكتەپتىكى ئوقۇشى ئاخىرلىشاتتى. شۇنداق كۈنلەرنىڭ بىرىدە قوشنىسىنىڭ ئوغلى ئەلى ئۇنىڭ ئۆيىگە تويى تەكلىپى قويۇپ كەلدى. ئالىيەمۇ ئوقۇشىنى بىر يىل كېچىكتۈرۈپ، ئەلى بىلەن تويى قىلىشقا قوشۇلدى. شۇنداق قىلىپ ئۇلارنىڭ قۇتلۇق تويى بولدى.

تويى قىلىپ ئۈچ يىل ئۆتكەندىن كېيىنمۇ ئايالىنىڭ ھامىلدار بولمىغانلىقىدىن خاپا بولغان ئەلى بالا ئارزۇلاپ يەنە بىر ئايال بىلەن ئۆيلىنىشنى قارار قىلدى. ئالىيە يولدىشىغا شۇنچە چۈشەندۈرگەن بولسىمۇ، ھېچقانداق پايدىسى بولمىغاندىن كېيىن، ناھايىتى قايغۇرۇپ ئانىسىنىڭ ئۆيىگە كەتتى. ئۇ دوختۇرخانىغا بېرىپ تەكشۈرتۈش ئارقىلىق ئۆزىنىڭ ناھايىتى ساغلام ئىكەنلىكىنى بىلىپ، ئىككىيلەن ئارىسىدىكى مۇناسىۋەتنىڭ ياخشىلىنىپ قېلىشىنى سەۋرچانلىق بىلەن كۈتتى.

ئەلى ئۇزۇن ئۆتمەي، راست دېگەندەك باشقا بىر قىز بىلەن ئۆيلىنىۋالدى. ئىككى ئاي ئۆتكەندىن كېيىن، ئايالىنىڭ ھاملىدار

بولغانلىقىنى بىلگەن ئەلى بۇنىڭدىن ناھايىتى خۇشال بولۇپ كەتتى. بۇ خۇش خەۋەرنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، ئەلى ئۆزى ئۈچۈن بىر يېللىق ئالىي مەكتەپ ھاياتىنى قۇربان قىلىپ، ئۆزى بىلەن تۇيۇ قىلغان ھەتتا يەنە بىر ئايال بىلەن تۇيۇ قىلغان چاغدىمۇ جېدەل - ماجىرا قىلمىغان بۇرۇنقى ئايالى ئالىيەنىڭ ئۆيىگە بېرىپ، ئۇنى تالاق قىلىۋەتتى. بۇنىڭغا چىدىمىغان ئالىيەنىڭ ئانىسى كۆيئوغلىغا بەتدۇئا قىلماقچى بولدى ۋە ئەلىگە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنۇ ھەدىسىنى ئەسلەتتى:

«مەزلۇمنىڭ دۇئاسى بۇلۇت ئۈستىگە كۆتۈرۈلۈپ، ئاسمانلارنىڭ دەرۋازىلىرى ئېچىلىدۇ. شۇ چاغدا ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ئىززەت سۈپىتىم بىلەن قەسەم قىلىمەنكى، ساڭا بىر مۇددەتتىن كېيىن بولسىمۇ چوقۇم ياردەم بېرىمەن».

ئالىيە شۇنچە قايغۇرغان بولسىمۇ، ئاز ۋاقىتتىن كېيىن بۇ كۈنلەرنىڭمۇ ئۆتمۈشكە ئايلىنىپ كېتىدىغانلىقىنى ئويلاپ، ئانىسىنىڭ يولدىشى ئۈچۈن بەتدۇئا قىلىشىغا يول قويمىدى. ئۇ ناھايىتى سەۋرچان ئىدى. ئانىسىغا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنۇ ھەدىسىنى ئەسلەتتى:

«ئىمانىڭ ئالاھىدىلىكى: سەۋرچانلىق ۋە ئەپۇچانلىقتۇر».

ئالىيە بۇ جەريانىدا ئوقۇشىنى تاماملىۋالدى. ئالىي مەكتەپنى مۇۋەپپەقىيەتلىك پۈتتۈرۈپ، دىپلوم ئېلىپ

بولغاندىن كېيىن، تولىمۇ ئەخلاقلىق، دىيانەتلىك بىر يىگىت بىلەن تونۇشۇپ قالدى. ئاللاھ ئۇلارغا ئىككى پەرزەنت ئاتا قىلدى. ئۇزۇن ئۆتمەي يەنە ئۇچىنچى پەرزەنتكىمۇ ھاملىدار بولغاندىن كېيىن، تەكشۈرتۈپ بېقىش ئۈچۈن دوختۇرخانىغا بارىدى. ئويلىمىغان يەردىن دوختۇرخانىدا كۈتۈلمىگەن بىر ئىش يۈز بەردى.

دوختۇرخانىغا ئالىيەنىڭ بۇرۇنقى يولدىشى ئەلى بىلەن سىڭلىسىمۇ كەلگەن ئىدى. ئۇلار ئالىيەنىڭ ئىككى پەرزەنتلىك بولغاندىن كېيىن، يەنە ئۇچىنچى پەرزەنتىگە ھاملىدار بولۇپ تەكشۈرتۈش ئۈچۈن كەلگەنلىكىنى ئۇقۇپ ھەيران قالدى. ئەلنىڭ سىڭلىسى ئالىيەنىڭ ئەھۋالىنى ئۇقۇپ، تولىمۇ خۇشال بولدى ۋە ئەلنىڭ كېينكى ئايالىنىڭ تېزلا ھاملىدار بولغان بولسىمۇ، ئۇچ ئايلىق بولغاندا بالىسى چۈشۈپ كېتىپ، ئۇنىڭدىن كېيىن قەتئىي ھاملىدار بولمىغانلىقىنى سۆزلەپ بەردى ھەمدە ئاكىسىنىڭ ئالىيەگە قىلىپ قويغان زۇلۇملىرىغا تولىمۇ ئۆكۈنىدىغانلىقىنى، پەرزەنت يۈزى كۆرەلمەسلىكىنىڭ بىردىنبىر

سەۋەبىنىڭ ئۇنىڭغا قىلغان زۇلۇم دەپ قارايدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

ئالىيە بۇلارنى ئاڭلاپ تولىمۇ قايغۇردى ۋە ئەلنىڭ ئۆزىگە قىلغان زورلۇق - زومبۇلۇقلىرىنى كەچۈرۈۋەتتى ھەمدە ئۇنىڭ ئۈچۈن ياخشى تىلەكلەرنى تىلەپ دۇئا قىلدى.

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿سىلەرگە (يەنى جېنىڭلار ياكى مېلىڭلارغا) ھەرقانداق مۇسىبەت يەتسە، ئۇ ئۆزۈڭلارنىڭ قىلغان گۇناھىڭلار تۈپەيلىدىن كەلگەن بولىدۇ. ئاللاھ نۇرغۇن گۇناھىڭلارنى ئەپۇ قىلىدۇ (ئەپۇ قىلمايدىغان بولسا، بالا ۋە مۇسىبەتتىن ھېچ قۇتۇلالماس ئىدىڭلار). (ئى مۇشرىكلار!) سىلەر زېمىندا ئاللاھنىڭ ئازابىدىن قېچىپ قۇتۇلالمايسىلەر، سىلەرگە ئاللاھتىن باشقا ھېچ ئىگە ۋە مەدەتكار يوق﴾[31].

31) شۈرا سۈرىسى، 31 ـ ئايەت.

قۇرئان سۆيگۈسى

ئەنۋەر ئىسمىلىك ياش بىر كۆز دوختۇرى بولۇپ، كەسپىدە پىشقان، ماھىر دوختۇرلاردىن ئىدى. ئۇتتۇز ياشلارغا كىرىپ قالغان بولسىمۇ، تېخىچە ئۆيلەنمىگەن ئىدى. چۈنكى، ئۇنىڭ توي قىلىشتا بىرقانچە شەرتى بولۇپ، مەزكۇر شەرتلەرنىڭ ئەڭ مۇھىمى بولغۇسى ئايالىنىڭ تەقۋادار

بولۇشى ئىدى. ئۇ توي قىلىمەن دەپ پۇل يىغىۋاتقان بەش يىلدىن بېرى نالايىق ھېچبىر قىز بىلەن كۆرۈشمىدى.

ئەنۋەر داۋاملىق كېچىلىرى نامازغا ئوقۇيتتى، ئاللاھقا سىغىنىپ ئۆزىگە تەقۋادار بىر ئايال نېسىپ قىلىشىنى تىلەيتتى.

شۇنداق كۈنلەرنىڭ بىرىدە ئاسىيادىكى مەلۇم بىر دۆلەتكە كۆز كېسەللىكلىرىنى داۋالاش ئۈچۈن باردىغان مەلۇم بىر داۋالاش ئەترىتى بىلەن

يولغا چىقتى. مەنزىلگە يېتىپ بارغاندىن كېيىن، مەلۇم بىر چېدىرلار رايونىغا كېلىپ ئورۇنلاشتى.

بىر كۈنى بىر يىگىت سىگىلىسىنىڭ كۆزىنى داۋالىتىش ئۈچۈن كەلدى. قىز تولىمۇ جىددىيلىشىۋاتقاندەك قىلاتتى. ئاكىسى ئۇنى ئەنۋەرنىڭ يېنىغا ئېلىپ كىردى. ئەنۋەر تەكشۈرۈپ بېقىش ئۈچۈن، قىزغا قولىنى ئۇزىتىۋىدى، قىز يىغلاپلا كەتتى. دوختۇر قىزنىڭ ئاكىسىدىن ئۇنىڭ نېمىشقا يىغلايدىغانلىقىنى سورىدى.

ـ سىگىلىم ئاغرىق ئازابىدىن ئەمەس، بەلكى كۆز ئوپراتسىيەسى قىلىنغاندا، ئۆزىنىڭ بىرقانچە سائەت مەست قىلىنىدىغانلىقىنى ۋە بۇ جەريانىدا ئۆمۈر بويى داۋاملاشتۇرۇپ كەلگەن قۇرئان ئوقۇش ۋەزىپىسىنى تۇنجى قېتىم ئوقۇيالمايدىغانلىقىنى ئويلاپ يىغلاۋاتىدۇ. ئۇ مۇشۇ سەۋەبلىك تاكى تاڭ ئاتقۇچە يىغلاپ چىقتى، ـ دېدى قىزنىڭ ئاكىسى سىگىلىسىنى يىغلىماسلىققا ئۇندىگەچ.

ئەنۋەر قىزنى تەكشۈرۈش ئۈچۈن يېقىن كەلگەندە، قىز ئۇنىڭدىن مۇنداق سورىدى:

ـ سىز مۇسۇلمانمۇ؟

ـ ھەئە، مەن مۇسۇلمان.

ـ ئۇنداقتا، ماڭا راست گەپ قىلىڭ، مېنى مەست قىلماي

تۇرۇپ ئوپېراتسىيە قىلالامسىز؟

ـ بۇ مۇمكىن ئەمەس. ئادەم بۇنىڭغا چىدىيالمايدۇ. بىراق، خاتىرجەم بولۇڭ، بىھوش ۋاقتىڭىز ئالتە سائەتتىن ئېشىپ كەتمەيدۇ. ئۇنىڭدىن كېيىن قورساق ئوقۇشنى يەنە داۋاملاشتۇرالايسىز.

ئەنۋەر ئۇنىڭ جىددىيىچىلىكنى پەسەيتىش ئۈچۈن، ئۇنىڭدىن بەزى سوئاللارنى سورىدى:

ـ سىز قورساقنى يادقا بىلەمسىز؟ قانچىلىك يادلىدىڭىز؟

ـ ئاللاھقا شۈكرى، قورساقنىڭ ھەممىسىنى يادقا بىلىمەن. قورساقنى ھەر ھەپتىدە بىر قېتىم تاماملىمەن. ئەگەر ئىككى ئىشنى دېمىگەن بولسام، بۇ ئوپېراتسىيەنى قىلدۇرماي، كېسىلمگە سەۋر قىلىپ ئۆتۈپ كېتەتتىم. بىرىنچىسى، قورساق تىلاۋەت قىلىش؛ ئىككىنچىسى، ئاتا ـ ئانامنىڭ خىزمىتىنى قىلىش.

ئەنۋەر قىزنىڭ سۆزلىرىدىن ناھايىتى سۆيۈندى. خۇشاللىقى ئىچىگە پاتمايلا قالدى. ئۇ ئورۇندىن بېرى ئىزدەۋاتقان ئالتۇن تاۋاقنى تېپىۋالغاندەك خۇشاللىقا چۆمدى.

ئوپېراتسىيە ناھايىتى مۇۋەپپەقىيەتلىك بولدى. قىزنىڭ كۆزىدىكى ئاقمۇ ئاللاھنىڭ رەھمىتى بىلەن سەللىمازا ساقايدى. ئەنۋەر قىزنىڭ ئاكىسىغا:

ـ سىڭلىڭىزنىڭ ئاللاھقا بولغان مۇھەببىتى نېمىدېگەن

كۈچلۈك ھەم! ئۇنىڭ ھەربىر ئىشى ـ ھەركىمنى ۋە گەپ ـ سۆزلىرىدە ئاللاھقا چەكسىز سۆيگۈسىنى كۆردۈم. مەن سىلەردىن بىر مۇكاپات تەلەپ قىلمەن يەنى ئىشتىن چۈشكەندە، ئۆيۈڭلاردا بىر ئىستاكان قەھۋە ئىچىشنى خالايمەن، ـ دېدى.

قىزنىڭ ئاكىسى ئەنۋەرنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ، خۇشاللىق

بىلەن ئەنۋەرنى ئۆيگە تەكلىپ قىلدى. كىچىك كىرگەندە ئەنۋەر ئۇلارنىڭ ئۆيگە كەلدى ھەمدە ئۇلارغا ئۆزىنى تونۇشتۇرغاندىن كېيىن، مۇنداق دېدى:

ـ مەن بەش يىلدىن بېرى تەقۋادار، سالىھ بىر قىز ئىزدەۋاتقان ئىدىم. مانا ئەمدى ئۇنى سىلەرنىڭ ئۆيۈڭلاردا تاپتىم. شۇڭا، تەكلىپىمنى قوبۇل قىلىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن. سىلەرنىڭ قانداق تەلىپىڭلار بولسا، ھەممىنى بەجا كەلتۈرىمەن. بۇنداق بىباھا «گۆھەر» ئۈچۈن نېمىلا قىلسام ئەرزىيدۇ.

قىزنىڭ ئاتا ـ ئانىسى ئەنۋەرنىڭ تەلىپىگە قوشۇلدى ۋە بىرقانچە كۈن ئىچىدىلا جىددىي تەييارلىق قىلىپ، ئۇلارنىڭ تويىنى قىلىپ قويدى.

ئۇلۇغ ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿(ئى ئىنسانلار!) سىلەرنىڭ ئىلكىڭلاردىكى نەرسىلەر تۈگەيدۇ، ئاللاھنىڭ دەرگاھىدىكى نەرسىلەر تۈگىمەستۇر. سەۋر قىلغۇچىلارغا ئەلۋەتتە ئۇلارنىڭ

قىلغان ئەملىدىنمۇ ياخشىراق ساۋاب بېرىمىز. ئەر - ئايال مۆمىنلەردىن كىمكى ياخشى ئەمەل قىلىدىكەن، بىز ئۇنى ئەلۋەتتە (قانائەتچانلىق، ھالال رىزىق ۋە ياخشى ئەمەللەرگە مۇۋەپپەق قىلىپ) ئوبدان ياشىتىمىز، ئۇلارغا ئەلۋەتتە قىلغان ئەملىدىنمۇ ياخشىراق ساۋاب بېرىمىز﴾[32].

32) نەھل سۈرىسى، 97 - ئايەت.

قۇرئانغا يوشۇرۇلغان پۇل

مەلۇم بىر ئافرىقا دۆلىتىدىكى دېڭىز ساھىلىغا جايلاشقان يېزىلارنىڭ بىرىدە ئاللاھنىڭ كىتابىنى تولۇق يادلىغان، دىنىي مەلۇماتى يۇقىرى، يەرلىكلەرنىڭ تىلىنى پىششىق بىلىدىغان، ئوسمان ئىسىملىك بىر يىگىت مەسچىتنىڭ ئىمامىلىقىغا تەيىنلەندى. بۇ ئىش ھەممەيلەننىڭ كۆڭلىگە مايەك ياقتى. مەھەللىدىكىلەر ئۇنى ھەر دائىم بولۇپمۇ رامىزان كۈنلىرىدە ئالاھىدە ھۆرمەتلەپ، ئۆيلىرىگە نۆۋەت بىلەن ئىفتارغا چاقىرىشاتتى. شۇ قاتاردا ناھايىتى ياخشى بىر ئائىلىگە ئىمامنى ئىفتارغا چاقىرىۋېلىش نۆۋىتى كەلدى. ئىمام شام نامىزىنى ئوقۇپ بولۇپلا، ئۇلارنىڭ ئۆيىگە كەلدى.

ئۇلار ئىمامنى ئىنتايىن ياخشى كۈتۈۋالدى. زىياپەت ئاخىرلاشقاندىن كېيىن، ئىمام ئۇلارغا دۇئا قىلىپ قايتىپ كەتتى.

ئايال تاماق ئۈستىلىنى يىغىشتۇرۇۋېتىپ مېھمان كېلىشتىن بۇرۇن خېلى كۆپ مىقداردىكى پۇلنى ئۈستەلدە قويۇپ، ئۇنتۇپ قالغانلىقىنى ئېسىگە ئالدى ـ دە، ھودۇققىنىچە ھەممە يەرنى ئىزدەپ چىقتى. ئەمما، پۇلنى ھېچ يەردىن تاپالمىدى. يولدىشى

تەراۋىھ نامىزىدىن قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، ئايال ئۇنىڭدىن ئۇ پۇللارنى ئالغان ـ ئالمىغانلىقىنى سورىدى. يولدىشىمۇ ئالمىغانلىقىنى دېگەندە، ئايال تېخىمۇ تىت ـ تىت بولدى. ئۇلار بىرھازا ئويلانغاندىن كېيىن:

ـ ئۆيگە ئىمامدىن باشقا ھېچكىم كەلمىگەن تۇرسا، كىم ئالغانىدۇ؟ ئىمام ئالغانمىدۇ يا؟ ـ دېيىشتى.

ئۇلار ھەرقانچە ئويلىنىپمۇ، پۇلنى ئىمامدىن باشقا بىرىنىڭ ئېلىشى مۇمكىن ئەمەسلىكىگە جەزم قىلدى ـ دە، بۇنىڭغا ناھايىتى ئاچچىقى كەلدى. ئەر:

ـ ئۇنى ھۆرمەتلەپ ئۆيۈمگە مېھمانغا چاقىرسام، پۇلنى ئېلىپ كەتكىنى نېمىسى؟ ئىمام دېگەن ھەممە ئادەمگە ياخشى ئۇلگە بولمامدۇ؟ بۇ قانداق بولغىنى؟ ـ دېدى ئاچچىقلاپ.

ئەر ناھايىتى ئېغىر ـ بېسىق كىشى بولۇپ، ئاچچىقىنى زورىغا باستى. بۇ ئىشنى ئىمامنىڭ يۈزىگە سېلىشتىن خجىل بولۇپ، ھېچكىمگە تىنمىدى. ئەمما، ئۇ بۇ ئىشنى كۆڭلىدىن چىقىرىۋېتەلمىدى. شۇنىڭ بىلەن ئامال بار ئىمام بىلەن ئۇچرىشىپ قېلىشتىن ئۆزىنى قاچۇردى.

كۈن ئۆتۈپ، ئاي ئۆتۈپ، يەنە بىر يىلى رامىزانمۇ يېتىپ كەلدى. بۇ ئائىلىگە يەنە ئىمامنى چاقىرىش نۆۋىتى كەلگەندە، ئەر ئۆتكەن يىلى يوقاپ كەتكەن پۇلنى ئېسىگە ئېلىپ، غۇرۇرىدە ئاچچىقى كەلدى ـ دە، ئىمامنى چاقىرغۇسى كەلمىدى. شۇنداقتىمۇ ئايالىغا مەسلىھەت سالدى. ئايالى ناھايىتى ياخشى، تەقۋادار ئايال ئىدى. ئۇ يولدىشىغا:

ـ بەلكى ئىمام ئۇ پۇلنى ئامالسىزلىقتىن ئالغان بولسا كېرەك. توغرا چۈشىنەيلى! ـ دېدى. شۇنداق قىلىپ ئۇلار ئەتىسى ئىمامنى چاقىرىۋالدى. ئىمام ئۆيگە كەلگەندىن كېيىن، ئۆي ئىگىسى مۇنداق دېدى:

ـ بىر يىلدىن بېرى مېنىڭ سىزگە بولغان مۇئامىلەم ئۆزگىرىپ قالدى. بۇنى ھېس قىلدىڭىزمۇ؟

ـ ھەئە، ھېس قىلدىم، ئەمما بەك ئالدىراش بولغاچقا، بۇ ئىشنىڭ سەۋەبىنى سۈرۈشتە قىلىپ بولالمىدىم، ـ دېدى ئىمام ساھىبخانىغا سوئال نەزىرىدە قاراپ.

ساھىبخانا كىشى مۇنداق دېدى:

ـ گەپنى ئوچۇقلا ئېيتاي، سىزمۇ دۇرۇس جاۋاب بېرىڭ. ئۆتكەن يىلى سىز ئۆيىمىزگە ئىفتارغا كەلگەندە چېغىڭىزدا، ئايالىم ئۈستىلدە خېلى كۆپ مىقداردا پۇل قويۇپ، ئېلىشنى ئۇنتۇپ قالغان ئىكەن. سىز ئۆيدىن چىقىپ كەتكەندىن كېيىن، بىز ئۇ پۇلنى ئىزدەپ، ھېچ يەردىن تاپالمىدۇق. ئۆيگە سىزدىن باشقا ھېچكىم كەلمىگەن ئىدى. راستىنى ئېيتىڭ. ئۇ پۇلنى سىز ئالغانمىدىڭىز؟

ئىمام ناھايىتى تەمكىن ھالدا:

ـ ھەئە، ئۇ پۇلنى مەن ئالغان ئىدىم، ـ دېدى.

ساھىبخانىنىڭ ھەيرانلىقتىن كۆزلىرى چەكچىيىپ كەتتى. ئىمام سۆزنىي داۋاملاشتۇرۇپ مۇنداق دېدى:

ـ شۇ چاغدا دېرىزە ئوچۇق ئىكەن. سىلەر ئاشخانىدا ئىدىڭلار. تۈيۇقسىز دېرىزىدىن كۈچلۈك شامال كىرىپ، ئۈستەلدىكى پۇللارنى ئۇچۇرۇۋەتتى. پۇللار يەرگە چۈشۈپ، تەرەپ ـ تەرەپكە ئۇچۇشقا باشلىدى. مەن شۇ ھامان يەردە چېچىلىپ ياتقان پۇللارنى تېرىپ، جەملەپ قويدۇم.

ئىمام شۇنداق دېگىنىچە، بېشىنى تۆۋەن سېلىپ، ئۆكسۈپ يىغلاپ كەتتى، ئاندىن سۆزنىي داۋاملاشتۇردى:

ـ مېنىڭ نېمىشقا يىغلىغانلىقىمنى بىلەمسىز؟ مەن سىزنىڭ مېنى ئوغرى دەپ تۆھمەت قىلغانلىقىڭىز ئۈچۈن يىغلىمىدىم، بەلكى سىز ۋە ئائىلىڭىزدىكىلەرنىڭ بىر يىل ئىچىدە قۇرئان ئوقۇپ باقمىغانلىقىڭلارغا ئىچىنىپ يىغلىدىم. ئەگەر بىرەر قېتىم بولسىمۇ قۇرئاننى ئىچىپ، ئوقۇپ باققان بولساڭلار. پۇلۇڭلارنى قۇرئاننىڭ قېتىدىن تاپقان بولاتتىڭلار. مەن سىلەرگە مەسچىتتە قىلغان ھەر قېتىملىق ۋەز ـ نەسىھىتىمدە پات ـ پات قۇرئان ئوقۇپ تۇرۇشنى تەۋسىيە قىلاتتىم ۋە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «قۇرئان ئوقۇڭلار، ئۇ قىيامەت كۈنى ئۆزىنى ئوقۇغان كىشىلەرگە شاپائەتچى بولۇپ كېلىدۇ» دېگەنگە ئوخشاش

ھەدىسلىرىنى ئوقۇپ بېرەتتىم ئەمەسمۇ؟!

ساھىبخانا شۇ ھامان قۇرئانىنى ئاچتى. قارىسا ھېلىقى پۇللار شۇ پېتى تۇرغان. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۆزىنى تۇتالماي، يىغلاپ تۇرۇپ ئىمامدىن ئەپۇ سورىدى ۋە شۇنىڭدىن كېيىن قۇرئان كەرىمنى ھەر كۈنى ئۇزۇلدۇرمەي ئوقۇشقا ۋەدە قىلدى.

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿ئى مۆمىنلەر! نۇرغۇن گۇمانلاردىن ساقلىنىڭلار (يەنى ئائىلىدىكىلىرىڭلارغا ۋە باشقىلارغا گۇمانخورلۇق قىلماڭلار)، بەزى گۇمانلار ھەقىقەتەن گۇناھتۇر، (مۆمىنلەرنىڭ ئەيبىنى) ئىزدىمەڭلار، بىر ـ بىرىڭلارنىڭ غەيۋىتىنى قىلماڭلار، سىلەرنىڭ بىرىڭلار ئۆلگەن قېرىندىشىڭلارنىڭ گۆشىنى يېيىشنى[33] ياقتۇرامدۇ؟ ئۇنى ياقتۇرمايسىلەر. ئاللاھتىن قورقۇڭلار. ئاللاھ (تەۋبە قىلغۇچىلارنىڭ) تەۋبىسىنى بەكمۇ قوبۇل قىلغۇچىدۇر، (ئۇلارغا) ناھايىتى مېھرىباندۇر﴾[34].

33) غەيۋەتنىڭ زىيادە قەبىھ ئىكەنلىكىگە تەمسىل.

34) ھۇجۇرات سۈرىسى، 12 ـ ئايەت.

قىزنىڭ بەرىكىتى

ناھايىتى تەقۋادار، چىرايلىق، ئەخلاقلىق، شادىيە ئىسىملىك بىر قىز بار ئىدى. ئۇ تولىمۇ قانائەتچان ۋە سەۋرچان بولۇپ، شۇنچىۋالا نامراتلىق ئىچىدە، جاپالىق تۇرمۇش كەچۈرۈشىگە قارىماي، ئالىي مەكتەپنى مۇۋەپپەقىيەتلىك تاماملىدى.

كۈنلەرنىڭ بىرىدە ئۇلارنىڭ ئائىلىسىگە ناھايىتى باي بىر كىشى بارلىق توي چىقىملىرىنى ئۈستىگە ئالىدىغانلىقىنى بىلدۈرۈپ، توي تەكلىپى قويۇپ كەلدى. نامراتلىق ئىچىدە قىينىلىۋاتقان ئاتا ـ ئانىسىغا ھېچقانداق توي چىقىمى ئارتىلمايدىغانلىقىنى بىلگەن شادىيە ئۇنىڭ تەكلىپىگە ئاسانلا ماقۇل بولدى.

توي كۈنى شادىيە ھەشەمەتلىك بىر داچىغا يۆتكەپ كېلىندى. ئۇ بۇ نېمەتكە شۈكۈر قىلىپ، ئاللاھقا كۆپتىن ـ كۆپ ھەمدۇسانا ئوقۇدى. شادىيە توي قىلىپ ئىككى ئاي ئۆتكەندىن كېيىن، يولدىشىنىڭ ئىلگىرى بىرقانچە قېتىم ئۆيلەنگەن بولسىمۇ،

ئوغۇل تۇغمىدى دەپ ئاياللىرىنى تالاق قىلىۋەتكەنلىكىنى ئۇقتى.

بىر كۈنى شادىيە يولدىشىغا مۇنداق دېدى:

ـ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام قىز بالىلار ھەققىدە مۇنداق دېگەن ئىكەن: «قىزلارنى ياماق كۆرمەكلار، چۈنكى ئۇلار چىقىشقاق، ببباھا خانىملاردۇر. بىر كىشىنىڭ ئىككى قىزى بولۇپ، ئۇنىڭغا ياخشى مۇئامىلە قىلسا، ئۇلار ئۇ كىشىنى دوزاختىن قوغدايدىغان قالقان بولىدۇ».

بىراق، بۇ گۆھەردەك نەسىھەتلەرمۇ شادىيەنىڭ يولدىشىغا قىلچە تەسىر قىلمىدى. شۇڭا، شادىيە ھامىلدار بولغاندىن كېيىنمۇ، ئۆزىدىن ئەنسىرەشكە باشلىدى. ئۇ ھامىلىنىڭ قىز بولۇپ قېلىشىدىن ئەنسىرەپ، تۇغۇتتىن ئىلگىرى بىرەر قېتىممۇ تەكشۈرتۈپ باقمىدى.

كۈن ئۆتۈپ، ئاي ئۆتۈپ، ئۇنىڭ تۇغۇت ۋاقتىمۇ يېتىپ كەلدى ۋە ئوماققىنا بىر قىز تۇغدى. بۇنىڭدىن خەۋەر تاپقان ئەر ئايالىنى دوختۇرخانىدىلا تالاق قىلىپ، نەرسە ـ كېرەكلىرىنى قولىغا تۇتقۇزۇپ، ئاتا ـ ئانىسىنىڭ ئۆيىگە يولغا سېلىپ قويدى.

بۇ ئىش شادىيەنىڭ بېشىغا گويا چاقماق چاققاندەك

تۇيۇلۇپ، بەكمۇ قايغۇردى. شۇنداقتىمۇ ئۇ ئوماققىنا بىر قىزنى نېسىپ قىلغان ئاللاھقا ھەمدۇسانا ئوقۇپ، كۆپتىن - كۆپ دۇئا قىلدى.

كۈنلەر، ئايلار ئۆتۈپ، شادىيەنىڭ ئىددەت ۋاقتىمۇ توشتى.

بىر كۈنى تۇيۇقسىز دوختۇرخانا باشلىقى ئۇنىڭ ئۆيىگە توي تەكلىپى قويۇپ كەلدى. ئۇ ئەسلىدە شادىيەنىڭ سەرگۈزەشتىلىرىنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭ سەۋرچانلىقى ۋە تەقۋادارلىقىدىن تولىمۇ تەسىرلەنگەن ئىكەن. دوختۇرخانا باشلىقى شادىيەنىڭ قىزىنى ئۆز قىزىدەك كۆرۈپ باقىدىغانلىقىنى ھەمدە بارلىق شەرت - شارائىتلارنى تەل قىلىپ بېرىدىغانلىقىنى ۋەدە قىلدى. شادىيە پەقەت بىرلا شەرت بىلەن ئۇنىڭ تەكلىپىنى قوبۇل قىلدى يەنى ئۇنىڭدىن ئاتا - ئانىسىنىڭ ئۆيىنى نامراتلار ۋە يولۇچىلارنىڭ ئاش ئۆيى قىلىپ بېرىشنى ۋە ئۇلارنىڭ تامىقىنى ئۆز قولى بىلەن تەييارلاپ بېرىشىگە رۇخسەت قىلىشنى تەلەپ ئىدى. شادىيە مۇشۇ ئارقىلىق ساۋابقا ئېرىشىشنى ئۈمىد قىلاتتى. دوختۇرخانا باشلىقى ئۇنىڭ بۇ شەرتىگە دەرھال قوشۇلدى.

ئاي ئۆتۈپ، يىل ئۆتۈپ، ئاللاھ ئۇلارغا يەنە ئىككى پەرزەنت ئاتا قىلدى. ئون نەچچە يىللاردىن كېيىن، شادىيەنىڭ چوڭ قىزى ئۇنىۋېرسىتېتنى پۈتتۈرۈپ بولغاندا، ئانىسىنىڭ نامراتلارنىڭ تامىقىنى تەييارلىشىغا ياردەملەشكىلى باردى. قىز ئانىسىنىڭ تەسىرىدە نامراتلارنىڭ خىزمىتىنى قىلىشنى ئۆزىگە ئەھدە قىلغان ئىدى.

كۈنلەرنىڭ بىرىدە ياشىنىپ قالغان بىر بوۋاي يېمەكلىك

تىلەپ ئۇلارنىڭ ئالدىغا كەلدى. ئايال ئۇنىڭغا سىنچىلاپ قاراپ، ئۇنىڭ ئىلگىرى ئۆزىنى تالاق قىلىۋەتكەن يولدىشى ئىكەنلىكىنى بىلدى. ئايال كۆزىگە ياش ئېلىپ، ئۇنىڭدىن سورىدى:

ـ سىز قانداق بولۇپ بۇ ھالغا چۈشۈپ قالدىڭىز؟ ئەسلىدە ناھايىتى كاتتا باي ئەمەسمىدىڭىز؟

ـ شۇنداق، مەن ناھايىتى كاتتا باي ئىدىم. مال ـ دۇنيا كۆزۈمنى كور قىلدى. ئەينى چاغدا ئەڭ سۆيۈملۈك كىشىلىرىم بولغان قىزلىرىم ۋە ئايالىلىرىمنى يېنىمدىن قوغلىۋەتكەن ئىدىم، ـ دېدى ئەر تولىمۇ خجالەت بىلەن.

ـ مېنى ئېسىڭىزگە ئالالىدىڭىزمۇ؟ مەن سىزنىڭ قىز تۇغقانلىقىم ئۈچۈن تالاق قىلىۋەتكەن ئايالىڭىز شادىيە بولىمەن. بۇ سىزنىڭ قىزىڭىز بولىدۇ، ـ دېدى ئايال قىزىنى كۆرسىتىپ.

ئەر ئۆزىنى تۇتالماي، بۇلدۇقلاپ يىغلاپ كەتتى ۋە ئۆزىنىڭ ئەينى چاغدا خاتا قىلغانلىقىنى ئېتىراپ قىلدى. ئەسلىدە ئۇنىڭ ئەتىۋارلاپ باققان ئوغۇللىرى ئۇنى داچىسىدىن قوغلاپ چىقىرىپ، كوچىغا

تاشلىۋەتكەن ئىكەن.

ـ ھەي ئىسىت! ماڭا كەلگەن بۇ خورلۇقلار ساڭا ۋە ساڭا ئوخشاش قىز تۇغقان ئاياللارغا قىلغان زۇلۇم ـ زومبۇرلۇقلىرىم تۇپەيلى كەلدى. ساڭا قىلغان ئۇۋالچىلىقلىرىمنى كەچۈرگىن، ـ دېدى بوۋاي يىغلاپ تۇرۇپ.

قىز دادىسىغا تەسەللى بەردى. ئايال ئۇنىڭغا بىر ئۆينىڭ ئاچقۇچىنى تۇتقۇزدى. قىزى يەنە:

ـ بۇگۈندىن باشلاپ مەن سىزنىڭ خىزمەتكارىڭىز بولىمەن، دادا! خاتىرجەم بولۇڭ، ـ دېدى.

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿قىيامەت كۈنى بىز (ئەمەللەر تارتىلىدىغان) ئادالەت تارازىسىنى ئورنىتىمىز، ھېچكىمگە قىلچە ئۇۋال قىلىنمايدۇ (يەنى ياخشىنىڭ ياخشىلىقى كېمەيتىۋېتىلمەيدۇ، يامانىنىڭ يامانلىقى ئاشۇرۇۋېتىلمەيدۇ). ئۇنىڭ قېچا چاغلىق ئەمەلى بولسىمۇ، ئۇنى ھازىر قىلىمىز، (بەندىلەرنىڭ ئەمەللىرىدىن) ھېساب ئېلىشقا بىز يېتەرلىكمىز﴾[35].

ئاللاھ تائالا يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿ئاللاھ رەھمىتىدىن كىشىلەرگە ئاچقان نەرسىنى ھەرگىزمۇ توسۇپ قالغۇچى بولمايدۇ، ئاللاھ رەھمىتىدىن توسقان نەرسىنى ئاللاھ توسقاندىن كېيىن، ھېچ قويۇپ بەرگۈچى بولمايدۇ، ئاللاھ غالىبتۇر، ھېكمەت بىلەن

35) ئەنبىيا سۈرىسى، 47 ـ ئايەت.

ئىش قىلغۇچىدۇر. ئى ئىنسانلار! ئاللاھنىڭ سىلەرگە بەرگەن نېمەتنىنى ياد ئېتىڭلار، ئاللاھتىن باشقا سىلەرگە ئاسماندىن ۋە زېمىندىن رىزىق بېرىپ تۇرىدىغان يارانقۇچى بارمۇ؟ ئاللاھتىن باشقا ھېچ مەبۇد (بەرھەق) يوقتۇر، (ئاللاھنىڭ ئىبادىتىدىن) قانداقمۇ باش تارتىسىلەر؟﴾[36].

36) فاتىر سۈرىسى، 3 - ئايەت.

كاۋاپ پىشۇرۇشنى بىلمىگەن ئايال

ئېسىل ئائىلىدىن كېلىپ چىققان ئەخلاقلىق، دىيانەتلىك يىگىت ئەلقەم تەقۋادار بىر قىز بىلەن تويى قىلدى. ئەلقەم ئۆزى ناھايىتى ئېسىل، ياخشى يىگىت بولسىمۇ، بىر قىسىم ناچار دوستلىرىنىڭ تەسىرىگە ئۇچراپ، نۇرغۇن ئىشلاردا دوستلىرىنى دوراپ ئىش قىلىدىغان بولۇۋالدى.

بىر كۈنى مەلۇم بىر دوستى ئۇنىڭغا ئۆزىنىڭ ئائىلە ئىشلىرىدا ئايالىغا قەتئىي ياردەملەشمەيدىغانلىقىنى، ئەر كىشى دېگەن ئەر كىشىدەك بولۇشى لازىملىقىنى، ئەرنىڭ ئائىلىسىدە ئايالىغا ياردەملىشىشى نومۇس ئىش ئىكەنلىكىنى ئېيتقان ئىدى، ئەلقەم شۇ گەپ بىلەن ئائىلە ئىشلىرىدا ئايالىغا قىلچە ياردەملەشمەيدىغان ھەتتا ئايالى بىلەن كۆپ پاراڭلاشمايدىغان، ئادەتتىكى ئىشلارنى باھانە قىلىپ ئايالىغا ۋارقىرايدىغان بولۇۋالدى.

شۇنداقتىمۇ ئايال ناھايىتى سەۋرچانلىق بىلەن ئېرىنىڭ ئېغىرچىلىقلىرىغا بەرداشلىق بەردى، ئاتا ـ ئانىسىغا ھال ئېيتمىدى. يولدىشىنىڭ ياخشى تەرەپلىرىنى ئويلاپ، يامان تەرەپلىرى بىلەن

ھېسابلىشىپ ئولتۇرمىدى.

بىر كۈنى ئەلقەم دوستلىرىنى زىياپەتكە چاقىردى. قاق سەھەردىلا بىر قوچقارنى ئەكېلىپ بوغۇزلاپ، ئايالىغا كاۋاپ قىلىشنى ئېيتتى. ئايال مۇشۇ كەمگىچە كاۋاپ پىشۇرۇپ باقمىغانلىقىنى دەپ ئۆزرە ئېيتتى. بۇنى ئاڭلىغان ئەلقەمنىڭ غەزەپتىن قۇيقا چاچلىرى تىك تۇردى ۋە ئايالىنى دەرھال ئاتا ـ ئانىسىنىڭ ئۆيىگە كېتىشكە بۇيرۇدى. ئايال شۇنچە يالۋۇرغان بولسىمۇ، ئەلقەم جاھىللىق بىلەن ئۇنى ئاتا ـ ئانىسىنىڭ ئۆيىگە ئاپىرىپ تاشلاپ قويدى.

ئەلقەم قېينىئاتىسىنىڭ ئۆيىگە بارغاندا، ئۇلارغا:

ـ بۇ ياڭماس قىزىڭلار ئۆزۈڭلارغا قالسۇن. مۇشۇ ياشقا كىرگۈچە كاۋاپ پىشۇرۇشنى بىلمەيدىكەن. ئۇنىڭغا كاۋاپ پىشۇرۇشنى ئۆگىتىپ بولغاندىن كېيىن ئېلىپ كېتەي، ـ دېدى ئەدەپسىزلىك بىلەن.

ـ بولىدۇ، ئىككى ئايدىن كېيىن كېلىڭ، ئوغلۇم! ئۇ چاغقىچە بىز ئۇنىڭغا كاۋاپ پىشۇرۇشنى ئۆگىتىپ قويايلى. شۇ چاغدا كېلىپ ئېلىپ كەتسىڭىز بولىدۇ، ـ دېدى يىگىتنىڭ قېينىئاتىسى تەمكىنلىك بىلەن.

كۈنلەر شۇ تەرىقىدە ئۆتتى...

ئايال دادىسىنىڭ ئۆيىدە كاۋاپ ۋە باشقا ئېسىل يېمەكلەرنى

پىشۇرۇشنى ئۆگەنىدى. ئەلقەم ئۆيدە جىنىدەك يالغۇز ئولتۇرۇپ، سالھە بىر ئايالنى ئويغە كەتكۈزۈۋەتكەنلىكىگە قاتتىق پۇشايمان قىلدى. ئايالى تاتلىق گەپ قىلسا، قوپال جاۋاب قايتۇرغانلىقىغا، ۋاپاسىغا جاپا قىلغانلىقىغا تولىمۇ ئۆكۈندى.

شۇ جەريانىدا ئۇنىڭ ھېلىقى ئاغىنىسى ئايالنى قاتتىق ئۇرغانلىقى سەۋەبلىك مەھكىمىدە سوتقا تارتىلدى. بۇنى ئۇققان ئەلقەم ئۆزىنىڭ ھەقىقەتەن خاتا قىلغانلىقىنى تېخىمۇ چوڭقۇر تونۇپ يەتتى.

ئەلقەم ئايالىنىڭ قەدىرىگە يېتىپ، ئەكېلىۋېلىشنى ئويلىغان بولسىمۇ، قېينىئاتىسى: «ئىككى ئايدىن كېيىن كېلىڭ!» دېگەن بولغاچقا، خىجىل بولۇپ بارالمىدى. ئۇ تولۇق ئىككى ئاي ساقلىشى كېرەك ئىدى. دەل ئىككى ئاي توشقاندا، ئەلقەم ئايالىنى قايتۇرۇپ ئەكەلگىلى باردى. قېينىئاتىسى ئۇنىڭغا كاۋاپ پىشۇرۇشنى ۋە باشقا تاماقلارنىمۇ ئېتىشنى ئۆگىتىپ قويغانلىقىنى دەپ بولغۇچە، ئەلقەم ئالدىراپلا مۇنداق دېدى:

ـ بۇ ئىككى ئاي ماڭا يۈز يىلدەك ناھايىتى تەستە ئۆتتى. خاپا بولمىسىلا. مەن خاتالىشىپتىكەنمەن. ئايالىمنى ئەكېلىپ قويۇپ، ئىككى كۈندىن كېيىنلا پۇشايمان قىلىشقا باشلىغان

ئىدىم. شۇنداقتىمۇ، ئىككى ئاي توشقۇچە كېلىشتىن خىجىل بولدۇم. ئۆزۈمنى سەۋر ئارقىلىق جازالىدىم. ئۇنىڭ كاۋاپ پىشۇرۇشنى بىلىشى مۇھىم ئەمەس. مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «ئاياللار ھەققىدە ئاللاھتىن قورقۇڭلار، ئاياللىرىڭلارغا ئىللىق مۇئامىلە قىلىڭلار، ئاراڭلاردىكى ئەڭ ياخشى كىشى ئايالىغا ياخشى مۇئامىلە قىلغان كىشىدۇر، مەن ئايالىمغا ئەڭ ياخشى مۇئامىلە قىلىدىغان كىشى بولىمەن» دېگەنگە ئوخشاش ھەدىسلىرىنى بىلگەندىن كېيىن، تېخىمۇ پۇشايمان قىلدىم.

ھەممەيلەن ئەلقەمنىڭ ھەقىقەتەن پۇشايمان قىلغانلىقىنى بىلىپ، ناھايىتى خۇشال بولۇشتى.

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿ئى مۆمىنلەر! ئاللاھتىن قورقۇڭلار، توغرا سۆزنى قىلىڭلار. ئاللاھ سىلەرنىڭ ئەمەللىرىڭلارنى تۈزەيدۇ (يەنى سىلەرنى ياخشى ئەمەللەرگە مۇۋەپپەق قىلىدۇ)، گۇناھلىرىڭلارنى مەغپىرەت قىلىدۇ، كىمكى ئاللاھقا ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىگە ئىتائەت قىلسا، زور مۇۋەپپەقىيەت قازانغان بولىدۇ﴾[37].

37) ئەھزاب سۈرىسى، 71 ـ ئايەت.

ياۋروپالىق مۇسۇلمان دەۋەتچى

بىر كۈنى ياۋروپالىق مۇسۇلمانلارنىڭ بىرىدىن مۇخبىر:

ـ سىز قانداق مۇسۇلمان بولغان ئىدىڭىز؟ ـ دەپ سورىدى. ئۇ چۈشەندۈرۈپ مۇنداق دېدى:

ـ 1993 ـ يىلى مەن ئايالىم بىلەن تۈركىيەنىڭ مەلۇم بىر چەت يېزىسىدا ساياھەتتە بولۇپ قالدىم. شەھەر ئىچىدىكى مېھمانخانىلار بەك ئۇزاق ئىدى. يولدىن ئۆتكەنلەرنىڭ بىرىدىن مېھمانخانىنىڭ ئىسمى يېزىلغان كارتوچكىنى كۆرسىتىپ:

ـ بۇ ئادرېسنى كۆرسىتىپ بېرەلەمسىز؟ ـ دەپ سورىدىم.

ـ خالىسىڭىز مېنىڭ ئۆيۈمدە قونۇپ قېلىڭ، يېقىن ئەتراپتا مېھمانخانا يوق، بەك كەچ بولۇپ كەتتى، ـ دېدى دېھقان چىراي ھېلىقى كىشى.

شۇنداق قىلىپ بىز ئۇنىڭ يول باشلىشى بىلەن ئۆيگە بارىدۇق. ئۆيگە كىرسەك، ئۆيدە بەش بالا ۋە بوۋاي ـ مومايلار ئولتۇراتتى. ئۇ بىزگە كەچلىك تاماق ئېلىپ كەلدى. تاماقتىن كېيىن:

ـ سىز ئايالىڭىز بىلەن مۇشۇ ئۆيدە ئۇخلاڭ. مەن بالىلىرىم بىلەن يان تەرەپتىكى ئۆيدە ئۇخلايمەن، ـ دېدى ـ دە، بالىلىرىنى ئېلىپ چىقىپ كەتتى.

ئەتىسى ئەتىگەندە ئۇنىڭغا رەھمىتىمنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن سىرتقا چىقتىم. ھېچكىم كۆرۈنمەيتتى. ئەسلىدە ئۇنىڭ ئۆيى بىرلا ھوجرىلىق بولۇپ، ئەتراپقا نەزەر سالسام، ھەممەيلەن بىر دەرەخنىڭ ئاستىدا ئۇخلاۋاتقان ئىكەن. ھاۋا ناھايىتى سوغۇق ئىدى. ئايالىم بىلەن ئىككىمىز بۇ مەنزىرىنى كۆرۈپ بىر - بىرىمىزگە قارىشىپ، يىغلاپ تاشلىدۇق.

- نېمىشقا بۇنداق قىلدىڭىز؟ بىز ئۆمرىمىزدە بۇنداق ئىشنى ئۇچرىتىپ باقمىغان ئىدۇق، - دېدىم ھەيرانلىق بىلەن. ئۇ ئىللىققىنا كۈلۈپ:

- ئىسلام بىزنى مۇشۇنداق قىلىشقا بۇيرۇيدۇ. بىزنىڭ پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «ئاللاھقا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىمان ئېيتقان كىشى مېھمىنىنى ئوبدان كۈتۈۋالسۇن!»[38].

بۇ گەپنى ئاڭلاپ ئايالىمغا ئىختىيارسىز ھالدا:

- ئىسلام دېگەن مانا مۇشۇنداق بولمامدۇ؟ بىز غەرب دۇنياسىدا ئاڭلىغان ئىسلام بولسا تۆھمەت قىلىنغان، سەتلەشتۈرۈلگەن ئىسلام ئىكەن ئەمەسمۇ! - دېدىم ۋە ئارقىدىنلا:

- ماڭا ئىسلام دىنىنى چۈشەندۈرۈپ قويامسىز؟ - دېدىم ئۇنىڭغا قاراپ.

- قۇرئان كەرىمنىڭ ئىنگلىزچە تەرجىمىسىنى تولۇق ئوقۇپ چىقسىڭىز، ئىسلامنى تولۇق چۈشىنەلەيسىز، - دېدى ئۇ سۆيۈملۈك كىشى.

38) سەھىيھۇل بۇخارىي، 6135.

مەن دەرھال كىتابخانىغا بېرىپ، قۇرئان كەرىمنىڭ ئىنگلىزچە تەرجىمىسىنى سېتىۋالدىم ۋە ئىككى ئاي ئىچىدە تولۇق ئوقۇپ چىقتىم.

شۇنىڭدىن تارتىپ بىزنىڭ ھاياتىمىزدا نۇرغۇن ئۆزگىرىشلەر بولدى. ئەسلىدە ئىسلام دىنى دۇنيادا مىسلىسىز مەدەنىيەتكە ئىگە دىن ئىكەن. شۇنىڭ بىلەن مەن: «ئاللاھتىن باشقا ئىلاھ يوق، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام ئاللاھنىڭ ھەقىقىي پەيغەمبىرى» دەپ شاھادەت ئېيتتىم.

ئەمدىلىكتە مەن ئۆز ئىختىيارلىقىم بىلەن بۇ گۈزەل دىننى باشقىلارغا يەتكۈزۈش ۋەزىپىسىنى ئۈستۈمگە ئالدىم. ئاللاھنىڭ رەھمىتى بىلەن مېنىڭ قولۇمدا مىڭدىن ئارتۇق كىشى مۇسۇلمان بولدى. ھازىر ئىسلامنى پۈتۈن دۇنياغا تارقىتىش ئۈچۈن رومىنىيەدە ئىسلام تارقىتىش مەركىزىدىن بىرنى قۇرۇۋاتىمەن. ئىسلام دىنى تارقىتىشتا گۈزەل ئەخلاقنىڭ ئاجايىپ ئۈنۈمى بار ئىكەن. ئۆيگە كەلگەن مېھماننى ياخشى كۈتۈشتىن ئىبارەت بىرلا گۈزەل ئەخلاق بىلەن تۈركىيەلىك ھېلىقى كىشى مېنىڭ قولۇمدا مۇسۇلمان بولغان نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ ساۋابىغا ئېرىشتى. قىيامەتكىچە يەنە قانچىلىك ساۋابلارغا ئېرىشەر ھە!

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿ئى مۆمىنلەر! بەختكە ئېرىشىشىڭلار ئۈچۈن رۇكۇ قىلىڭلار، سەجدە قىلىڭلار (يەنى تەزەررۇ بىلەن نامىز ئوقۇڭلار)، (يالغۇز) پەرۋەردىگارىڭلارغىلا ئىبادەت قىلىڭلار، ياخشى ئىشلارنى (يەنى خىش - ئەقرىبالارغا سىلە - رەھىم قىلىش، يېتىم - يېسىرلارنىڭ بېشىنى سىلاش،

كېچىسى تەھەججۇد نامىزى ئۆتەش قاتارلىق ئىشلارنى) قىلىڭلار. ئاللاھنىڭ يولىدا (پۇل ـ مېلىڭلار بىلەن ۋە جېنىڭلار بىلەن) تاقىتىڭلارنىڭ يېتىشىچە جىھاد قىلىڭلار، ئاللاھ (دىنغا ياردەم بېرىشكە پۈتۈن ئۈممەتلەر ئىچىدىن) سىلەرنى تاللىدى (ئەڭ مۇكەممەل شەرىئەت ۋە ئۇلۇغ پەيغەمبەرنى سىلەرگە خاس قىلدى). سىلەرگە دىندا ھېچقانداق مۇشكۈللۈكنى قىلمىدى (سىلەرنى تاقەت قىلالمايدىغان ئىشلارنى قىلىشقا تەكلىپ قىلمىدى). (بۇ) ئاتاڭلار ئىبراھىمنىڭ دىنىدۇر (بۇ توغرا دىن بولغانلىقى ئۈچۈن، ئۇنى مەھكەم ئۇچلاڭلار)، ئاللاھ سىلەرنى ئىلگىرى (يەنى قۇرئاندىن ئىلگىرىكى كىتابلاردا) مۇسۇلمان دەپ ئاتىدى. قۇرئاندىمۇ شۇنداق ئاتىدى. (ئاللاھ) پەيغەمبەرنى سىلەرگە گۇۋاھ بولۇشقا ۋە سىلەرنى كىشىلەرگە گۇۋاھ بولۇشقا (تاللىدى). نامازنى ئوقۇڭلار، زاكات بېرىڭلار، ئاللاھقا يېپىشىڭلار، ئاللاھ سىلەرنىڭ ئىگەڭلاردۇر، ئاللاھ نېمىدېگەن ياخشى ئىگە، نېمىدېگەن ياخشى مەدەتكار!﴾[39].

39) ھەج سۈرىسى، 78 ـ ئايەت.

مەسچىتكە تۇتاشقان ئارغامچا

رەئىسەت تېببىي فاكۇلتېتىنى پۈتتۈرۈپ بولغاندىن كېيىن، شەھەر مەركىزىدىكى مەلۇم بىر دوختۇرخانىغا ئۇچ يىللىق پىراكتىكانتلىققا بەلگىلەندى. بۇ جەريانىدا ئۇ تاغسىنىڭ دىيانەتلىك بىر قىزى بىلەن ئۆيلەندى. ئۇچ يىل ئۆتكەندىن كېيىن، شەھەر مەركىزىگە ئۇزاق بىر يېزا دوختۇرخانىسىغا يۆتكىۋېتىلدى. ئۇ بۇنىڭ ئۈچۈن ناھايىتى قايغۇردى. بولۇپمۇ ئايالى يېزىغا بىرگە كېتىشكە قوشۇلمىغانلىقتىن، كۆڭلى تېخىمۇ يېرىم بولدى.

ئۇ دوستلىرىنىڭ بىرىدىن نېمىشقا بۇنداق بولىدىغانلىقىنى، نېمىشقا ئىشلىرىنىڭ ھېچ ئوڭغا تارتمايدىغانلىقىنى سورىغاندا، دوستى ئۇنىڭغا:

ـ چۈنكى، سىز نامازنى ئوقۇمايسىز، ئىبادەتلىرىڭىزگە بەك سەل قارايسىز، ـ دېدى.

رەئىسەت دوستىنىڭ بۇ سۆزلىرىگە ئۇنچىۋالا پەرۋا قىلىپ كەتمىدى. شۇنداق قىلىپ ئۇ ئۆزى يالغۇز يېزا دوختۇرخانىسىغا كۆچۈپ كەلدى. ئۇ ئىشقا چۈشكەن تۇنجى ئايدىلا بىمارلارنىڭ بۇ دوختۇرخانىنى تاشلاپ، قوشنا شەھەردىكى دوختۇرخانىلارغا ئېقىپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆردى. ئۇ بۇنىڭدىن ھەيران قېلىپ، سەۋەبىنى ئېنىقلاپ يۈرۈپ ئاخىرىدا ئۆزىنىڭ ئالدىدىكى باش دوختۇرنىڭ دوختۇرلۇقىنى بىمارلارنىڭ يانچۇقىدىكى پۇلنى كولاپ

ئالدىغان كەسىپكە ئايلاندۇرۇۋېلىپ، كېسەل كۆرسىتىش ئۇچۇن كەلگەن بىمارلاردىن ھەسسىلەپ كۆپ پۇل ئالدىغانلىقىنى بىلىپ يەتتى. ئۇنىڭ ئۇستىگە دوختۇرلارنىڭ مۇئامىلىسى بەكمۇ قوپال بولغاچقا، كېسەللەر ئۇلاردىن يامانلاپ باشقا دوختۇرخانىلارغا ئېقىپ كېتىۋاتقان ئىكەن.

دوختۇر رەئىسەت بۇ ئەھۋالغا خاتىمە بېرىش ئۇچۇن، بىمارلارغا ناھايىتى ياخشى مۇئامىلە قىلدى ۋە كۆيۈنۈپ داۋالىدى، داۋالاش چىقىملىرىنى ئامال بار ئازايتتى. ئۇزۇن ئۆتمەي بۇ دوختۇرخانىغا تەرەپ - تەرەپتىن كېسەللەر كېلىشكە باشلىدى. دوختۇر رەئىسەت كىشىلەرنىڭ ئۆزىگە ئىشەنچ قىلغانلىقىدىن بەكمۇ سۆيۈندى.

دوختۇر رەئىسەت ئايالىغا ئۆزىنىڭ قولغا كەلتۇرگەن نەتىجىلىرىنى ئېيتتى ھەمدە يېنىغا كېلىپ مۇڭۇپپەقىيەتلىرى بىلەن ئورتاقلىشىپ، بىرگە ياشاشنى ئۆتۈنۈپ مەكتۇپ يازدى. بىراق، ئايالى يەنە ئۆزىرە ئېيتىپ، ئۇنىڭ تەلىپىنى رەت قىلدى.

بىر كۈنى قوشنا يېزىدىن مەلۇم بىر كىشى كېلىپ، قوشنىسىنىڭ ئىنتايىن خەتەرلىك ئەھۋالدا ئىكەنلىكىنى ئېيتىپ، مۇمكىن بولسا ئۆيگە بېرىپ داۋالاپ قويۇشىنى ئۆتۈندى. رەئىسەت مەزكۇر يېزىغا بارغاندا، يېزىدا ھازىرقى زامانىۋى تەرەققىياتتىن قىلچە ئەسەرمۇ يوق، يوللىرىنىڭمۇ ناھايىتى ئېگىز - پەس ئىكەنلىكىنى كۆردى. بىمارنىڭ ئۆيگە كەلگەندە، ئىشىك تۈۋىدىكى يوغان بىر تاشقا ئۇزۇن بىر ئارغامچا باغلاپ قويۇلغانلىقىنى كۆرۈپ ھەيران قالدى. بىر ياتاق ۋە بىر ھاممامدىن تەشكىل تاپقان بۇ ئۆيدە ئەما بىر بوۋاي يالغۇز ياشايتتى. دوختۇر ئۇنىڭ كېسىلىنى كۆرۈپ،

دورا بەرگەندىن كېيىن، ئۇنىڭدىن ئىشىك ئالدىغا باغلاپ قويۇلغان ئارغامچا ھەققىدە سورىدى:

ـ ئوغلۇم! ـ دېدى بىمار بوۋاي سۆزىنى ئاران تەستە باشلاپ، ـ بۇ ئارغامچىنىڭ بىر ئۇچى ئۆيۈمنىڭ ئىشىك تۈۋىدىن باشلانسا، يەنە بىر ئۇچى مەسچىتنىڭ دەرۋازىسىغا تۇتىشىدۇ. كۆزۈم كۆرمەيدۇ. مېنى يېتىلەپ ماڭغۇدەك ھېچكىمىم يوق. شۇڭا، مەن بۇ ئارغامچىنى تۇتۇپ ھەر كۈنى بەش ۋاخ نامازنى ئۆچۈن مەسچىتكە چىقىمەن. نامازغا ئوقۇپ بولغاندىن كېيىن، يەنە شۇ ئارغامچىنى بويلاپ ئۆيۈمگە كېلىۋالىمەن. سىزمۇ بىلىسىز، ئوغلۇم! پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «نامازدىنىڭ تۈۋرۈكى»[40]؛ «ھەرقانداق مۇسۇلمان پەرز نامازغا ۋاقتى كىرگەندە، تاھارەتنى كامىل ئېلىپ، نامازنى ئۆلچەملىك ئوقۇسا، چوڭ گۇناھلاردىن باشقا ھەممە گۇناھلىرى مەغپىرەت قىلىنىدۇ، بۇ ئىش ھەر ۋاقىت شۇنداق بولىدۇ»[41] دېگەن.

دوختۇر رەئىپەت بۇ سۆزلەردىن ناھايىتى تەسىرلىنىپ، كۆزلىرىگە لىققىدە ياش ئالدى ۋە دەرھال ئىستىغپار ئېيتىپ، ئاللاھقا يالۋۇردى. تاھارەت ئېلىپ خۇپتەن نامىزىنى ئوقۇدى. ئاللاھتىن گۇناھلىرىنى كەچۈرۈشنى تىلەپ، كۆپتىن ـ كۆپ دۇئا قىلدى. شۇنىڭدىن تارتىپ بەش ۋاخ نامازنى تاشلىماي ئوقۇشقا، باشقا ئىبادەتلەرگىمۇ ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىشكە ۋە بىمارلارغا تېخىمۇ ياخشى مۇئامىلە قىلىشقا ئالاھ تائالاغا ئەھدە قىلدى.

ئۇ دوختۇرخانىغا قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، ئايالىغا تېلېفون

40) جامىئۇسسەغىير، 5167.

41) سەھىھۇتتەرغىب، 300.

قەلبىڭ ئۆزىنىڭ نامازسىز يۈرگەن كۈنلىرىگە قاتتىق پۇشايمان قىلغانلىقىنى ۋە چىن قەلبىدىن تەۋبە قىلغانلىقىنى بىلدۈردى ھەمدە ئۇنىڭ قايتىپ كېلىشىنى سورىدى. ئايالى خۇشال بولۇپ:

ـ سىزگە ئىشىنىمەن. بولىدۇ، مەن ئەتە چۈشتىن كېيىن يېنىڭىزدا بولىمەن، ـ دېدى.

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿ئى مۆمىنلەر! ئاللاھتىن قورقۇڭلار، ھەر ئادەم ئەتە (يەنى قىيامەت) ئۈچۈن (ياخشى ئەمەللەردىن) نېمىلەرنى تەييارلىغانلىقىغا قارىسۇن. ئاللاھتىن قورقۇڭلار، ئاللاھ ھەقىقەتەن قىلۋاتقان ئىشىڭلاردىن تولۇق خەۋەردارىدۇر. سىلەر ئاللاھنى ئۇنتۇغان، شۇنىڭ بىلەن ئاللاھ ئۇلارغا ئۆزلىرىنى ئۇنتۇلدۇرغان كىشىلەردەك بولماڭلار، ئەنە شۇلار پاسىقلاردۇر. ئەھلى دوزاخ بىلەن ئەھلى جەننەت (قىيامەتتە) باراۋەر بولمايدۇ، ئەھلى جەننەت بولسا مەقسەتكە ئېرىشكۈچىلەردۇر. ئەگەر بىز قۇرئاننى بىرەر تاغقا نازىل قىلساق، چوقۇم سەن ئۇنىڭ ئاللاھتىن قورقىنلقتىن باش ئەگكەنلىكىنى، يېرىلىپ كەتكەنلىكىنى كۆرەتتىڭ. بىز بۇ مىساللارنى كىشىلەرگە ئۇلار (ئاللاھنىڭ قۇدرىتىنى) پىكىر قىلسۇن دەپ بايان قىلىمىز. ئاللاھتىن باشقا ھېچ مەبۇد (بەرھەق) يوقتۇر، ئۇ يوشۇرۇننى ۋە ئاشكارىنى بىلگۈچىدۇر، ئۇ ناھايىتى شەپقەتلىكتۇر، ناھايىتى مېھرىبانىدۇر (يەنى دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە كەڭ رەھمەت ئىگىسىدۇر). ئاللاھتىن باشقا ھېچ مەبۇد (بەرھەق) يوقتۇر، ئۇ (مۇتلەق) پادىشاھتۇر (يەنى پۈتۈن مەخلۇقاتنىڭ مالىكىدۇر)، پاكىتۇر (يەنى ھەممە نۇقساندىن پاكىتۇر)، (مۆمىنلەرگە) سالامەتلىك بېغىشلىغۇچىدۇر، (دوستلارنى قورقۇنچتىن، ئازابتىن) ئەمىن قىلغۇچىدۇر، ھەممىنى

كۆزىتىپ تۇرغۇچىدۇر، غالىبتۇر، قەھىر قىلغۇچىدۇر، ئۇلۇغلۇق ئىگىسىدۇر، (مۇشرىكلارنىڭ) شېرىك كەلتۈرگەن نەرسىلىرىدىن پاكتۇر. ئاللاھ (ھەممىنى) ياراتقۇچىدۇر، (يوقلۇقتىن) پەيدا قىلغۇچىدۇر، (ھەممە نەرسىگە) سۈرەت (شەكىل) بېغىشلىغۇچىدۇر، ئەڭ چىرايلىق ئىسىملارغا ئىگىدۇر، ئاسمانلاردىكى ۋە زېمىندىكى نەرسىلەر ئۇنىڭغا تەسبىھ ئېيتىپ تۇرىدۇ. ئۇ غالىبتۇر، ھېكمەت بىلەن ئىش قىلغۇچىدۇر﴾[42].

42) ھەشر سۈرىسى، 24—18 ـ ئايەتلەر.

ھادىينىڭ شەيخ دوستى

ھادىي كىچىكىدىن باشلاپلا دادىسى بىلەن كۆرۈشۈپ، پاراڭلىشىپ ئولتۇرۇش پۇرسىتىگە كۆپ ئېرىشەلمەي چوڭ بولدى. دادىسى ئىشقا بېرىش ئۈچۈن ئەتىگەن ئۆيدىن چىقىپ كەتسە، ناھايىتى كەچ قايتاتتى. بۇ چاغدا ھادىي ئاللىقاچان ئۇخلاپ قالغان بولاتتى. ئۇ دادىسىغا ئەركىلەپ، ئوينىشىشنى شۇنچە ئارزۇ قىلاتتى ـ يۇ، دادىسىنىڭ بۇنىڭغا ۋاقتى يوق ئىدى. دادىسى نامаз ئوقۇمايدىغان بولغاچقا، باشقا باللارنىڭ دادىسىدەك ئۇنى مەسچىتكە بىللە ئېلىپ چىقمايتتى. مەكتەپتە ئوغلى قاتناشقان تۈرلۈك مۇسابىقىلەرگە ياكى ئاتا ـ ئانىلار يىغىنىغا قەتئىي بارمايتتى. ھادىي بۇنىڭدىن ناھايىتى پەرىشان بولاتتى. شۇنىڭ ئۈچۈن بولسا كېرەك، ئۇ دائىم غەمكىن يۈرەتتى. شۇنداقتىمۇ، ئانىسى ئۇنىڭغا كۆڭۈل بۆلەتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ كۆڭلى بىرئاز بولسىمۇ تەسكىن تېپىپ قالاتتى.

بىر كۈنى ھادىي دادىسىنىڭ ئانىسىغا مۇنداق دەۋاتقانلىقىنى

ئاڭلاپ، داڭ قېتىپلا تۇرۇپ قالدى:

ـ ئەتە بىز شەھەرگە كۆچۈپ كېتىدىغان بولدۇق. مېنىڭ خىزمىتىم ئۆسۈپتۇ، شەھەرگە يۆتكىلىدىكەنمەن، مائاشىممۇ بىر ھەسسە ئۆسىدىغان بوپتۇ.

تۇيۇقسىز ئاڭلىغان بۇ سۆزلەر ھادىغا بەكمۇ ئېغىر كەلدى. شۇنداق قىلىپ ئۇلار شەھەرگە كۆچتى. ھېچكىمنى تونۇمايدىغان، بىرەر دوستىمۇ يوق، ناتونۇش شەھەرگە كېلىپ قالغان ھادىنىڭ كۆڭلى بەكمۇ يېرىم بولدى. بىراق، ئۇزۇن ئۆتمەي، بۇ قايغۇلار خۇشاللىققا ئايلاندى.

رامزاننىڭ بىرىنچى كۈنى ئىدى. ھادىي تەقۋادار قوشنىسى سالىھ شەيخ بىلەن ئۇچرىشىپ قالدى. شەيخ ئۇنىڭغا چىرايلىق بىر ھەدىيە بېرىپ:

ـ ئوغلۇم! ئەتە سېنى مەسچىتتە كۈتىمەن، جامائەت بىلەن بىرگە نامازغا ئوقۇيمىز، ـ دېدى.

شۇ كۈندىن ئېتىبارەن شەيخ بىلەن ھادىنىڭ مۇناسىۋىتى بارا ـ بارا قويۇقلىشىپ كەتتى. شەيخ ئۇنىڭغا قۇرئان ئۆگەتتى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ھەدىسلىرىنى، يەنە تېخى پەيغەمبەرلەرنىڭ قىسسىلىرىنى سۆزلەپ بېردى.

شۇنىڭ بىلەن ھادىينىڭ تۇرمۇشىدا چوڭ ئۆزگىرىشلەر بولدى. قايغۇلىرى خۇشاللىققا ئايلانغان ئىدى. بۇنىڭ تەسىرىدە ھادىي مەكتەپنىڭ ئەلاچى ئوقۇغۇچىسىغا ئايلاندى. مانا ئەمدى ئۇ ھاياتنىڭ باشقىچە تەمنى ھېس قىلماقتا ئىدى.

بىر كۈنى ھادىينىڭ دادىسى ئىشتىن قايتىپ كەلگەندە، ئايالىنىڭ غەمگە پېتىپ ئولتۇرغانلىقىنى كۆرۈپ سەۋەبىنى سورىغاندا:

ـ ئوغلىمىز ئەتىگەندىن بېرى ھېچنەرسە يېمىدى. ھۇجرىسىغا كىرىپ يىغلاپلا ئولتۇردۇ، ـ دېدى.

دادىسى ئوغلىنىڭ ھۇجرىسىغا كىرىپ قارىغۇدەك بولسا، ئۇ تېخىچە يىغلاۋاتاتتى. دادىسى ئۇنىڭغا يېقىن كېلىپ:

ـ ئوغلۇم! نېمە بولدى؟ ساۋاقداشلار بىلەن سوقۇشۇپ قالدىڭمۇ ياكى مۇئەللىمىڭ بىر نەرسە دېدىمۇ؟ ـ دەپ سورىدى.

ھادىي بېشىنى كۆتۈرۈپ:

ـ ياق، دادا! ھېچ ئىش بولمىدى. بىراق، قوشنىمىز سالىھ شەيخ ئۆلۈپ كەتتى، ـ دېدى يىغلاپ تۇرۇپ.

ـ ئۇ ياشىنىپ قالغان ئادەم ئىدىغۇ! بەربىر ئۆلۈپ كېتەتتى. سەن بۇنىڭغا نېمانچىۋالا قايغۇرۇپ كېتىسەن؟ بەلكىم ئۇنىڭ بالىلىرىمۇ سەنچىلىك يىغلىمىغاندۇ؟ بولدى قايغۇرما، ئوغلۇم! شەيخ

بۇ دۇنيانىڭ مۇشەققەتلىرىدىن قۇتۇلۇپتۇ. قېنى ئورنۇڭدىن تۇر، تاماق يەيمىز. ئاچلىقتىن ئۆلەيلا دېدىم. بەلكى مەن ئۆلۈپ كەتسەممۇ بۇنچىلىك قايغۇرۇپ، يىغلاپ ئولتۇرماسسەن ھەقچان، شۇنداقمۇ؟ ـ دېدى دادا.

ھادىي كۆز ياشلىرىنى سۈرتكەچ، دادىسىغا نارازى بولغان قىياپەتتە قاراپ مۇنداق دېدى:

ـ ياق، دادا! مەن ئۇنىڭغا قايغۇرماي تۇرالمايمەن. ئۇنىڭ ئۈچۈن ھەر دائىم قايغۇرىمەن. ئۇ مېنى مەسچىتكە بىللە ئېلىپ چىقاتتى، قۇرئان ۋە باشقا ئىسلامىي ئۆگىتىپ قويياتتى، ماڭا ياخشى نەسىھەتلەرنى قىلاتتى، ئۇ مېنى ئۆز ئوغلىدەك كۆرەتتى، ماڭا ھەقىقەتەن دادىلىق مېھرى بەرگەن ئىدى. ئاغرىپ قالسام ياكى مەسچىتكە چىقالمىسام، مەندىن بەكمۇ ئەنسىرەيتتى. ئۇ مېنىڭ ھەم دادام، ھەم ياخشى دوستۇم ئىدى. ماڭا تولىمۇ كۆيۈنەتتى. بىراق، سەنچۇ؟ سەن مېنىڭ ئەھۋالىمدىن خەۋەرسىز، مەن بىلەن كارىڭ يوق. نامازغا ئوقۇدۇمۇ، ئوقۇمىدىممۇ؟ سوراپمۇ قويمايسەن. سەن ماڭا زادىلا كۆڭۈل بۆلمەيسەن. مېنى مەسچىتكە بىللە ئېلىپ چىقمايسەن. ئۆزۈڭنىڭمۇ نامازغا بىلەن كارىڭ يوق، پۇلدىن باشقا غېمىڭ يوق. ناۋادا سەن ئۆلۈپ قالساڭ، مەن ساڭا قانداقمۇ شەيخقا يىغلىغانىدەك يىغلىيالايمەن.

ئوغلىنىڭ ئېغىزىدىن گۈلدۈرمامىدەك ياغقان بۇ سۆزلەرنى ئاڭلىغان دادىنىڭ ۋۇجۇدى قاتتىق لەرزىگە كېلىپ، بىردىنلا تىترەك ئولاشتى. ئۇ دەرھال ئوغلىنىڭ ھۇجرىسىدىن چىقىپ، ئۇزۇن ئويلاندى. ئۆزىنىڭ ھەقىقەتەن خاتالاشقانلىقىنى، ياخشى بىر دادا بولالمىغانلىقىنى ئويلاپ تولمۇ ئۆكۈندى. ئۇ ھەممەيلەن ئاڭلىغۇدەك ئاۋازدا ئۆز - ئۆزىگە پىچىرلىدى:

- ئېيتقانلىرىڭ توغرا، ئوغلۇم! مەن زادى ياخشى دادا بولالمىدىم. ساڭا قوشنىمىزچىلىك ياخشى قارىيالمىدىم. مانا ئەمدى ھەممىنى بىلىپ يەتتىم. مەن خىزمەت ۋە پۇل - مالنى دەپ سېنى ياخشى تەربىيەلەشكە كۆڭۈل بۆلمەپتىمەن، دادىلىق مېھرى بېرەلمەپتىمەن. ھازىردىن باشلاپ ئاللاھقا ھەقىقىي تەۋبە قىلدىم. بۇرۇنقى خاتالىقلىرىمنىڭ ئورنىنى تولدۇرىمەن. ساڭا ئەڭ ياخشى دادا بولۇشقا تىرىشىمەن، ئوغلۇم! بۇنىڭدىن كېيىن ئىككىمىز بەش ۋاخ نامازنى مەسچىتتە بىللە ئوقۇيمىز، بىرگە قۇرئان ئوقۇيمىز، دىنىنى ئۆگىنىپ، ياخشى مۇسۇلمان بولىمىز.

دادا ئوغلىنىڭ ھۇجرىسىغا قايتىپ كىرىپ، خاتالىقلىرىغا پۇشايمان قىلىپ ھەقىقىي تەۋبە قىلغانلىقىنى ئېيتقاندا، ئوغلى خۇشاللىقتىن ئۆزىنى دادىسىنىڭ قۇچىقىغا ئېتىپ:

- ئەمدى يىغلىمايمەن، دادا! بۇگۈندىن باشلاپ دۇنيادا مەندىن بەختلىك بالا يوق. ۋاپات بولغان قوشنىمىزنىڭ ئورنىغا مېنى تەربىيەلەيدىغان ياخشى بىر دادام بار بولدى ئەمەسمۇ؟! - دېدى.

جايناماز ئۈستىدە قۇرئان ئوقۇۋاتقان ئانا بۇ تەسىرلىك

مەنزىرىنى كۆرۈپ، ئۆزىنى تۇتالمـاي يىغـلاپ كەتتى ھەمـدە يولدىشـىنىڭ خاتالقىنـى تونۇغانلىقىدىـن سـۆيۈنۈپ، ئاللاھقـا شـۈكرى ئېيتتـىپ سـەجدىگە بـاش قويـدى.

ئاللاھ تائـالا مۇنـداق دەيـدۇ: ﴿ئـى مۆمىنلـەر! ئۆزۈڭلارنـى ۋە بالىچاقاڭلارنـى ئىنسـان ۋە تاشـلار يېقىلغـۇ بولىدىغـان، ئـىچ ئاغرىتمايدىغـان، قاتتـىق قـول پەرىشـتىلەر مۇئەككـەل بولغـان دوزاختـىن ساقلاڭلار، ئـۇ پەرىشـتىلەر ئاللاھنىـڭ بۇيرۇقىدىـن چىقمايـدۇ، نېمىگـە بۇيرۇلسـا، شـۇنى ئىجـرا قىلىـدۇ﴾[43].

43) تەھرىم سۈرىسى 6 ـ ئايەت.

ھەدىنىڭ قۇربانلىقى

ناھايىتى ئەدەپ ـ ئەخلاقلىق، دىيانەتلىك، تەقۋادار، شەرىپە ئىسىملىك بىر قىز بار ئىدى. ئۇ تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپتە ئوقۇۋاتقان چاغلاردىلا بىرقانچە يەردىن ناھايىتى يۇز ـ ئابرۇيلۇق لايىقلار كەلگەن بولسىمۇ، ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى رەت قىلدى. دادىسى بۇرۇنلا ۋاپات بولۇپ كەتكەن، ئانىسىمۇ ئېغىر كېسەل بولۇپ، ئۇنىڭ ئۆزىدىن بەش ياش كىچىك بىر ئىنىسى ۋە ئون ياش كىچىك بىر سىڭلىسى بار ئىدى. شەرىپە ئۇلارنى تەربىيەلەپ قاتارغا قوشۇشنى ئۆزىنىڭ بۇرچى دەپ بىلەتتى.

شەرىپە ئۇلارنى ياخشى تەربىيەلەش ئۈچۈن ئالىي مەكتەپ ئوقۇشىنى تاشلاپ، شەھەردىكى مەلۇم بىر تىجارەت مەركىزىدە ئىشلەشكە باشلىدى. ئون يىل ئۆتكەندىن كېيىن، سىڭلىسى مەلۇم بىر يىگىت بىلەن توي قىلىپ ئۆيدىن ئايرىلدى. ئىنىسى بولسا مەھەللىدىكى بىر قىز بىلەن توي قىلدى. شۇنىڭدىن تارتىپ ئۈچەيلەن بىر ئائىلىدە ئولتۇردى. ئەپسۇسكى، قىزنىڭ ئىنىسى داۋاملىق ئايالىغا چاپان يېپىپ، ھەدىسى بىلەن تولا جېدەللىشىدىغان بولۇۋالدى.

شەرىپە ئىنىسىنى ئەيىبلەپ، ناۋادا ئۆزىگە يەنە ھۆرمەتسىزلىك قىلۇبېرىدىغان بولسا، ئۇنى ئۆيدىن چىقىرىۋېتىدىغانلىقىنى ئېيتقاندا، ئۇ:

ـ مەن ئەمەس، بەلكى مۇشۇ كەمگىچە ئەر ئالمىغان سەندەك قېرى قىز ئۆيدىن چىقىپ كېتىشى كېرەك، ـ دېدى. بۇ گەپ شەرىپەگە ئىنتايىن ھار كېلىپ:

ـ نېمە دەۋاتىسەن؟ بۇنداق دېيىشتىن نومۇس قىلساڭچۇ! مېنىڭ ھازىرغىچە نېمىشقا تۇيۇ قىلمىغانلىقىمنى بىلەمسەن؟ مەن سېنى ياخشى بېقىپ، ئالىي مەكتەپكىچە ئوقۇتۇپ، ياراملىق ئادەم قىلىمەن دەپ تۇيۇ قىلمىدىم. ساڭا ۋە سىڭلىڭغا ھەم دادا، ھەم ئانا بولدۇم. ئوقۇش پۈتتۈرۈپ خىزمەتكە چىقىپ تۇرۇپمۇ ئائىلىمىزنىڭ چىقىملىرى بىلەن كارىڭ بولمىدى. يەنە تېخى بىزگە ياخشىلىق قىلىشنىڭ ئورنىغا يامانلىق قىلىپ، بىزنى ئۆيدىن چىقارماقچى بولۇۋاتامسەن؟ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنۇ ھەدىسىنى ئاڭلىمىغانمىدىڭ: «سىلەرگە بىرى ياخشىلىق قىلسا، ئۇنىڭ ياخشىلىقىغا ياخشىلىق بىلەن جاۋاب قايتۇرۇڭلار. ئەگەر ياخشىلىق بىلەن جاۋاب قايتۇرالمساڭلار، ئۇنىڭ ئۈچۈن مۇكاپات بولغۇدەك دەرىجىدە دۇئا قىلىڭلار».

شەرىپە شۇنداق دېگىنىچە، يېشىنى يوشۇرۇش ئۈچۈن، كەينىگە ئۆرۈلگەن پېتى ياتاق ئۆيگە كىرىپ كەتتى. ئۇ يىغلاۋېتىپ تۇيۇقسىز ئۇزۇن يىللار ئىلگىرى ئۆزىنى ياخشى كۆرگەن بىر يىگىتنىڭ سۈرىتىگە كۆزى چۈشۈپ قالدى. ئەينى چاغدا يىگىت شەرىپەنى تۇيۇ قىلىشقا قايىل قىلىش ئۈچۈن ئارىغا سالمىغان

ئادەم قالمىغان ئىدى. ئۇ سۈرەتنى كۆتۈرۈپ چىقىپلا ئىنىسىغا مۇنداق دېدى:

ـ بۇ سۈرەتكە قارا! بۇ يىگىت ھازىر شەھىرىمىزدىكى ئەڭ چوڭ كارخانىچىغا ئايلانىدى. ئەينى ۋاقىتتا ئۇ ماڭا تۇيۇ تەكلىپى قويغانىدا، مەن ھەرقايسىڭنى دەپ رەت قىلغان ئىدىم. ئەمدىلىكتە سېنىڭ مېنى بۇنداق ئەيىبلەپ كېتىشىڭنى قەتئىي ئويلاپ باقماپتىكەنمەن.

ھەدىسىنىڭ سۆزلىرى ئىنىسىنىڭ قېتىپ كەتكەن قەلبىنى ئېرىتتى بولغاي، يىغلاپ تۇرۇپ سىڭلىسى ۋە ھەدىسىدىن كەچۈرۈم سورىدى. شۇنىڭدىن تارتىپ ھەدىسى ۋە سىڭلىسى بىلەن ئائىلىدە ناھايىتى ئىناق ئۆتۈشكە ۋە ئۇلارنىڭ ياخشىلىقلىرىغا بىر ئۆمۈر ياخشىلىق بىلەن جاۋاب قايتۇرۇشقا ۋەدە قىلىدى.

بىرقانچە كۈندىن كېيىن، ئىنىسى شەرىپەنى ۋە سىڭلىسىنى ئائىلە بويىچە زىيارەتكە چاقىردى. داستىخانغا چىرايلىق گۈللەرنى ۋە تۇرلۈك مېۋە ـ چۈشلەرنى تىزدى. ئايالىغا خۇپىتەن نامىزىدىن كېيىن ئىنتايىن ئەزىز بىر مېھمان كېلىدىغانلىقىنى ئېيتتى.

ئاخىر كۈتكەن ۋاقىت يېتىپ كەلدى. شەرىپەنىڭ كۆز ئالدىدا ئۇزۇن يىللار ئىلگىرى ئۇنىڭغا نەچچە قېتىم تۇيۇ تەكلىپى قويۇپ، قايىل قىلالمىغان يىگىت تۇيۇقسىز پەيدا بولدى. ئۇ تا

ھازىرغىچە تۇيۇ قىلمىغان بولۇپ، شەرىپەنىڭ تۇيۇ تەكلىپىنى قوبۇل قىلىشىنى كۈتۈپ، ئاللاھقا دۇئا قىلىپ ياشاپ كەلگەن ئىدى.

يېگىت شەرىپەگە قايتا تۇيۇ تەكلىپى قويدى. قىز ئاللاھقا ھەمدۇسانا ئوقۇپ، ئۇنىڭ بىلەن تۇيۇ قىلىشقا قوشۇلدى ۋە ئۆزىنىڭ بىلەن قايتىدىن ئۇچراشتۇرغان ئىنسىغا كۆپ تەشەككۈر بىلدۈردى.

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿ئىنسان پەقەت ئۆزىنىڭ ئىشلىگەن ئىشىنىڭ نەتىجىسىنى كۆرىدۇ. ئۇنىڭ قىلغان ئىشى كەلگۈسىدە كۆرۈلىدۇ (يەنى ئۇنىڭ ئەمەلى قىيامەت كۈنى ئۇنىڭغا توغرىلىنىدۇ). ئاندىن ئۇنىڭغا تولۇق مۇكاپات (ياكى) تولۇق جازا بېرىلىدۇ. ھەممىنىڭ ئاخىر بارىدىغان جايى پەرۋەردىگارىڭنىڭ دەرگاھىدۇر. ئاللاھ ئىنسانىنى كۈلدۈرەلەيدۇ ۋە يىغلىتالايدۇ. ئاللاھ ئۆلتۈرۈشكە ۋە تىرىلدۈرۈشكە قادىردۇر﴾[44].

44) نەجم سۈرىسى، 44 ـ ئايەت.

ئاچچىقىڭىز كەلگەندە مۇنداق قىلىڭ

پەزىلەتلىك بىر ئايال مۇنداق دەيدۇ:

بىز يېڭى تۇيۇ قىلغان كۈنلەردە يولدىشىم بىلەن پات-پات جېدەللىشىپ قالاتتۇق. ئارىمىزدا ھەر قېتىم جېدەل ماجىرا باشلانغاندا، يولدىشىم ئاچچىقى يېنىپ بولغۇچە ئۆيىنى تاشلاپ، بىنا ئالدىغا چىقىپ ئولتۇراتتى. بىرئازدىن كېيىن ئۆيگە قايتىپ كىرىپ، خاتالىق مەندە بولغان تەقدىردىمۇ، مەندىن ئەپۇ سورايتتى.

كۈنلەرنىڭ بىرىدە ئۇ ماڭا ئۆزىنىڭ ھەر قېتىم ئاچچىقلىنىپ قالغىنىدا سىرتقا چىقىپ كېتىپ، يەنە ئۆزىرە ئېيتىپ قايتىپ كېلىدىغانلىقىنى ھەيرانلىق بىلەن سۆزلەپ بەردى. مەن ئۇنىڭغا چۈشەندۈرۈپ مۇنداق دېدىم:

ـ بۇنىڭ سەۋەبىنى بىلەمسىز؟ سىز ھەر قېتىم ئاچچىقلىنىپ سىرتقا ماڭغىنىدا، مەن ئاللاھقا يالۋۇرۇپ ئىستىغفار ئېيتىشقا باشلايمەن. تاكى سىز ئۆزىرە ئېيتىپ، رازىلىق سوراپ يېنىمغا كىرگۈچە ئىستىغپار ئېيتىشنى داۋاملاشتۇرىمەن.

ئىككىمىز تۇيۇ قىلىپ، ئون يىلدىن كېيىن يەنە مەن ئوتتۇز ياشقا كىرگەن يىلى يولدىشىم ۋاپات بولۇپ كەتتى. ئىككى ئوغۇل، ئىككى قىز جەمئىي تۆت بالام بىلەن تۇل قالدىم. بۇنىڭغا كۆپ يىغلىدىم. دۇنيا ماڭا قاراڭغۇ زىندان بولدى. باللىرىم تېخى

كىچىك ئىدى... دادامدىن قالغان ئازراق پۇل - پىچەكتىن باشقا ھېچقانداق تۇرمۇش كاپالىتىمىز يوق ئىدى. باللارنىڭ خراجىتىنى شۇ پۇلدىن قامداپ كېلىۋاتاتتىم.

بىر كۈنى ھۈجرامدا يىغلاپ ئولتۇرۇپ تۇيۇقسىز ئىستىغپارنىڭ سېھرىلىك كۈچىنى ئويلاپ قالدىم. يولدىشىمنىڭ ھەر قېتىم ئاچچىقلاپ ئۆيدىن چىقىپ كەتكەندىن كېيىن، ئىستىغپارنىڭ كۈچى بىلەن قايتىپ كېلىپ مەندىن ئەپۇ سورىغانلىقىنى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «ئىستىغپارنى كۆپ ئوقۇغان كىشىگە ئاللاھ تائالا چىقىش يولى بېرىدۇ، ھەرقانداق قىينچىلىقىنى ئاسانلاشتۇرۇپ بېرىدۇ» دېگەن ھەدىسىنى ئېسىمگە ئالدىم. شۇنىڭدىن تارتىپ كۆپ ئىستىغپار ئوقۇيدىغان بولدۇم، باللىرىمنىمۇ شۇنداق قىلىشقا بۇيرۇدۇم.

شۇنىڭدىن ئالتە ئاي ئۆتەر - ئۆتمەيلا، تۇيۇقسىز بىر خۇش خەۋەر كەلدى. بىزنىڭ كونا بىر تاشلاندۇق ئۆيۈ - مۈلكىمىز بار ئىدى. شەھەر قۇرۇلۇشىغا توغرا كېلىپ، ئۇنىڭ ئورنىغا نەچچە مىليون پۇلغا ئىگە بولدۇق. چوڭ ئوغلۇم قۇرئاننى يادلاپ قارى بولۇپ، مەھەللىمىزدىكىلەرنىڭ ھۆرمىتى ۋە ئالقىشىغا ئېرىشتى. ئائىلىمىزمۇ بەرىكەتكە تولدى. ھەممىمىز خۇشال - خۇراملىققا چۆمدۇق. باللىرىمۇ ناھايىتى ياخشى ئادەم بولدى. پۈتۈن غەم - قايغۇدىن قۇتۇلدۇق. مەن ئۆزۈمنى دۇنيادىكى ئەڭ بەختلىك ئايالدەك ھېس قىلدىم.

شۇنداق، بۇ ھەقىقەتەنمۇ ئىستىغپارنىڭ كارامىتى ئىدى.

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿سەن ئۇلارنىڭ ئىچىدىلا

بولىدىكەنسەن، (سېنى ھۆرمەتلەش يۈزىسىدىن) ئاللاھ ئۇلارغا ئازاب قىلمايدۇ، ئۇلار ئىستىغپار ئېيتىپلا تۇرىدىكەن، ئاللاھ ئۇلارغا ئازاب قىلمايدۇ﴾[45].

مانا ئەمدى تونۇش - بىلىشلىرىمگە شۇنداق دېگۈم كېلىدۇ:

ئەي باللىق بولۇشنى ئارزۇ قىلىدىغانلار!

ئەي تۇللۇقتىن قۇتۇلۇشنى ئويلايدىغانلار!

ئەي دەرد - ئەلەم، غەم - قايغۇدىن يىراق بولۇشنى خالايدىغانلار!

ئەي زۇلۇمدىن دۇنيا تار كەلگەنلەر!

ئاللاھنىڭ سىلەرنىڭ ياردىمىڭلاردا بولىدىغانلىقىنى ئۇنتۇپ قالماڭلار. ئىستىغپار ھەرگىزمۇ بىكارغا كەتمەيدۇ. دۇنيادا بىزگە كەلگەن كۆپىنچە مۇسىبەتلەر ئۆز گۇناھلىرىمىز سەۋەبلىك بولىدۇ. ئىستىغپارنىڭ خاسىيەتلىك كۈچى بولۇپ، ئاللاھ شۇ ئارقىلىق گۇناھلارنى كەچۈرىدۇ، بەخت - سائادەتكە يول ئاچىدۇ. ئىستىغپار بەخت - سائادەتنىڭ ھەقىقىي ئاچقۇچىدۇر.

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿ئېيتقىنكى، پادىشاھلىقنىڭ ئىگىسى بولغان ئى ئاللاھ! خالىغان ئادەمگە پادىشاھلىقنى بېرىسەن، خالىغان ئادەمدىن پادىشاھلىقنى تارتىپ ئالىسەن، خالىغان ئادەمنى ئەزىز قىلىسەن، خالىغان ئادەمنى خار قىلىسەن. ھەممە ياخشىلىق (نېمىڭ خەزىنىسى يالغۇز) سېنىڭ قولۇڭدىدۇر. سەن ھەقىقەتەن ھەممىگە قادىرسەن.كېچىنى كۈندۈزگە كىرگۈزىسەن، كۈندۈزنى كېچىگە كىرگۈزىسەن (شۇنىڭ بىلەن كېچە - كۈندۈزنىڭ

45) ئەنفال سۈرىسى، 33 - ئايەت.

ئۇزۇن - قىسقا بولۇشى پەسىللەر بويىچە نۆۋەتلىشىپ تۇرىدۇ). جانلىقنى (يەنى تىرىك بولغان ئىنسانىنى ۋە ھايۋانىنى) جانسىزدىن (يەنى جانسىز بولغان ئابىمەنىيدىن) چىقىرىسەن، جانسىزنى (يەنى جانسىز بولغان ئابىمەنىينى) جانلىقتىن (يەنى جانلىق بولغان ئىنساندىن ۋە ھايۋاندىن) چىقىرىسەن، ئۆزۈڭگە خالىغان كىشىگە ھېسابسىز رىزىق بېرىسەن﴾[46].

46) ئال ئىمران سۈرىسى، 26–27 - ئايەتلەر.